

העונות החדשה



שנה 20
אס' 1030
י"א תמוז תשי"ז
10.7.1957
גליון מוגדל
המחיר 500 פרי



בחירת העם

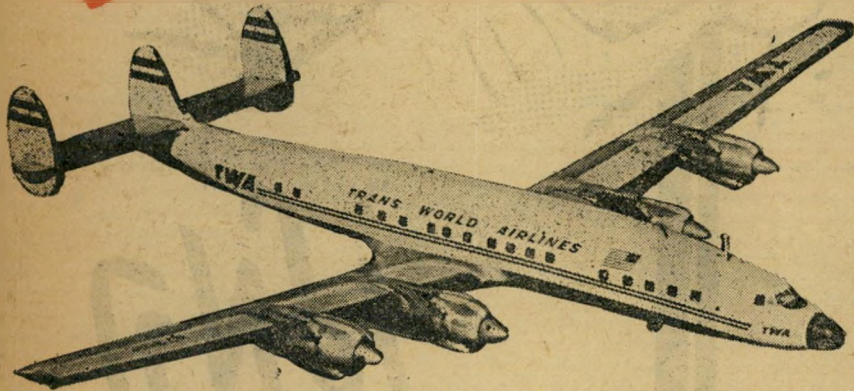
מ"כ
57

תערובת מזרחית משובחת • 20 סיגריות 430 פרוטה

TWA

מציג בהווה את מטוס העתיד

JETSTREAM



מטוס הנוסעים הגדול, השקט וארוך-הטווח ביותר שהוטס אי פעם על ידי חברת תעופה, מטוס הג'טסטרימ (זרם הסילון) החדש של ט.ו.א., הוכנס הקיץ לשירות. מטרתו לספק מהירות, נוחות ותנאי מותרות לנוסעים במרחבי תבל.

מטוס הג'טסטרימ המוארך, בעל הגוף הלבן ופסי האודם בזנבו, האופייניים לכל מטוסי ט.ו.א., הוא בעל מלאי דלק של 29 טונות (מה ששווה לקרון-מיכל וחצי) ומסוגל, עקב כך, לטוס למרחק של יותר מ-10 אלפים קילומטרים ללא חניית-ביניים. כך קרב מטוס חדיש זה כל תחנה ברשת של 56 אלף קילומטרים של נתיבי האוויר של ט.ו.א., על פני ארבע יבשות, לטווח טיסה נוח.

הטווח העצום של הג'טסטרימ בא לו, במידה רבה, הודות לאורך כנפיו (45 מטר מקצה כנף לקצה כנף, כך ששני מטוסי ג'טסטרימ, כנפי האחד ליד כנפי רעהו, מכסים אורכו של מגרש כדורגל). ואין זאת התועלת היחידה של כנף-הענק — אורכה יוצר רווח בין המנועים לתא הנוסעים, דבר המונע רעש ותנודה בתא.

יחד עם כושר ביצוע מעולה זה מנהיג הג'טסטרימ גם גישה חדשה בתכנון תא הנוסעים. התא החדש נעים וקליל בביצועו הפנימי ובולטים בו צבעי התכלת והזהב. הוא גם מצטיין בציור קיר של הצייר הקליפורני זמפרלי, הידוע בציורי הנשים היפות שלו. זמפרלי דאג לכך שבכל אחד מ-25 מטוסי הג'טסטרימ החדשים תופיע נערת זמפרלי שונה, והכל על-מנת להנעים, חזותית, את חיי נוסעי ט.ו.א.

צדדים נעימים אחרים של הג'טסטרימ: הכורסות הרחבות בעלות משענות הראש האישיות; מנורות הקריאה הניתנות להכוונה ולהסטה; בידוד נגד רעש בתא הנוסעים; שלא לדבר על המטבח המושלם ביותר שהותקן באיזה מטוס שהוא אי פעם.

אין פלא אם כל אחד מ-74 הנוסעים היכולים למלא את תא הנוסעים המרווח של הג'טסטרימ בעת ובעונה אחת (ושמהירותו הממוצעת מגיעה ל-560 קילומטרים לשעה) בא בצורה זאת על הסיפוק המלא ביותר של מבוקשו הקטן ביותר.

ואכן, השרות בשעת הטיסה בג'טסטרימ, הוא המלה האחרונה במותרות ובנוחיות. כאילו רצתה ט.ו.א. לתת לנוסע של ההווה את התנאים של טיסת התניד. מחלקת שרות הנוסעים של ט.ו.א. פיתחה תכנית מקיפה לפינוק נוסעי הג'טסטרימ. לא נעדר פרט, החל מעיתונים וספרים מעוד-כנים ועד לארוחה המלווה שמפנייה (ולפני ארוחת הערב מגישים קוק-טיילים וכריכים).

באם הנוסע טס עם משפחתו, הרי מספקים לילדיו עיסוקים «מרגיעים» כספרי ילדים וצעצועים, שלא לדבר על מערכת צרכי-תינוק (כולל מזונות-תינוק) המצויה בכל מטוס ג'טסטרימ. ואלה הם אך שנים מקרוב למאה הפריטים לשימוש הנוסעים שכל מטוס ג'טסטרימ לוקח עמו לכל טיסה.

חלק ניכר של פריטים אלה מרוכז במזווה המלא מזונות משובחים, יינות, ליקרים ומעדנים וגם — תגורי חשמל מיוחדים לחימום לחם ארוחת הבוקר. ארוחת צהריים טיפוסית כוללת מרק עוף, עוף אפוי בתוספת תפוחי-אדמה, אפונה צרפתית, בצלצלי כסף, גזר וחסה, עוגת אגוזים וקפה. ארוחת ערב טיפוסית, באותה המסורת, כוללת, בין השאר, סטייק מוקף פטריות ברוטב ושעועית לבנה, סלט אבוקדו ולבוסף — דברי מאפה צרפתיים.

מובן מאליו שארוחת צהריים וערב כאלה מוגשות במערכת כלי חרסינה וכמובן שהקפה מוכן במכשיר מיוחד המכין אותו טרי ורוחה, תוך כדי טיסה. ואחרי כל זה, האם יתפלא איש על דברי אחד הטייסים הוותיקים של ט.ו.א., הקפטן אדי בויס, שאמר, אחר טיסתו הראשונה עם הג'טסטרימ: «אני חושב שט.ו.א. הצליחה לרכוש מטוס לוכסוס אותו יחבב קהל הנוסעים עד למאד!»

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כחו

עורכי-משנה:
דוב איתן, אורי סלע

עורך כיתוב:
סילבי קשה

כתב בכיר:
אלי תבור

חברי המערכת:

ישראל ביבר, ניצה גבי, שיינע נלור, לילי גלילי, רויד חורוביץ, רותי ורדי, רוני זוהר, אברהם חרסון, אוסקר סאובל, אלכס ססיס, אביבה ססו, עמוס סינור, שלמה סרו.

העולם הזה



רחוב גליקסון 8, תל-אביב, 26785
ת. ד. 136. טקן למברקים: "עולמפרט".
הסוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שחם בע"מ, ת.א. סל. 62239.
ההפצה: דוד סופל ובניו, תל-אביב.
המערכת איננה אחראית לתוכן הסודעות.

העתון הנקרא ביותר במדינה

2.1.62

יש לי מצפון רע מאד כלפיך. לא זו בלבד שאתה משלם כל שבוע 450 פרוטה כדי לקרוא את דבריני, אלא בגללנו אתה משלם גם סכומים שמנים למס-ההכנסה. כי חלק ניכר ממסך מוקדשים למגנוני-הבילוש המסופף, המופעל נגד העולם הזה. הוא עולה, לפי האומדנה, חצי מיליון ל"י לשנה.

שואל אני את עצמי: האם יש לי הזכות המוסרית לדרוש ממך להמשיך ולממן מכספך הטוב, שהרחחת בזיעת אפיקך, את כלכלת האנשים הבולשים יומם ולילה אחרי חברי המערכת, המתקינים כדירותינו ובמשרדנו מכשירי-האזנה, המקליטים כל מלה מדבריני בטלפון, המצלמים אותנו במצלמות סתר, וכל זה כדי לבסס את בנין-הענק של השמצות נגדנו על כמה גרגירי-חול של עובדות מסולפות?

הירחתי מה לעשות כדי להקל את העומס הרובץ עליך. הגעתי למסקנה ששוב אין ברירה: הגיעה שעתו להודות. רק אם אגלה את כל האמת, מבלי להסתיר דבר וחצי-דבר, אפסור את עשרות פעילי הש.ב. מן הצורך להוכיח את אותם הברבים, דבר ה"כרוך בהוצאות ובטורח רב, כולל עיקוב אחרי אנשים העוסקים במזימותיהם השחורות עד מאוחר בלילה.

אי לזאת, הרנינו מודה. נא לגזור את ההצהרה הבאה, ולצרפה לתיקי. אני מרשה לראש המחלקה הממונה על תיק זה לחמוק בה כל דבר שייראה כמיותר, ולהוסיף את הגורא כחסר. אני מחתר מראש על כל סענות בנידון.

ובכן:

אני הח"מ, אורי בן אהרון אבנרי, מרצוני הטוב והחופשי, מצהיר בזה מבלי שהופעל עלי כל לחץ:

בגליון הבא של

העולם הזה

יתפרסמו לראשונה פרקים מתוך

ספרו של אקשם יין

רומן בעל גוון אוטוביוגרפי המטיל אור מיוחד במינו על נפשו והשקפותיו של הצעיר הנאשם ברצח ד"ר ישראל רודולף קסטנר — ספר לבי סיון, מרירותיו ואהבותיו של צעיר עברי, בן תל-אביב.

אורי אבנרי

אללה ירחמנא!

קריאתו המועזת של העורך להקמת יר לזכרם של הללי כבר קאסם (העולם הזה 1029), ביטאה את מה שמחולל בליבו של כל אורה ישר במדינה. הקמת מצבה שכזו תביע את רגשות ההסתייגות של המדינה ו' אוהיה שמעשה מעש אנשי סחרי. הייתי מציע שתקמו קרן מיוחדת בתחום אישי צבור להגשמת רעיון נעלה זה.

מבורך סגל, תל אביב

אני מברך אתכם במיוחד על כתבותיכם סביב הרצה המועזת בכפר קאסם. בטוחני ש' המצבה שתקום בקרבת הכפר כמעשה סמלי, תביע את רגשי הרפתנו ואת החלטתנו ל' הקים יסוד איתו להכרה בה לא יהיו מעי שים כאלה אמשיים. בתור חבר קיבוץ איני יכול לחתום יותר מעשר הלירות שאני מ' צרף בזה, אבל ישנם אנשי מצפון עשירים ממני והמצבה תקום.

ישראל ואן דייק, בית העמק

תרומתו של הקורא ואן דייק תשמח ה' יסוד לקרן להקמת המצבה.

אין זה נכון שבאף בית ספר לא דובר על מרשת כבר קאסם. בבית ספרי, הנמסיה שלווה בתל אביב, נערך משפט בזמנת תל' מורי השמיניות וכסיעו של המורה לאז רחוק מר דוד ספרא, על ספרה זה. המורה רצה להוסיף כמה ממפרי משמר הגבול ל' משפט, אולם כל המפקדים אליהם פנה סרבו לחופיע. מסק הדיון או מסקנות המשפט ש' נערך, נשארו לשיקול דעתו של כל אחר מ' התלמידים.

אולם אני שואל אתכם, האם לאחר רצה כל יהודי בידי הפורעים הערביים למיניהם הורעזתם כלאהר מקרה כבר קאסם? האם לאתר רצה אותה נערה במשק גדות, שזה עתה התחנה ונקטפה באביב חייה, האם נס או כהתם הספר כה נרגש ותבעתם להקים מצבה במקום בו נצחנה?

אסרים שרון, תל אביב

מסך השקרים

זועזעתי קשות לקרוא כיצד מנה העורך לראש הממשלה (העולם הזה 1028). איזה סגנון, איזה ביטויים, מה יאמרו הגויים סביב כדור הארץ שאתם כל כך מתנאים שהם נמנים בין קוראיהם? לא מעט אני מ' לייטה חלק, בזה אני נומרת עם העולם הזה, ובכל זאת אני ממשיכה לקרוא את השבועון. זה כמו מרפיום, אי אפשר להתמל מזה וזה מולכם. אחרת מה הייתם עושים? מתניישים למשמרת ישראל? אם יקרה לכם משהו, יהיה מי ש' יתברך לקרוא לכם קדיש? לידעתכם, משה שמיר לא בא בחשבון.

מ. מ., טבריה

אין ברצוני להלק מחמאות כמו שעושים אחרים, אולם רק עתונאי העובד ללא ליאות באיסוף אינפורמציה ועובדות מסוגל לנהל לפנינו ויכוח באוויר יודותית ומאופקת, כפי שעשה אורי אבנרי במאמרו על הש. ב. אל תרתעו מהורצי לשון למיניהם. עד עתה לא הייתי קורא את העולם הזה, מעתה נוסף לכם קורא חדש.

ב. אורי, תל אביב

המכתב לביני היה מזהיר. (אולם) התח' שבו שהיושב על הכסא הרם יענה ל'כמ? כיצד יעביר דואר ישראל (בלי רקטה רוי סיה מאימה) את תשובתו של הרם מן הרקיע השביעי ל'עולם התחתון'. נדמה לי שלא יוכל לבצע זאת.

מכתב זה הוא סורי. מרסמו אותו באותי יות קטנות עד כמה שאפשר. דוד ארנסלר, שורת המתנדבים, תל אביב

אלה הקטנות ביותר שיש. הקוראים מת' בקשים לשמור את תוכן סכתב זה בסוד כמות. בשבועונכם הנכבד, במאמר הדן בש. ב. הופיעה תמונתו ומתחתה המלים: 'אריה בן אליעזר: עיקוב בליצה', ובנוף המאמר מ' סופר כי: 'חבר הכנסת אריה בן אליעזר ססר למשמרה שני צעירים וצעירה שעקבו אחריו לילה שלם.' אני מבקש להפנות את תשומת לבכם כי המקרה הנדון קרה עם מר שמואל כ"ץ, חבר הכנסת הראשונה.

באשר לעיקוב עצמו איני יודע אם עוקי בים אחרי ביום או בלילה, או בשניהם יחד. מה שירוע לי הוא, כי חברי ואני עוקבים אחר הש. ב. זה למעלה משמונה שנים ואני שפת, כי ל'סוף הורר המסר מעל המוסר שהכחישו את קיומו בכנסת ובצבור פעמים רבות, ולא עוד, אלא שנתגלה גם אביו. סיעת תנועת החירות המשיך בלחצה למען יוודע בצבור שמו של ראש השירות ולמען סיכות הכנסת על תקציב המוסד, כנהוג בכל מדינה דמוקרטית.

אריה בן אליעזר, סגן יו"ר הכנסת, ירושלים

היה צורך לא רק באומץ לב אורחי, אלא גם מחשבה עצמאית בלתי תלויה כדי ל'כ' תוכן סכתב זה. אני מכין שלקחתם בחשבון שינסו לפגוע בכם המעם ...

דניאל נדיב, ירושלים

אם יש עריין חופש עתונות במדינה, אין זאת אומרת שיש לנצל בצורה בלתי ה' נגת כפי שעשיתם אתם ... אלכסנדר כהן, הדרומתיים

לאחר שקראתי את המאמר על הש. ב. חשבת רבות על המושג דמוקרטיה. העולם הזה רכש לו חונ קוראים די נרחב, לכן רצוי שיכונן את מלאו השפעתו לאמיק יותר קונסרוטיבי.

איתן בנצור, צה"ל

מדי שבוע בשבוע עתונכם מלא נדרוש בשמו של בן נוריו, כמעט ככל המדורים. הייתי מציע שתשנו את שם השבועון כי העולם הזה לבניגוריוו בעולם הזה ...

יוסף מורד, בני ברק

צרפתאל

לבי נתמלא הערצה למר בועמי נורביץ' מחימה, שסם לשים סף להפקרות של הצנת סרס כמו 'מלחמה ושלוה', המראה איד יודרתנו הנדולה צרפת סופנת מכות מידי הכולשביקים 'מחשמש' (העולם הזה 1029). אולם מדוע המתניות הוואת? מדוע לא ללכת עד הסוף?

אני מציע לכתוב מהרש את ספריהלימור של פנחסינו היקרים. כך, למשל, יש לשם קץ לאנדה שצרת האדירה, ידידת ישראל, נוצחה על ידי האנטישמי המנוול היסלר. צויכים להראות שהצרפתים הכניסו את ח' נאצים למלכורה, על ידי כך שמסרו להם את צרפת, הכריחו אותם למור את צבאם ובצורה זו הכשירו את הקרקע לנצחון על החיה הנאצית.

גם נפוליאון לא נוצח מצולם. אחרי ש' הכיר את הרוסים מקרוב החליט משוט שלא כראי להעניק להם את התרבות הצרפתית הנאורה והלך הביתה.

יחיאל גרמן, ירושלים

ואילו משערי עכו נסוג נפוליאון על פי הסכם עם מר אבא חושי, כדי לא להפריע ל' הקמת קואליציה שמאלית במקום.

ידידות הינה תופעה חיובית. אבל כש' הוזה הידידות בין ישראל לצרפת' הופך את אנורתו למטריונים צרפתיים יותר מ' צרפתיים עצמם, זו כבר תנופה והתכחלות עצמית.

אליעזר בוכני, חיפה

הפשע המושלם

אחרי הירחורים רבים וניתוח המאורעות האחרונים חיברתי תוכנית מושלמת לרצה עורכי העולם הזה. אבקשכם למרסמה, כדי להביאה בצורה זו לתשומת לב הנוגעים ב' דבר.

ובכו, שלושה בחורים טובים, אם אפשר צנחנים לשעבר, יושבים בקפה כסית ומדברים על כך שצריכים להוריר את העולם הזה מן הפסים, ממני שהוא מרניו את שרהבסתון. בהמשך הויכוח מצטרף אליהם חבר משול' חן אחר, נניה בשם נ'ינני. הוא אומר שזה באמת רעיון טוב, וכדאי שלא להתמהמה. הוא משכנע את האחרים בקלות.

מבצעים את המשע כמו כלום. עוד באותו לילה אוסרת המשטרה את הרוצחים. מ' נ'ינני הופך לעד המלך, ולשלושה צמוי מאסריעולם.

בכנסת קם מר בניגוריוו, מוועז מו זה משע המתועב, ומביע את רגשי התיעוב ו' שאיפהנמש. בהדגישו את אמונו בעתונות החומשית, הוא מביע בנאוהו על כך ש' עלה בידי הש. ב. והמשטרה לחסל את קו המרצחים תוך שעות מעטות.

כך בא הכל על מקומו, וכל הצדדים סרו צים. מלבר, אולי, עורכי העולם הזה, אבל הם כבר לא ירגישו בכך.

דויד פלוגי, תל אביב

ובסוף יתברר כי הפשע בוצע מלכתחילה כדי להטיל זופי במשטר ולהעליז עליו כאילו בוצע בהשראתו.

יוצא מן הכלל והפרט

באותו יום בו הומיעה רשימתכם על ה' עסקנים הנוסעים למייל על חשבון האומת (העולם הזה 1028) נסלתי לדי את נליון עתון, 'הארץ', כדי להיזכר אם אמנם צור קים אתם בהאשמותיכם. עיינתי במדור הכלל והפרט שהוסיע ביום המישי שעבר, ולחר המתי מצאתי את המדור כולו כאילו נכתב להוכחת מענותיכם. מצאתי שם לא מחות מ' שמונה תאורי נסיעות של העסקנים הבאים: ח"כ משה ארם, יו"ר, 'אוע' בארץ יצא ל' פאריס, כדי להתחתן בעתירה העולמית של 'אוע'; חברת הכנסת בכה אירלסון חורה מ' דינה, מקום שם השתתפה במושב ועירת נשים סוציאליסטיות; ד"ר י. ארנון, המנהל הכללי של משרד האוצר, יצא ללונדון ב' עניני משרדו; ד"ר משה אבידור, המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות, יצא ל' ציור. מסרת נסיעתו היא לייצג את יש' ראל כמושבו של המוסד הבינלאומי לחינוך מטעם אונסק"ו; מר מ. ברד, המנהל הכללי של משרד הפיתוח, יצא לביקור של שבועיים בבנגליה ובאירופה. מסרת נסיעתו היא מ' סוף בענינים שומפים של משרדו; מר חיים ברד, מנהלי החברה לשיווק הקלאי, יכיר חקל' וחבר הנהלת ההתאגדות למוצריהדר, יצא לאירופה. הוא יספל בעניני יצוא ש' מורים למדינות אירופה; נב' פלורנס האמנר, סגנית יו"ר הסגנית היהודית בקנדה, הני' עה להתייעצות עם הנהלת הסגנית בארץ.

רנה אשכול, ירושלים

תותח מופיקלי

פרסמתם בעתונכם (העולם הזה 1022) את סכתבו של הקונפוזיטור נתום נרדי, בו הוא סכנה אותי בשם רנה השמנה ותותח מ' סיפלי, ומצוין כי כל הכרונות העצממה להופעה משותפת במודרון מילוא. אני מ' צרפת לכם את המברק ששלח לי נתום נרדי בו הוא נותב: 'בואי בהקדם תל אביבה ל' חזרות.' כן אני שולחת לכם את המכתב על סיו מתברר שלמני פרסום הכתבה עלי הת' כתב עמי מר נרדי ברצינות, הופינני לכיתו ורצה לעזור לי.

רנה כהן, תל אביב



האנליו האתנאיק אלכל העטיות

דולקס

המנוי - אל נא תחכה לבקור הגובה בביתך; העבר נא את דמי המנוי בהמחאה או במזומן לעתון.

עד המלך

כדי להפיל אנשים בפת, הציג מעשי פשע שונים לחבריו. העברין אליאשוילי רצה עבודה קלה עם משכורת של לפחות 350 ל"ר לחודש, וכשהיה לו "גרעון כספי" תיכנן, לדבריו, ביצוע של מעשה-שוד פרטי בקופת קולנוע. החקרה הפסיכולוגי אליאשוילי ניסה לפתח פעמיים לאבד את עצמו לדעת. כל זה קרה לא בתקופות שונות של חי העד אליאשוילי. כל זה קרה, פחות או יותר,



דמותו של

ה אולם הקטן היה מלא פנים צעירים — אנשי מחתרת לשעבר, אנשי שב, ואנשים השייכים לשני הסוגים גם יחד. מפעם לפעם סרץ צחוק רם, אולם האחירה לא היתה מצחיקה או מבודחת. כי לנגד עיני המאזינים הצטיירה תמונת-זוהרה, שנראתה כאילו נלקחה מסיפור-סיט של פראנץ קאפקא. הצחוק בא לתת פורקן לתחושת-סיט שאחזת איאפשר היה לעמוד בה, שהיתה עלולה לערער את העצבים החזקים ביותר. האיש שצייר תמונה זו, ושהיה בעצמו הנושא העיקרי שלה, עמד על דוכן-העדים. היה זה צעיר בן 22 וחצי, גבה-קומה, חסון, בעל עיניים סמוקות וידיים שלא שקטו אף לרגע, אלא פרחו באחיר ועל הדוכן בתנועה מתמדת ורבת-הבעה, השתמש בתן להדגשת דבריו. אריאל אליאשוילי, צבר ממוצא גרוזי, יליד פתח-תקווה, צנחן-לשעבר, רווק, חסר עבודה קבועה, העיד בשבועה כעד המלך במשפטם של יוסף מנסק, זאב אקשטיין ודן שמר, הנאשמים ברצח קסטנר, לפני חודשים.

ב חקירה הראשית, על ידי החור בעת מרים בן-פורת, היה העד אריאל אליאשוילי בטוח מאד בעצמו. הוא זרק את תשובותיו כלאחר-כך, תוך תנועה של זילזול באצבעותיו הננידות, חזר על חלקים מן הודות שמסר בשעתו למשטרה, 50 יום אחרי שנאסר. העדות עצמה (ראה נוסח מלא שלה בעמודים 67) לא הוגשה בכלל לחיך. אולם כשקם ממקומו סיגורו של הנאשם מנסק, עורך-הדין מכס קריצמן, השתנה הכל. קריצמן אינו מרים את קולו לעולם, מפליט את שאלותיו בנימה של רוח עני חתני, מלווה במבט עדין מעיניו הכחולות. אולם בבטחון של מנתח חתיק, הכניס את סכיניו החדה ישר לתוך האברים הפגומים בעדות.

כי עדות מוקדמת זו, אף שלא היתה כלל בתיק המשפט, נמצאה בתיקו של קריצמן. התביעה העבירה אותה אליו באופן שיגרת, אולי מבלי לדעת מה בדיוק היא עושה. אך היא היתה חיונית. כי הסתירות בין עדות זו לבין עדותו של אליאשוילי על דוכן הדין, התרבו חיש מהר כפיטריות אחרי הגשם.

יתכן שלא הסתירות עצמן היו כל כך חשובות, ושלא הן יצרו את האחירה המדוכאה בבית-המשפט. העובדה החשובה היתה דמותו של העד אליאשוילי עצמו, כפי שהצטיירה באופן מושלם בכל עדויותיו הודות. כשירד מדוכן העדים, אחרי החקירה הנגדית, קשה היה לתת מענה ברור לשאלה: מיהו אריאל אליאשוילי? מה דמות לאישיותו? לוחם ללא-חזת לאידיאל של מלכות-ישראל? סרובוקטור של השב. מן ההתחלה? פושע מועד למטרות פרטיות? אדם חסר שחיי

אריאלשווילי

בעת ובעונה אחת. כל זה קרה לאדם שחי בעולם קפקאי רחי פחדים וחשדות, בעולם בו כל אחד מאנשי המחתרת חשד ברעהו שהוא סוכן של השב. (ואולי כולם צדקן), בו כל אחד האשים את השני ב"רכרוכות, פחדנות, טירוף-דעת".

ובכל הקלחת הזאת בחש שרות-הבטחון במשך שנים, קיים מגע עם רוב (ואולי עם כל) חברי המחתרת, שילם כסף תמורת ידיעות אשר סוכניו עצמם יצרו אותן כמו ידיהם כפרובוקטורים, השאיר במשך שנים במתחון חומרי-נופץ בביתו של איש ש"היכנן לשלחו במכונת-תופת לראש-הממשלה, ולא ניצל את ידיעותיו המפורטות והממצות עד שבוצע פשע מחריד.

★ ★ ★

ז הו סיפורו של העד אליאשוילי — סיפור המאלץ את מאויניו להסיק את המסקנה שלא רק הוא עצמו זקוק לבדיקה יסודית, אלא שהמדינה כולה, על אורחיה, מתכיה, קציניה שליטיה ובלשיה זקוקים לבדיקה פסיכיאטרית דחופה. כי מדינה בה מתהלכים צעירים כאלה חופשיים — סכנת-נפשות מתמדת להתהלך ברזובותיה, וכמעט איבוד-לדעת הוא להשמיע בה בציבור דעות פוליטיות כלשהן.

אידיאליסט או פרובוקטור ?

מקרה פלילי או נפשי ?

ואולי כל אלה יחד ?

משקל? מקרה פוליטי? מקרה פלילי? מקרה רפואי?

ואולי — כל הדברים האלה גם יחד?

★ ★ ★

לכזי אחת מן הסברות האלה אפשר היה למצוא הוכחות מקיפות בעדויותיו השונות של אליאשוילי עצמו. מאחר שהיה בידו "הסכם בכתב" עם הפרקליטות, שהבי טיח לו לצמיתות שלא יועמד לדין על שום דבר שבו יפליל את עצמו בעדותו, לא היה לו כל היסוס לספר על מעשיו.

האידיאליסט אליאשוילי ענה בבטחון: "כן!" כשנשאל אם הוא דוגל גם עתה ב"רעיון של מלכות-ישראל שגהר פורת ועד היאור. מצעו, בקיצור: "שלא יהיו דגלים אדומים... שלא נשמע מה שכל גוי יבוא להגיד לנו... שלא יוכל לבוא גוי ולהגיד לנו איך לחלק את מי הירדן... להקים עוצמה עברית במזרח התיכון..." את כל זה אסף מדברי מאקיאחלי, הרצל וז'בוטינסקי, יצר שעטנו מתורותיהם. הסוכן אליאשוילי בא בלי כל היסוס במגע עם השב, מסר לו שמות של אנשים שמעולם לא היו חברי מחתרת, וגם את חברי המחתרת עצמם. עסק כפרובוקטור

עדרותו של אריאל אליאשווילי

מאז בכל שבת נפגשנו בביתו ברמת גן, או בבית-מלון ברחוב שינקין, בתל-אביב. שם עיבדנו מצע מחתרת. משך תקופה של חודשים אני כתבתי את המצע, ואני זוכר שהוא היה כתוב, מפני שאחר כך שרפתי.

פעמים בשבוע היינו מתכנסים בשדה בפתח-תקוה, אני, קמחי, רוון, נימין משה ועוד מספר בחורים שבינתיים יצאו מהגוף. לא הוכרתי לאנשים מאומה על מחתרת, פשוט למדנו מתוך ספרים של מאקיאולי, הרצל וז'בוטינסקי. אני אמרתי לקמחי שאין זמן ללמוד, וצריך לגשת למעשים. אמרתי לו שצריכים לגייס מחתרת ולא בית-ספר לנערים. גייסנו את רוון, את נימין, דוד ניסן. אמרתי לקמחי שאני אביא עוד שני בחורים, והבאתי לפתח-תקוה את זאב אקשטיין ויהושע מרקל.

שבועה על גדת הירקון

שהחתי את קמחי וכל החברים מפתח-תקוה לתוך בית אריזה בפרס סמוך. הבאתי את אקשטיין עם מרקל בעינים סגורות לבית-האריזה של קמחי. הוא דיבר אתם שיש מחתרת, שמתפקידה יהיה להפוך את השלטון, בדרך אלימות, בדרך אקדחים, ולהקים עוצמה עברית במזרח התיכון, באמצעות השלטון החדש. מרקל ואקשטיין הסכימו, ונתן קמחי אמר להם שהם יקבלו קשר.

אני וקמחי היינו נפגשים בכל שבוע ודיברנו כיצד לארגן חוליות מפקדים וצחחות פעולה. באותו פרק זמן מסרתי לו קוד סתר שישמש אותנו, כמו כן קבענו כינויים לכל אנשי הגוף. כינויי שלי היה שאול, של קמחי גד, ואת יתר הכינויים אינני זוכר. אמרתי לו שהמחשבת זקוקה לכסף וצריכים לעשות קופה, כל אחד יתן שמונה ל"י בחודש. אני וקמחי נתנו כל אחד שתי לירות לקופה, והוא אמר לי שדוד ניסן יהיה הקופאי. אמרתי לו שישנה תחנת דלק בצפון תל-אביב, ואני יש לי תכנית איך לשדוד אותה. הוא אמר שמתקבל על הדעת, ובשלב יותר מאוחר נעשה את זה.

באותו פרק זמן היינו נפגשים כל אנשי המחתרת, והיינו מדברים ומשוחחים על בעיות לאומיות, נוסח הפגישות הקודמות. לאחר מספר ימים קמחי אמר לי שכל אחד מאנשי המחתרת צריך להישבע אמונים למחתרת. לצורך זה דרוש אקדה, תניך ודגל. דוד ניסן הביא אקדה. אני הבאתי תניך. קמחי הביא דגל. מסרתי לזאב ויהושע שימתינו לנו ליד גשר הירקון בתל-אביב על-ידי ג'והואי, ואילו אנחנו, החברים מפתח-תקוה, דהיינו אני, רוון, נימין, דוד ניסן וגד (נתן קמחי) שכרנו סירה בירקון, שטנו בכיוון לגשר, ושם ליד הגשר, ירדנו מהסירה לחוף. השבענו את זאב אקשטיין ואת יהושע להיות כשדים מונחת על התניך, האקדה והדגל, כפי שהיה נהוג בזמנו בלחי"א. איני זוכר את תוכן השבועה.

עוברת חמה למשה שרת

לאחר מספר שבועות רבתי עם קמחי על רקע בעיות פנימיות. אמרתי לו שאם לא נחיש פעולה אעזוב אותו. לאחר מספר שבועות עזבתי.

לקחתי אתי את מרקל וזאב, וארגנתי את המחתרת מחדש. את יתר האנשים לא לקחתי. אמרתי לקמחי שאם הוא ינסה להקים מחתרת ולעשות כל פעולה בעלת צביון מחתרת, אמסור אותו לרשות, מפני שאינו מוכשר להיות מחתרת. בקשתי ממנו את כל מה שנמצא ברשותו בכתבידי, והוא לא רצה למסור לי. לאחר שאיימתי עליו בדרך הטלפון, אמר שהוא שרף את כל המצע שאני כתבתי. בערב נגשתי אליו למלון, קבלתי שם עוד שני דפים בכתבידי ושרפתי אותם.

במחשבת החדשה דיברנו שצריך לדפוק את קסטנר. זאב לא הסכים. אני ויהושע הסכמנו לכך. זאב סיפר לי שישנו בחור שיש ברשותו אקדה, וצריך לקחת את האקדה ממנו. הלכנו לאחת הדירות בתל-אביב וזאב ערך בה חיפוש. לא מצאנו את האקדה.

לאחר מכן נודע לי שהאקדה נמצא אצל בחור ששמו אלכס. אני יודע שזאב היכה אותו על-ידי הירקון, מפני שאלכס סירב למסור לו את האקדה.

באותו פרק זמן נפגשתי עם יעקב חרותי באמצעות זאב. חרותי שאל אותי מה אני חושב באופן כללי על כל המדינה והממשלה. אמרתי שצריך להוריד כמה אנשי שלטון מהפסים. חרותי שאל את מי. אמרתי לו שמשא שרת, שהיה ראש-ממשלה, ועל כל פנים שרת-חוף. אמרתי שבעד קו המדיניות שלו מגיעה לו עופרת חמה בראש. חרותי אמר שלא אהיה ילד, ושאני לא אעשה שום דבר בכיוון זה, מפני שזה שטות, ואם אני לא רוצה להירקב בבית-הסוהר, הוא מציע לי שאני אפילו לא אדבר על כך.

באותו פרק זמן ביקר בביתי אדם בשם אהרון מלמוד, ואמר לי שאני טועה בדרכי ושישנם אנשים שמוכנים לעזור לי אם אני רוצה להיפגש אתם. שאלתי אותו אם אלה מאנשי שרות הבטחון, הוא ענה לי שכן. אמרתי לו שאני מוכן להיפגש. לאחר מספר ימים קיבלתי פתק באמצעות אשתו של מלמוד, שבו היה כתוב "הבוא לקפה צינה בתל-אביב ביום ד' בשעה 19.00. אם לא יפגשו אותך, תחזור ביום ה' באותה שעה". הופעתי ביום הרביעי. איש לא הופיע, הופעתי ביום חמישי. ניגש אלי אדם שהציג את עצמו בשם מרדכי.

(בשלב זה ביקש מר אליאשווילי שהוא ימשיך בכתיבת עדותו במו ידיו).

מרדכי אמר לי שמוכנים לעזור לי בכל דבר שארצה, הן בעבודה הן בלימודים. אמרתי לו שאיני רוצה כל עזרה.

קבענו פגישה נוספת בבית-קפה ברחוב אלנבי, ושם שאלתי את מרדכי אם כתנתו שאעבוד בשרות הש. ב. הוא אמר לי שכן, ואני אקבל על כך מספר לירות כל חודש וכן עבודה טובה בשבילי. אמרתי לו שאיני מוכן לכך. סיפרתי לו שיש לי חומר-נפץ בבית, ואני מפתח למסור זאת למשרה, מפני שאני אשכ הרבה מן המצור, לפחות עד גמר החקירה, אם לא אחר המשפט. הוא אמר לי שיבואו לקחת את זה. אמרתי לו שזאב אקשטיין עובד עם הש. ב. והוא סיפר להם הכל על אודות המחתרת של גד. הוא אמר לי שאני טועה טעות מרה. אמרתי לו שרצוני בפגישה נוספת, וקבענו בקפה פאר, לאחר שבוע מערב זה.

בינתיים פגשתי ברחוב, באחד הימים לאחר מכן, את אברהם מנצל וסיפרתי לו כל הפרשה. הוא אמר לי שאבוא אתו למצודת-זאב, ושם אספר את כל הפרשה לשמעון בכר. ניגשנו לשם, ושמעון בכר לא היה נוכח במצודה. בערב פגשתי בזאב אקשטיין, ואמרתי לו

לפני שנתיים וחצי השתחררתי מצה"ל, בו שרתתי ביחידת צנחנים. לאחר מספר שבועות ביקרתי במועדון סוים ברחוב שדרות רוטשילד בתל-אביב, ושם שמעתי הר"צאה על מלכות ישראל.

לאחר ההרצאה ביקשתי לעזור בפעילות למען חוג סולם. ניגש אלי בחור בשם זאב בדיאן, וביקש ממני לומר לו באיזו צורה אני רוצה לעזור לחוג.

אמרתי לו: "בכל צורה שהיא". הוא אמר לי שישנם מספר אסירים בבית-סוהר תל-מונד, וצריכים לעזור להם. שאלתי: "אבל אפשר לעזור להם?" הוא אמר לי שישנם כרוזים למען שחרורם וצריכים להדביק אותם בכל חלקי הארץ. הסכמתי לכך.

קבעתי איתו פגישה למחרת, ליד גן החיות בתל-אביב. שם הוא נתן לי כרוזים. הדבקתי אותם, וחלק חילקתי בבית-הכנסת הגדול בפתח-תקוה, וחלק שמרתי בביתי. לאחר ימים מספר מסרתי חלק מהם לחיים אמסטרדם, שהוא חברי, וביקשתי ממנו להדביק אותם בפתח-תקוה.

בערב הוא גייס מספר נערים ממעון בית"ר ויצא אתם ביחד להדבקה. אני ועוד נער יצאנו ביחד לכתוב בצבע שחור על הקירות את הכתבה "ישוחררו אסירי מלכות ישראל!" כתבנו על מספר קירות, עד שתפסו אותנו שוטרים ולקחו אותנו לתחנת בפתח-תקוה. אותו שיחררו, אותי שמו בבית-הכלא למעצר.

למחרת נחקרתי. איני זוכר הרבה מן החקירה. מה שמסרתי נמצא בטופס החקירה. לאחר ימים שוחררתי. לאחר חצי שנה עמדת על כך למשפט וקיבלתי קנס כספי, וכן חתמתי לשנה אחת ערבות.

„להרוג ערבים“

באותו פרק זמן המשכתי לבקר במועדון סולם, ושם פגשתי חברים וחברות. ביניהם היו זאב אקשטיין ויהושע מרקל. דיברנו בינינו שצריכים לעשות מחתרת נגד השלטון. לא עשינו שום דבר בכיוון זה, מלבד שיחות לליבון בעיות לאומיות. באותו פרק זמן שוחרר ישעיהו שרעבי מהכלא. דיברתי איתו על כך שיש מספר בחורים הרוצים לפעול בכוח נגד השלטון. הוא אמר שזה שטות ואין לו אפשרות לכך. הוא אמר לי שלא כדאי לחלום על זה.

מסרתי על כך לזאב וליהושע. לאחר כמה ימים ניגש אלי זאב ושאל אותי אם אני מוכן לעבור את הגבול הירדני ולהרוג ערבים מהמכפרים הסמוכים לגבול. אמרתי לו שאני מוכן לכך. הוא אמר לי שהוא יתקשר אתי בימים הקרובים.

כעבור ימים מספר הוא אמר לי שהוא יודע על מחבוא של נשק ושצריך לגשת להוציא את הנשק ולהעביר אותו למקום אחר. אמרתי לו שאני אכין מקום בפתח-תקוה, וזה יקח זמן מסוים. סיפרתי לו שיש ברשותי קצת חומר-נפץ, וזה במקום בטוח בביתי. הוא אמר לי לשמור על כך.

מכל זה לא יצא שום דבר. אנו נפגשנו מספר פעמים ושוחחנו על הדבר. זאב אקשטיין היה צריך לקנות מספר מפות של שטח קלקיליה, עד בית-נבאללה, והוא צריך היה לכזאב אלי לפתח-תקוה על מנת שנצא לסויר בשטח. זאב לא בא, והעניין התבטל. לאחר ימים מספר שאלו את שרעבי אם הוא מוכן לדבר, והוא אמר שהוא רוצה לחשוב על כך. לאחר ימים מספר אמר שרעבי כי הוא יוצא בקרוב לצבא, והוא מוכן לדבר, אלא שזה יעשה לו קשיים בצבא. בינתיים עברה תקופה די ארוכה של חודשים מספר, וכל הדיבורים על המחתרת התבטלו.

זאב בפתח-תקוה

ערב אחד ניגש אברהם מנצל אל מספר בחורים, ואני ביניהם, ואמר שצריכים להדביק כרוזים, ובכרוז כתוב "ישוחררו אסירי מלכות ישראל מכלא תל-מונד, תופסק ההתעללות בפטריוטים עבריים". לאחר ההרצאה של הדר"ר יבין, יצאנו אני ועוד מספר בחורים, ביניהם מרקל ומנצל לביתו של שרעבי. שם קיבלנו ממנצל כרוזים ודבק. באותו פרק זמן נמסרו לידי שלושה לבני חבלה. איני זוכר מי מסר לי אותם, ואיני זוכר מאין הביאו אותם. דומני שמרקל מסר לי אותם ואמר לי שהם של שרעבי, וביקש אותי להעביר אותם למחסן חומר-הנפץ שלי בפתח-תקוה. כל זה נעשה בפרוודור ביתו של שרעבי.

אני ומרקל יצאנו להדביק כרוזים. הדבקנו חלק. בשעה אחת נעצרנו על-ידי שני בלשים, והובאנו למשרת פתח-תקוה. נכלאנו. למחרת נחקרנו על הכרוזים. איני יודע מה מסר יהושע מרקל בעדותו. אני לא מסרתי עדות מלאה, רק מסרתי שנתפסתי בשעת הדבקה כרוזים, והיכן וממי קיבלתיים.

לאחר ימים מספר שוחררנו מהכלא. נגשנו לקחת את חומר-הנפץ שלפני כן החבאתי אותו במבואות פתח-תקוה. לקחתי לביתי. שם הטמנתי אותו, יחד עם שאר חומר-הנפץ שהיה לי, בתוך ארגז שמתחת לרצפת הלול שלנו.

איני זוכר מתי בדיוק, אבל באותו זמן פגשתי את אברהם רוון. הוא מסר לי פתק, שעליו היה כתוב: הנך מוזמן לפגישת נוער. הגידון: ליבון בעיות לאומיות וקביעת דרכו של הנוער הלאומי. הוא אמר לי שהפגישה תיערך בשבת הקרובה, ליד תחנת הבנויין המערבית שליד פתח-תקוה.

מחתרת בבית עזוב

הופעתי לפגישה, ושם פגשתי את רוון. הוא הציג אותי בפני בחור ששמו נתן קמחי. התאספו בינתיים עוד מספר נערים ונערות, וניגשנו לסימטא קרובה בין פרדסים. ישבנו בבית שנמצא בשלב בניה, ונתן קמחי החל להרצות.

הוא הרצה שחפיקו של הנוער הוא לנסות להקים מעצמה עברית במזרח התיכון, כלכלית וצבאית. נשאלו מספר שאלות, וחלק מן הקהל ענה. לאחר ההרצאה ניגשתי אליו ואמרתי לו שיגיד לי באופן ישר אם הוא רוצה להקים מחתרת. הוא אמר שהוא חושב על כך. עדיין לא החליט והוא מחשב עיבוד לכך. אמרתי לו שאני והוא נובל לעשות הרבה בשטח זה.

קבענו פגישה נוספת בתל-אביב. משהם נסעו לביתו ברמת-גן והתחלנו לשוחח. אמרתי לו שאני איש טוב, שיש לי מספר שאלות, שהיו מוכנים להצטרף לכך, ואמר לי שאני והוא נהיה הראשים. שאני אארגן לו קורס לאחראים על חוליות.

באוזני החוקרים



שיסדר לי פגישה עם יעקב חרותי. הוא הסכים לסדר את הפגישה. לאחר יום נפגשתי עם חרותי ליד בנק קופת עט בתל-אביב, בשעה 9.15 בערב. סיפרתי לו את הכל. קבענו פגישה עם איש שרות-הבטחון. הוא אמר לי שאמשיך להיפגש אתם ואציע להם נשק למכירה בסכום של 1000 לירות. למחרת קיבלתי פתק בשם מרדכי, שנאמר בו שהוא מבטל את הפגישה לרגל יציאתו מחוץ לעיר, ואינו יכול לבוא לפגישה. המשכתי לבקר במועדון טולם עד שיצאתי לעבוד מחוץ לעיר במפעל המלט שמשוון ליד הרטיוב. שם עבדתי בתור פקח מלט, וגם בשמירה על המתקנים של בית-החרושת. לאחר חצי שנה חזרתי העירה. זאב אקשטיין פגש בי ואמר לי שהוא רוצה לקחת אותי לפגישה עם מישהו ושאתמול לו בערב שבת ליד תחנת המוניות בקרן הרחובות עליה לוינסקי. הופעתי בזמן היעוד. זאב הגיע, ושם לקחנו מונית ספיישל ונסענו אז לכפר סלמה, לביתו של יוסף מנקס. זאב הציגני בפניו. זאב חזר לתל-אביב, ואני ומנקס דיברנו על כך שצריך לדפוק מספר אנשים בצמרת השלטון וצריך להקים גוף מתחרתי. הוא אמר לי שאני נבחרתי, לאחר מספר עיקובים אחרי והתיעצויות. קבענו פגישה נוספת בשבת הבאה, בקרן הרחובות לוינסקי-עליה. נפגשתי שם עם מנקס, והוא דיבר שצריך לשרוד סכום של רבע מיליון ל"י במקום מסוים, ושאיני צריך לבצע את זה ביחד עם זאב אקשטיין. ביתניים פרצה מלחמת סיני ולא באנו בקשר זמן שעלה על חודש ימים. (בשלב זה הציע מר אליאשווילי שהחוקר ימשיך ברישום העדות דלקמן).

שוד בבורסה

כשהשתחררתי מהצבא, בו שרתתי 170 יום ונפצעתי, חזרתי מהשרות, ולאחר ימים מספר ניגשתי אל מנקס הביתה. הוא אמר לי שאצא לחצר מפני שדני נמצא בבית, והוא לא רוצה שדני ישמע מה שאנחנו מדברים. יצאנו לחצר, ושם דיברנו. אמרתי לו שאני רוצה עבודה טובה, לפחות 350 לירות לחודש, ושיסדר לי עבודה. הוא אמר לי שאחרי השוד יהיה לי מספיק כסף, וגם עבודה בחברת מוניות אמריקאית שעומדים לייסד, ואז נפתור את בעיית התעסוקה אצלך. השוד נדחה מפעם לפעם, מפני שזאב אקשטיין עדיין לא שוחרר ממבצע-סיני. המתנו לשחרורו של זאב. באותו פרק זמן קיבלתי מכתב להתייצב במשרד הבטחון בקריה בתל-אביב בשעה 1400. הופעתי לפגישה, פגשתי באיש שרות-הבטחון שנפגשתי איתו לפני שנה. הוא אמר לי שהוא רוצה אינפורמציה על הנעשה בחוגים של מנקס. אמרתי לו שאמלך דבר. משלם נסעתי לפגישה עם מנקס, בשעה 1530, בככר המושבות בתל-אביב. מנקס אמר לי שעכשיו הולכים להרכיב את השוד. הוא לקח אותי לבורסת היהלומים, והראה לי את המקום, ואמר לי, בתוך הבורסה, שדחה זאת למחר, מפני שהאדם בעל היהלומים, שאנו יש לנו קשר (כאן חסר קטע בהתקנה שהוגשה תחילה לבית המשפט). הלכנו לכתן יפו, ושם דיברנו על עוד שני מקומות שוד, לשדוד מכונה שמוכילה תשלום משכורות לחברת החשמל, בסך של מיליון וחצי ל"י, ושוד שני בבנק מסוים בתל-אביב, בסך שמונה מיליון לירות. אמרתי לו שזה בסדר, ומדוע לא עשית את הפעולות כבר? ביתניים גייסתי בפתיחת-הקוה מספר בחורים, וביניהם מרדכי מוטלי, משה גוימן, ולפי המלצה של מנקס את אברהם רוזן. הסברתי להם שישנה מחתרת, ושיחכו לפגישה עם אישיות גדולה מהמחתרת. מנקס אמר לי שאני אהיה אחראי על הקבוצה, וכל מה שנעשה בפתיחת-הקוה, רק אני והוא נוע. אין לדבר על כך עם שום אדם, וכל הקשרים עם הבחורים יהיו דרכי. ברגע שארצה אותם, עלי לסמן על קיר מסוים בפתיחת-הקוה, סימן בעפרון או בעט, והוא למחרת יפסיד לפתיחת-הקוה לפגישה בהתאם לסימון.

תנאים לש.ב.

הופעתי לפגישה הנקובה עם איש הש. ב. בקריה, במשרד הבטחון. אמרתי לו שאני מוכן לעבוד אתם תמורת כסף. מסרתי לו ארבעה שמות בדויים (חיים קמחי, אבנר מעורר, ועוד שניים שלא היו ולא נבראו). וקיבלתי ממנו 50 ל"י. אמרתי לו שאני רוצה גם עבודה עם 300 ל"י לחודש, ורק בתנאי זה אני מוכן להמשיך לעבוד אתו. מפגישה זו עם איש הש. ב. נסעתי לפגישה עם מנקס. סיפרתי לו שאני נפגשתי עם איש הש. ב., ושקיבלתי ממנו כסף, ושהם רוצים אינפורמציה. מנקס אמר לי: מסור להם אינפורמציה שמנקס רוצה לסחוב אוניה, לשים את כל הממשלה עליה, לנסוע 500 ק"מ בלבית ושם ללמד אותם לשחות, והוא אמר לי להמשיך את הקשר, למצוא את כספם כמה שיותר, ולנסות לעקוב אחרי איש הש. ב. סיפרתי לאיש הש. ב. שיש לי נשק בבית, ואני רוצה שיכואו לקחת את הנשק, מפני שאני מפחד בעצמי למסור למשטרה, והשגיע הזמן שיקחו את הנשק. הוא אמר לי שיקחו את זה פעם. אמרתי לו שיש לי חומר נפץ, רובה, תת-מקלע, תחמושת, נפצים ופתילי בטחון. מדי שבוע בשבוע נפגשנו אני ואיש הש. ב. בקונויטוריה ברמת-גן. שתינו קפה וסיפרתי לו מדי פעם בדיוק אחרות. הוא אמר לי מה אני ומנקס חיפשנו בבורסה. אמרתי לו שמנקס חפש שם עורך-דין מסוים, ושאיני רק נלויתי אליו. ביתניים בא מנקס לפתיחת-הקוה, לפגישה עם הבחורים החדשים. קבלתי אותו ליד תחנת המכבי, מסרתי אותו לרוזן. אמרתי לו שיוביל אותו לביתו ואני אדאג שאר האנשים יבואו אל ביתו, היינו, גוימן, פלמבוים ואיש משמר הגבול שאיני זוכר את שמו. לפגישה הופיע רוק גוימן. שלחתי לביתו של רוזן ואני המתנתי לשאר האנשים. אחר שהם לא הופיעו, חוך רבע שעה נוספת, הלכתי לביתו של רוזן. אצל רוזן בבית שמעתי את סוף השיחה בין מנקס לגוימן. מנקס ישב על כסא בפינת החדר עם מגבעת שמוטה על עיניו. באמצע עמד שולחן עם מנורה כשהצל לכתן מנקס. גוימן ישב על הספה, כשהאור מכוון אליו, ולא יכול לראות את מנקס. הם שוחחו ביניהם על המחתרת, ומנקס אמר לו שהגיע הזמן לחסל את הכנופיה הגבוהה (הכחונה לצמרת השלטון). ושאלאשווילי אחראי עליו ומפקד עליו, ושיצית ההוראותיו של אליאשווילי, מפני שהוא מפקד פתיחת-הקוה. לפני כן סיפר לי רוזן שיש ברשותו נשק, ושאיני רוצה את הנשק הזה, הוא מוכן למסור לי אותו, וסיפר לי שמנקס יודע על הנשק, ומנקס אמר לי למסור את הנשק לישבו-ספר על הגבול, מפני שיש לו מספיק נשק ואין צורך בנשק. והנשק הזה הוא רובה ותת-מקלע. הלכתי עם רוזן לבית-הכנסת ליד ביתו של גוימן, הוצאנו מהמחסן את הנשק הזה, לקחתי את זה לביתי, קברתי את זה ליד ביתי באדמה, ולרוזן סיפרתי למחרת שזרקתי את זה לתוך הירקון ושלא אגיד אף לגוימן שלקחתי את הנשק ממנו. ביתניים התחלתי לבקר בליגה האנטי-קומוניסטית ביחד עם רוזן, וכל פעם היינו באים לשם, שוחחנו על פוליטיקה, אבל כוונתנו היתה למצוא מהם כספים כדי לנסוע

בשליחות הליגה לארגונינו ושם לערוך. נבחרנו שנינו, רוזן ואני, לוועד הליגה, וקבלתי את מלוא האמון, והצטרפנו לנסוע בקרוב לתורכיה בשליחות הליגה.

לאחת הפגישות של הליגה לקחנו מספר בחורים מסניף מכבי הצעיר בפתיחת-הקוה, ביניהם גוימן, מוטלה ועוד. הצגנו אותם לפני חבי שיר, ואמרנו לו שיש לנו סניף בפתיחת-הקוה, ושנחנו צריכים כסף כדי לאחוז את הסניף. הוא אמר לי שבקרוב יסודר הדבר ושאקבל כסף.

רוזן נסע לירושלים לפגישה עם מספר בחורים מטולם, שהם לומדים בישיבה בירושלים. הוא חזר וסיפר שהבכרים בירושלים רוצים לשרוף את המכוניות של האו"ם. לאחר מכן אמר לי שזה סתם בלוף, ומצאתי הודמנות לטייל קצת בירושלים.

סיפרתי לאיש הש. ב. שרק אני אוכל למנוע את שריפת המכוניות של האו"ם, שישלח אותי לירושלים ואני אסדר את הדבר. ביום ששי נסעתי, קבלתי ממנו 10 לירות, ביליתי בירושלים, חזרתי בשבת וביום ראשון אמרתי לו שנפגשתי אתם ומסרתי לו ארבעה שמות, ואמרתי לו שאלו הם מנהיגי בית"ר הדתי בירושלים.

אמרתי לו שהפסדתי יום עבודה, ושאיני מרחיח 20 ל"י ליום. הוא אמר שזה הרבה, ונתן לי רק 15 ל"י. נערכו בינינו עוד מספר פגישות, וכל פעם ספרתי לו בדיוק חדשות. כל חודש קיבלתי כסף.

ביתניים אמר לי איש הש. ב. מה הענינים אצל מנקס. שיקרתי לו שמנקס רוצה לארגן חוג טולם בפתיחת-הקוה, וכי על זה אנחנו מדברים, שד"ר שייב יביא מאמריקה כסף ועומדים להוציא עתון יומי, וצריכים לשכור בפתיחת-הקוה חדר ולייסד ועד חובבי טולם.

ביתניים הופיע מנקס לפגישה נוספת בפתיחת-הקוה, ונפגש עם איש אחד ממשמר הגבול בגן העירוני בפתיחת-הקוה. לא שמעתי מה נאמר בפגישה, מפני שהמתנתי בקרבת מקום ולא הייתי לידם.

את מוטלה (מרדכי פלמבוים) גייסתי בעצמי, ואמרתי לו שישנה מחתרת, ושהוא נבחר למחתרת אחרי שעמדתי על טיבו, דעותי, משך תקופה ארוכה, שלא יפספס, שאם כן הוא יחטוף כדור בראש, ושהוא יחכה להוראות שלי.

בפתיחת-הקוה קבענו אני ומנקס קיר מסוים, מול גן המייסדים, שאם כתובה שם ספרה 3, על מנקס להופיע למחרת בשעה 18.00 באותו מקום, מפני שאני צריך לדבר אתו. וכן ההיפך. רק אני ומנקס ידענו על הקיר. בשלב יותר מאוחר סיפרתי זאת לרוזן.

באחד הימים ראיתי ספרה 3 על הקיר, המתנתי לו. מנקס הופיע וביקש שאחד הצעירים יופיע לפגישה ארו ככניסה של בית-החולים בלינסון א', הגדול, ליד הקיוסק, מפני שהוא צריך את הבחור וזה היה שבוע אחרון שאקשטיין אמר לי שבקרוב אשמע משהו.

באותו יום שקראתי על הידיעה (על רצח קסטנר) בעתון, חזרתי הביתה ומצאתי פתק מאיש הש. ב. שאני אבוא אליו לפגישה בשעה 20.00, בבית-הקפה פאר בתל-אביב.

באתי לפגישה ושאל אותי: מי עשה את זה? אמרתי לו שאיני יודע, שאני חושב שעשו את זה אנשים בשליחותו של משה שרת ואהוד אבריאלי. הוא אמר לי שיאסרו אותי בלילה, ושאיני לא אתפלא, כי הם רוצים לעשות רושם שאין להם קשר אתי.

אסרו אותי בלילה. הובלתי לכלא פתיחת-הקוה. למחרת מסרתי אליבי על ההתנקשות ובלילה הובלתי לכלא יפו. שם אחוזו אותי עד מוצאי-שבת ללא חקירה.

במוצאי שבת נחקרתי ושאלו אותי אם אני יודע משהו. אמרתי להם שאני לא יודע כלום ושיעזבו אותי. חקירה זו נעשתה על-ידי איש הש. ב. הוא אמר לי שלמחרת אחקר על-ידי איש משטרה, ושאיני אמסור לו עדות על כל מה שאני יודע.

הופיע איש המשטרה ואמרתי לו שאני מכיר את מנקס בתור איש ישר ושהוא רק ביקש ממני לארגן לו חוג טולם בפתיחת-הקוה ושאיני לא רוצה למסור עדות.

שאל אותי מדוע, ואמרתי לו שאיני יודע, ושאיני אמסור מה שאני כן יודע אני מפחד משיני דברים. אחד זה משפט שניתן מישהו עלול להכניס לי כדור. משך תקופה של עוד 15 יום נחקרתי מספר פעמים. לא דברתי ולא מסרתי עדות.

כעבור שלושה שבועות מיום מעצרי אמרתי למר אהרוני שאני מוכן למסור את כל האמת שברצוני שיעשו לי משפט, מפני שאני מרגיש שעשיתי משהו רע ואני רוצה להעניש על כך, לגמור עם כל הענינים ואחרי-כך לעזוב את הארץ. סיפרתי לו את האמת והוא ביקש ממני שאמסור לו עדות. סרבתי ואז הוא אמר לי שכל החברים שלי הטובים מזמן כבר מכרו אותי, ושרק אני לא מדבר.

אמרתי לו שאין לי שצפון לקחת את הילדים של מנקס על מצפוני, שאני לא רוצה שמנקס יכנס לבית-הסוהר בגללי ושיעזבו אותי. אם יש לכם משהו נגדי, שישפטו אותי, ושאיני מתחרט על מעשי.

למחרת הודיעו לי שלקחו את הנשק, ושאיני אמסור עדות נגד מנקס ישחררו אותי. ביקשו אותי לזהות בתמונות את איש משמר הגבול. לא הצלחתי לזהות אותו. בתאריך 23.4.57, הלכתי אל מר הופשטטר, ושם מסרתי עדותי זו.

כל מה שאמרתי לעיל נאמר בתנאי שלא אובא בעצמי למשפט. וזוהי הודעתי שניתנה מרצוני הטוב והחופשי.

„אין דבר אליאש

הפעולה לא בוצעה, כי אליאשחילי לא גויס למילואים, לא היה מסוגל על כן לגנוב את האקדחים מהדרגה-המגורים של קציני יחידתו.

● **מחתרת „דזירה“**. בינתיים צץ במוחו של אליאשחילי הרעיון להרוג את משה שרת. הוא לקח את הספר דזירה, החליט לשלחו כמתנת ראש-השנה לראש-הממשלה דאז (אליאשחילי: „הממשלה לא התחלפה אז זמן רב...“)

אחר שמיילא אותו חומר-נפץ ומפץ, בדרך לדואר פגש את יעקב חרותי. „אמרת לי לחרותי ששרת זה הוא חתיכת טיגופת. אמרת לי שצריך לרצוח אותו. חרותי אמר לי שאפסיק לעשות שטויות, שאני אשב בבית הסוהר. רק חרותי אחראי לכך שמשה שרת חי עלי אדמות!“

כל זה קרה „לפני שהכרתי את מנקס“. את חרותי, ואחר-כך את מנקס, הכיר בחוג סולם, שהיא אגודה חוקית.

★ ★ ★

„יש לך נשק. אתה בדינו!“

כל הפרשות האלה מוזרות מאד, אם מניחים שאליאשחילי באמת לא היה סוכן הש.ב. במשך כל תקופה. לדברי עצמו, היה במגע עם הש.ב. סמוך לנסיונו להרוג את שרת, אך הקשר נפסק והתחדש באופן קבוע רק חודשיים לפני רצח קסטנר. אולם אם מניחים את ההיפך, שהיה סוכן קבוע ושהוטל עליו ליוזם מחתרות כדי לבדוק באיזו מידה אפשר למשוך את שרעבי, חרותי, מנקס ואחרים לפעולות חשודות, הרי הסיפור הרבה יותר סביר.

בשעתו טען העולם הזה (1021) כי לא ייתכן בכלל שסוכן כפול יישמט מידי הש.ב., אלא אם כן נעדר השרות כשרון במידה מבהילה. בעקיפין אישר אליאשחילי טענה זו: „איש הש.ב. אמר לי (לפני שנה וחצי): אנחנו רוצים שתחזרו חזרה (למחתרת) ותספק לנו חומר על חרותי, ועל סולם ועל הארגונים, ביחוד על שני המנוולים מנקס וחרותי.“

כשהודיע אליאשחילי לאיש הש.ב. שיש בביתו נשק, ורצה למכור אותו לש.ב. בסכום 300 ל"י, סירב איש הש.ב. לקחתו. הוא השאיר את הנשק (מבלי לדעת אפילו את פרטיו) בידי אליאשחילי, האיש שהורה שביקש לרצוח את שרת, ואמר לו: „יש לך נשק. אתה בדינו. שתף פעולה, אחרת נדפוק אותך!“

בנסיבות אלה כמעט לא ייתכן שאליאשחילי לא היה סוכן קבוע של הש.ב., נתון למרותו לשבת ולחמד. על דרכי פעולתו סיפר בגילוי-לב רב, בתשובה לשאלותיו של קריצמן: „סיפרתי להם (לש.ב.) שקיבלתי אינפורמציה מירושלים שחברי בית-הרתי עומדים להצית מכוניות או"ם, ורק אני יכול למנוע זאת.“ מה עשה שם? „בילתי בירושלים“, סיפר בעדותו. בבית-המשפט, בתשובה לשאלות, פירט את צורת הבילוי: הוא הלך למעון בית-הרתי, הוציא שם על מלכות ישראל, על הצורך להקים מחתרת ולהפוך את השלטון בכוח.

ארבעה בחורים (שמחה כגן, תלמיד ישיבה; אורי סלוצקין, פקיד בנק; חנוך טיפושיני, תלמיד שמינית; נחמן טוקר, בוגר ישיבה; כולם בני 18) נשארו אחרי ההרצאה לדיון נוסף, אך התנגדו לדעות אליאשחילי. בכל זאת מסר זה את שמותיהם לש.ב., כחשודים בהקמת מחתרת. האפילו: ארבעתם נאסרו למחרת רצח קסטנר.

התענוג הזה עלה למשלם-המסים הישראלי 25 ל"י, מהן 15 ל"י שכר-עבודה, 10 ל"י דמי אש"ל. לפחות המס החודשי של פועל ישראלי אחד, שהריחח בזיעת אפיו, הוקדש למטרה קדושה זו להפיל בפה ארבעה חפים-מפשע, בחסות (ועל חשבון) הש.ב.

מה היתה דעתו על אליאשחילי השבוע על פעולתו זו?

קריצמן: האם אין לך כיום נקיפת מצפון?

אליאשחילי: לא. השקר הזה איננו מזעזע אותי. הש.ב. רצה שמות.

הודעה גלוית-לב זו שפכה אור מזור על כל שאר הודעותיו, כולל עדותו על נאשמי המשפט.

★ ★ ★

כל אנשי הש.ב.

כל דקה של עדות העד העיקרי של התביעה הטילה צל כבד יותר על מהותו ופעולתו של הש.ב. תפקידו של המוסד בפרשת רצח קסטנר הפך מזור ואפל יותר מרגע לרגע. המחתרת האחרונה, שהיא היסוד למשפט, היתה מורכבת (לדבריהם של התביעה ואליאשחילי) משלושה אנשים — אדם „גמון“, כסוף-שיער, בעל משקפיים, שנקרא מרדכי ותארי (רפי). השלישי היה משה גוימן, לשעבר תושב של מוסד לחולי-רוח.

מה היה מצבם של שלושת היוזמים? אליאשחילי היה איש הש.ב., או חלק מן הזמן או כל הזמן, ומה עם אקשטיין, האיש הנאשם בכך שירה במו ידיו בדר קסטנר?

דובר הש.ב. הודה בשעתו כי אקשטיין עמד במשך זמן-מה (אך לא בתקופת הרצח) במגע



הצר הנשי. מרים בן-פורת, התובעת (ימין) עומדת לבדה מול התקפות הגברים. דברי העד אליאשחילי הוציאו אותה לא פעם מן הכלים, בייחוד כאשר האשים אותה ב„שטיפת-מוח“, טען כי ניסתה להשפיע על עדותו.

עשרים יום אחרי מעצרו, עלה אריאל אליאשחילי על כסא בתאו בכלא יפו, וקשר לסוגר המגורה רצועה של בד אותה קרע משמיכתו. כשניסה לתלות את עצמו נפתח הקשר, והוא נפל.

כשעלה שנית על הכסא, כדי לבצע הפעם את זממו, עורר את תשומת-לבו של השוטר שמר במסדרון. הלה התפרץ פנימה, סיכל את הניסיון.

מה גרם לכך שאריאל אליאשחילי, בחור גבוה, יפה ובריא, ניסה לאבד את עצמו לדעת?

★ ★ ★

עבודה קלה ומשכורת

פשה מאד לקבוע בתודות מתי הפך מייד-המחתרות אליאשחילי לסוכן-הש.ב. אליאשחילי. לפי הטענה הרשמית, קרה הדבר רק כחודשיים לפני רצח קסטנר, תקופה שעבורה קיבל משכורת בסך כולל של 150 ל"י. בתוספת הוצאות טיול לירושלים. לפי אותה טענה כבר קיים פעם מגע עם הש.ב. לפני שנה וחצי, אך קשר זה נותק.

לפחות איש אחד לא האמין בכך. היה זה סניגורו של מנקס, מכס קריצמן, שניסה לצייר תמונה לגמרי אחרת: תמונתו של הצנחן המשוחרר אליאשחילי שנפלט לרחוב האורח, ביקש כפי שסיפר בעצמו, עבודה קלה עם משכורת של לפחות 350 ל"י, ומצא את העיסוק המתאים בש.ב.

ואומנם, זמן קצר אחרי-כן, החל אליאשחילי מסתובב לפתע בחוגים שהיו קרובים לרעיון של „מלכות-ישראל“. איש לא הזמין אותו — הוא הלך לבדו. גם לא היה לו מעולם קשר קודם עם חוגים אלה. סיפורו, כאילו נתן לו איש-לח"י באופן פרטיני לחלק כרוזים של לח"י, בראשית מלחמת-העצמאות, כשאליאשחילי היה רק בן 13, אינו מתקבל ביותר על הדעת. לח"י לא היה מעולם ארגון פרטיני.

במועדון סולם קיבל כרוזים. תוך זמן קצר נאסר פעמיים, שוחרר פעמיים בעונשים קלים. זה יכול היה להיות מוליביש סתם. אולם זה יכול היה גם להיות תכסיס של הש.ב., אם ביקש להפוך סוכן לאדם אשר הוכיח שהוא מוכן לסבול למען הרעיון. טוען אליאשחילי: „רצייתי למצוא תן בעיני אנשי מועדון סולם!“

אפשרות שלישית: שבא אז במגע עם הש.ב. אחרי המאסר, שוחרר בעונשים קלים על פי הסכם. דבר אחד ברור: איש שנתפס פעמיים כשליח ארגון חשוד, לא יכול היה להיעלם מאותו יום מתחת לעינו הפקוחה של הש.ב.

★ ★ ★

אלוף מחתרות ישראל

מה שקרה מאז, מוכיח לפחות דבר אחד: במשך שנים ארוכות היה אליאשחילי היוזם, הממריץ והמדובר של מחתרת אחרי מחתרת. הרשימה התמציתית:

● **מחתרת שביקשה לרצוח ערבים מעבר לגבול.** בעדותו במשטרה הודה אליאשחילי שהוא פנה לישעיהו שרעבי, לשעבר עציר מחתרת צריפין, והציע לו להצטרף לפעולה. עתה, במשפט, הכחיש זאת, טען כי שרעבי פנה אליו בצאתו מבית-הסוהר.

מדוע לא בוצעה הפעולה? שרעבי, שיוסם בכיכול את העניין, לא רצה לבצע, כי חשש להסתכסך עם הצבא, אליו עמד להתגייס. חוץ מזה חשד אליאשחילי באקשטיין שהיה גם הוא שותף לרעיון מחתרת זו, שהוא סוכן ש.ב. למחתרת זו לא היה שום קשר עם חרותי ומנקס, אותם לא הכיר או כלל.

● **מחתרת פתח-תקווה להפלת השלטון.** לפי עדותו, פנה אליאשחילי לנתן קמחי, היצע לו להקים במשותף מחתרת חדשה. אולם בעוד שקמחי רצה לגבש אידיאולוגיה, סלל אליאשחילי צורך מטופש זה, דרש פעולות טרור מיד. כשלא בא על סיפוקו, ולא ניתן לו לבצע פעולה נגד גורמים בינלאומיים מסויימים, פיצל הוא את המחתרת.

● **מחתרת לרצח קסטנר.** בלי כל היסוס, הודה אליאשחילי שהוא עצמו יזם בפעם הראשונה את הרעיון להרוג את קסטנר. זה היה לפני שנה וחצי, אחרי פסק-הדין של השופט בנימין הלוי. הוסיף אליאשחילי: „אקשטיין התנגד בכל חוקף!“ המדובר באותו אקשטיין, אשר אליאשחילי עצמו היה אז בטוח (בצדק) שהוא נמצא במגע עם הש.ב., דבר שלא הפריע לו להציע את ההצעה. אליאשחילי: „כשבאתי ברעיון לרצוח את קסטנר, חשתי שאקשטיין הוא איש הש.ב.“

בסך הכל כללה מחתרת זו שלושה אנשים: אליאשחילי, אקשטיין ומרקל. מרקל חשד שאקשטיין הוא איש ש.ב., ואילו אליאשחילי חשד גם במרקל וגם באקשטיין. מהתנגדותו של אקשטיין מסתבר כי זה מצדו חשד דווקא באליאשחילי. אפשרות סבירה: שלושתם כאחד היו במגע עם הש.ב. מסרו ידיעות האחד על השני, לאותו מפעיל, חשדו איש ברעהו.



שלושת התותחים. סוללת הפרקליטים מורכבת ממכס קריצמן (סניגורו של מנקס), יעקב הניגון (סניגורו של שמר) ואלכסנדר טל (סניגורו של אקשטיין). אף שיתכן כי בהמשך המשפט יתפלגו קווי ההגנה, יורים השלושה מסחים, הבקיעו חזרים גדולים בחומת התביעה.

ווילי, צוחק מי שצוחק אחרון!

דברים לראש. כשכתבתי את העדות, כבר לא יכולתי להבדיל אם מנקס אמר לי, או שאהרונס אמר לי שמנקס אמר לי.

חנינה לאקשטיין ולשמר

כשהגיעו אליאשווילי לנקודה זו, שוב לא היה ברור מה חשבה לעצמה התביעה כשהעלתה עד זה על דוכן העדים. מבחינה משפטית, יתכן מאד שגרם לתביעה גזק גדול עד אין שיעור מכל תועלת שיכול להביא. ואילו מבחינה ציבורית, הטיל אליאשווילי על הש.ב. צל גדול יותר מכל מאמרי-הגנתו שהופיעו בהגולט הזה ועתונים אחרים.

מדוע הובא? לתביעה לא היתה כל ברירה: נראה שאליאשווילי היה העד הרציני היחיד שיכול היה לקשר את מנקס באיזו צורה שהיא עם הרצח. העד הקודם, ישראל טייג, העיד כי מחסן-הנשק העצום, עליו בנתה המשטרה בשעתו בניין-קלפים אדיר שהחריד את הציבור, היה מחסן ישן מימי המנדט. יותר מכך: מאחר שהיה ממוקש, ביקש מנקס בפירוש את טייג להודיע למשטרה, אם תבוא, שיקראו תחילה למנקס עצמו, כדי שיפרק את המוקשים.

לא ידוע בהיסטוריה שום מקרה אחר שראש-מחלת דורש מעורויו למסור את שמו למשטרה אם זו תופיע.

רק אליאשווילי יכול היה לקשר את מנקס לענין, עליידי כך, שיטען כי מנקס סיפר לו שנתן אקדח לאקשטיין. אולם בעדות הראשונה לא היה זכר לאקדח זה. הוא בא רק בעדות המאוחרת — אחרי התהליך אשר אליאשווילי עצמו קרא לו „שטיפת-מוח“.

השאלה המכרעת היא: מדוע כיוון הש.ב. מן הרגע הראשון את כל פעולתו נגד מנקס? מדוע ביקש עדויות „נגד מנקס“, כפי שרשום בעדות עצמה? מדוע הבטיחו לאליאשווילי שלא יועמד לדין אם יעיד „נגד מנקס“, תחת להבטיחו לו זאת אם יעיד „על מנקס“ או „כל האמת“?

בלי כל ספק לא היתה החקירה מעולם חקירה פשוטה לגילוי הרוצחים וחיוכם בדין, אלא חקירה להכנסת מנקס לענין והבאתו לספסל הנאשמים.

מדוע? התשובה אינה משפטית, אלא ציבורית. מנקס כנאשם מס' 1 פירושו: הרצח בוצע עליידי מחתרת לאומנית, שקיבלה השראה מהד"ר שייב. אולם כשמנקס איננו, נשאר על ספסל הנאשמים רק זאב אקשטיין, האיש שלדברי הש.ב. עצמו היה לפחות פעם אחת סוכן הש.ב.

כדי למנוע זאת, נעשו דברים חסרי-תקדים, אשר גילויים יחזק עוד יותר את החשדות

עם הש.ב. גם כאן מתעוררת שוב השאלה איך יכול היה לנתק את הקשר, אחרי שהפליל את עצמו בעצם הידיעות שמסר לשרות. לדברי אליאשווילי, הוא חשד שאקשטיין הוא איש ש.ב. עוד בימי המחתרת הראשונה, עת רצו להרוג ערבים מעבר לגבול. כשהציע מודיע הש.ב. אליאשווילי לפני שנה וחצי להרוג את הר"ר קסטנר, מסר הצעה זו לאקשטיין — למרות שאו היה בטוח שאקשטיין הוא איש הש.ב.

זמן קצר לפני רצח קסטנר אמר אליאשווילי לממונה עליו מטעם הש.ב. כי גם אקשטיין הוא מודיע של השרות. האיש הכחיש זאת. „אז אמרתי לו: אני מוכן להתערב אתך על ארוחת-ערב שאקשטיין הוא איש ש.ב.“

שלושה ימים לפני הרצח, ביום החמישי, פגש אליאשווילי את אקשטיין, ניסה לסחוט ממנו ידיעות. אקשטיין אמר לו: „בקרוב תשמע משהו. אני אבוא אליך לישון באחד הגילות בשבוע הבא.“

וכאן בא הקטע המחריד, שהיה שיא לכל העדות. מספר אליאשווילי: „באותו יום נפגשתי עם רפי, איש הש.ב., וסיפרתי לו על הפגישה.“

סיניגור טל: האם סיפרת לו מה שאקשטיין אמר לך, שבקרוב המחתרת עומדת לעשות משאית?

אליאשווילי: „נדמה לי שכן.“

אם הדבר נכון, הרי שזה גילוי מוצע, המחזק את החששות הכבדים ביותר. משמע, שסוכן-הש.ב. אליאשווילי מסר לשרות, שלושה ימים לפני הרצח, שהמחתרת עומדת לבצע משהו. הוא אמר ששמע זאת מפי אקשטיין, שהש.ב. הכיר אותו היטב, ושאלו היה בעצמו גם אז מודיע-הש.ב. בכל זאת לא הוצב משמר על קסטנר, אותו הציע אליאשווילי עצמו להרוג שנה וחצי לפני כן — דבר שגם הוא, מן הסתם, היה ידוע לש.ב.

וחשוב מכל: אקשטיין לא נאסר, הרצח לא נמנע, ואפילו לא היה עיקוב אחרי אקשטיין. אולם שעתים אחרי הרצח נאסר אקשטיין. לש.ב. לא היה, כנראה, ספק רב מי היה המבצע.

חוקרי הש.ב. והמשטרה גילו רגישות רבה לגבי היחסים בין אקשטיין והש.ב. כאשר העיד אליאשווילי, במשטרה, כי אקשטיין „עובד“ בש.ב. עמד הקצין על כך, לדברי אליאשווילי, שיחקן את העדות וירשום „עבד“, בלשון עבר.

„עשו לי שטיפת-מוח!“

כך נשאר רק איש אחד שלא היה במגע עם הש.ב. מנקס עצמו. אולם העד אליאשווילי הטיל ספק אפילו בכך. טענתו: יתכן מאד שגם מנקס היה איש הש.ב. במלים אחרות: במחתרת כולה לא היה אף איש אחד אשר חבריו לא חשדו בו כלבם או אפילו בקול רם, שהוא סוכן מוססה של שירות-הבטחון.

ואז הגיע הסיפור הקפקאי לשיאו המטורף. קרא אליאשווילי בבית-המשפט: „חשבתי שזו קנוניה של הש.ב. תמיד אמרו לי לתת חומר נגד מנקס. את מי שצריכים לזפוק, אמרו הופשטטר ואהרונס, זה מנקס. התחלתי לחשוב: מדוע לא אסרו אותם (את הנפשי כתוצאה מן האמונה שגם מנקס הוא איש הש.ב. — או להיפך, מפני שהיה לו מצפון רע כלפי חבריו במחתרת?)

באותו יום חזר לכלא, ביצע את הנסיון להתאבדות. איש אינו יכול לדעת מה גרם לכך — האם איבוד גמור של שיווי-המשקל הנפשי כתוצאה מן האמונה שגם מנקס הוא איש הש.ב. — או להיפך, מפני שהיה לו מצפון רע כלפי חבריו במחתרת?

כעבור חודש נוסף הודה על כל אשר ביקשו שיודה. בזמן החקירה הראו לו מבעד לחלון איך חבר אחר של המחתרת מודה ומעיד. וגם לו אמר שלדעתו מנקס הוא סוכן הש.ב. באותו זמן אמרו לו שמנקס יהיה בין כה וכה במאסר עולם, אם יעיד ואם לא. והטענה המשכנעת ביותר, לדברי אליאשווילי: „הופשטטר אמר לי שאם לא אעיד ישלחו אותי לבית-דין צבאי, ושם מה שאומרים (השלטונות) לקצינים (השופטים) — ככה זה.“

ביום העשרים למאסר ניסה רמ"ח אפרים הופשטטר לשדל את אליאשווילי למסור עדות „נגד מנקס“. אמר הרמ"ח: „מנקס הוא נבל, והוא הכניס את שמר לבית-הסוהר. כולם מכרו אותו.“

אליאשווילי עדיין סירב לתת עדות. אולם ברדתו מחדר הרמ"ח, כנראה עוד בבנין המטה הארצי, קרה מקרה המזכיר רומנים זעירים: כדרך נתקל בבחור ששמו יצחק, אותו הכיר בארגון הנוער ישראלי הצעירה של הציונים-הכלליים. הוא אמר: „אלי!“ והפיל פתק על הרצפה.

סיפר אליאשווילי: „עישנתי סיגריה והיפילתי אותה על הרצפה. הרמתי יחד עם הפתק ושמתתי את הפתק בתוך הגרב. בבית-הסוהר פתחתי אותו. הפתק היה כתוב: מנקס עובד עם הש.ב. מאז רצח ברנדוט. מנקס הוכרז כטרוריסט בכוונה תחילה. היה נגדו חומר ובעד זה נכנס לש.ב. קסטנר לא מת בבית-החולים, אלא רופא הרג אותו אחרי 12 יום, כשהחל להתהלך. פנחס לבון הציע לשני חברי כנסת 200 אלף לירות כדי שלא ידברו על זה.“

אליאשווילי גמר להקריא. הוא קיפל את הפתק שהוציא קודם לכן מארנקו והמשיך את עדותו.

הוסיף אליאשווילי: „שכחתי מי שהיו שני חברי-הכנסת. השמדתו את הפתק המקורי וכתבתי את הדברים מחדש בכתב-סתר. אבל נדמה לי שאחד מהשניים היה חברי-הכנסת של תנועת-החרות.“

גילוי מהריו זה, שבלי ספק בוים עליידי הש.ב. כדי לדרבן את אליאשווילי למכור את מנקס, מוכיח אגב כי היה עוד סוכן ש.ב. בחבורה הקטנה המסתובבת מסביב לרצח קסטנר — אותו יצחק מסתורי, אותו הכיר אליאשווילי ממועדון סולט. הפתק עירער סופית את שווי-המשקל הנפשי של אליאשווילי.

למחרת היום הובא אליאשווילי שנית לחקירה, הפעם בפני הקת"ם, איש הש.ב. צבי אהרונס. קרא אליאשווילי: „עכשיו אני כבר יודע שמנקס הוא איש הש.ב.!“ השיב לו אהרונס: „אם תגיד את זה עוד פעם, אשלח אותך לפסיכיאטר ותכלא עוד ל-15 שנה בבית-משוגעים! אזלנו לא?“

אליאשווילי נכנע. איך נרשמו העדויות? „עשו לי שטיפת-מוח“ קרא בתוקף, לעומת התובעת מי שטף? הקצינים הופשטטר ואהרונס, והתובעת עצמה, שלקחה חלק פעיל ובלתי-רגיל בהכנת עדויות אלה. „הם אמרו לי: רק כך זה יכול היה לקרות! הם הכניסו לי

* ראויה לתשומת-לב אחרות משה של הש.ב. בחזיתות השונות. אותו סכסכים שנקט כדי להמריץ את אליאשווילי להעיד נגד מנקס, בטענה שמנקס הוא איש הש.ב., הופעל עליידי הש.ב. לא מכבר גם נגד רומק, כשפירסם כאילו רומק הלשין על ראשי לח"י באוזני הש.ב. קרוב לוודאי שאותה מוח עקום יום את שני המעשים הקפקאיים.



רגע אחד, בבקשה. הנאשם יוסף מנקס קופץ ממקומו, מתכופף לעבר סיניגורו, מכס קריצימן, כדי להעיר לו הערה לצורך חקירת העד. משמאל נראים השופטים זונדלביץ וקנת. השופט גבירון אינו נראה בתמונה.

הנוראים הקיימים בציבור. טוען אליאשווילי: פעמיים נאמר לו שאם יעיד נגד מנקס, ישחרר הדבר את אקשטיין ואת דן שמר, שיקבלו חנינה אחרי זמן קצר. פעם נאמר לו זאת עליידי הקצין החוקר, פעם שניה עליידי מרים בן-פורת, התובעת.

„על זה חזרה גם הגברת מרים בן-פורת, בטקסי, ליד (בנין) המטה הארצי... שאלתי אותה אם שמר יקבל חנינה. היא אמרה: מדוע אתה שואל רק על שמר? גם לאקשטיין נעשה את זה!“

הג'ין לא חזר לבקבוק

כשקמה מרים בן-פורת לחקירה החוזרת, דמתה לדייג הערבי ששיחרר ג'ין נורא מן הבקבוק, השתלל בכל כוחו להחזירו לשם. אולם את אריאל אליאשווילי קשה היה להכניס לבקבוק.

גם ברגע זה היה כמעט אי-אפשר לעמוד על מהותו. האיש ששירת את הש.ב., שהעליל על חפצים-משפחתיים „ללא נקיפת מצפון“, שהעיד כל אשר המשטרה רצתה שיעיד ולא זו בבית-המשפט מעדותו זו, לא היסס בכל זאת להנחית מכות-מחח על בנין התביעה לטובת הנאשמים. הוא טבע מושגים שהפכו נכסי-צאן-ברזל במשפט „שטיפת-מוח“, „ש.ב. כוונת“, „בחורים מעודכנים“. ברדתו מן הדוכן היה חידה גדולה יותר משהיה לפני קומו להעיד.

בידיו היתה הצהרה בה התחייבה התביעה שלא להעמידו לדין, אפילו אם יפליל את עצמו בבית המשפט, בתנאי שיהזור על אשר אמר בעדותו במשטרה, היינו העדות „נגד מנקס“ שחבורה אחרי „שטיפת-מוח“. על סמך זה סידרו לו השלטונות עבודה כתימנע, ועל סמך זה מתהלך אלון-מחלת-ישראל חופשי.

אולם כשגמר את עדותו, שהרתיחה את התובעת כמה פעמים, שוב לא היה ברור אם התביעה תכבד את התחייבותה. הודה אליאשווילי: „אתמול, באמצע העדות שלי, בשעת ההפסקה, אמרה לי התובעת, הגברת מרים בן-פורת, אין דבר אליאשווילי, צוחק מי שצוחק אחרון! פניה היו מלאי כעס.“

לאורתי ישראל לא היה מה לצחוק מעדות זו.

בגיל 18 ידעה כבר מה מטרתה בחיים -

אשה לוחמת



האצבעות ראות. תלמיד עיוור בן 14, בשעת שיעור בגיאוגרפיה. הגלובוס שלידו הוא גלובוס תבליטי. "הרי היטליה גבוהים מן האנדים", הוא קובע בעזרת אצבעותיו.



ארוחת ארבע. שלוש נערות אלה עומדות במסדרון בית הספר, ליד עגלת מזנון שחילקה להן ספלי תה וכריכי ריבה. הן לומדות בכיתה הבוגרת במוסד, למרות שגילן שונה.



חדר האוכל. חמישה מבין חניכיו הצעירים יותר של המוסד, מסובים ליד שולחן ארוך בחדר האוכל המרווח. רחסי חדר האוכל עשויים בצורה שלא יתפסקו הצלחות בלתי שביעות.

מטבעו לקיצוניות. קיצוניות זו הולידה את דמותו האפלה של ג'וזף מקארתי, הדוכן קישוט שלחם בסחנות האדומות, ודרס תוך כדי כך כל מי שנתקל במקרה בדרך הקרירה שלו.

למעשה התחיל הזעזוע בימי המשבר היגורא של 1929, שהרס את חיייהם של מיליוני משפחות אמריקאיות. הסבל הנורא הוליד את "התוכנית החדשה" של פראנקלין דילאנו רוזבלט, והשליט בושינגטון קבוצה של צעירים משכילים, שביקשו לתקן את העולם.

"התוכנית החדשה" הצילה את הקאפיטליזם, יצרה בסיס חדש ובריא לחברה האמריקאית למשך שנים רבות. אולם היא הייתה עטופה רומנטיקה שמאלנית שהיתה זרה למסורת האמריקאית. כאשר מת רוזבלט, חודשים מעטים לפני שהצליח לקבור את אדולף היטלר, נולדה הריאקציה הגדולה.

ציר המכשפות. אמריקה עברה מן הקצה אל הקצה. מיליונים השתכנעו לפתע כי כנופיה קומוניסטית השתלטה בושינגטון ומסרה שטחים עצומים באירופה ובאסיה לידי סטאלין הרשע. הגיבורים של אתמול הפכו לבני-הבלעיל של היום. הכל היה מוכן לציד-המכשפות הגדול.

המקראתיים היה תופעה אמריקאית מובקת, וכל הנסיגות להעבירו באופן מלאכותי לקרקע אחרת (כולל ישראל) נידונו מראש לכשלון. הוא היה סימפטום לחברה עשירה ומשגשגת, החיה בצל הפצצה האטומית, והחרדה מפני אובדן העושר החדש והבלתי-בטוח. יותר משיצר אותו מקארתי עצמו, שהיה אדם קטן ומבוטל, יצרו אותו אלפי הפחדנים שנכנעו לו, והמיליונים שהיו אחוזים היסטריה.

אולם גם הגל הזה עבר. בושינגטון התכבד גנרל חביב וזורע-אימון. העושר החדש נראה בסוהו יותר. ואילו שוויי-המשקל האטומי בעולם הרחיק את סכנת המלחמה הטוטאלית. כשמת מקארתי לפני חדשים, היה קשה אף לזכור שאיש זה הפך לפני שנים מעטות למושג בינלאומי.

ואו באו, לפני חודש, תשעת השופטים העליונים של ארצות-הברית, המרות העליונה והעצמאית של החוק האמריקאי, והוציאו תריסר פסקי-דין שהחזירו בבת אחת את הגלגל ב-20 שנה אחורה. במחיד אחד חיסלו את ירושת תקופת מקארתי. הקרמוניסטים השפוטים שוחררו מכלאם. האנשים שהתנגדו לציד-המכשפות סוהרו מכל אש-מה. הש. ב. האמריקאי חוייב לפתוח את תיקיו הסודיים ביותר בפני כל פרקליט אשר שולחו מואשם על-ידי סוכן הש. ב.

אולי מוזרה יותר מהעזת השופטים צעמם היתה הגבת הציבור: הוא לא התרגש. אותו קהל, שלא הלך לישון לפני שנתים מבלי לחפש בוגד מתחת למיטה, קיבל בכרכה את האחירה הצלולה החדשה. אמריקה חזרה למסלולה, ההיסטריה חלפה.

מקי-מאלין. המהפכה הרוסית שהתחוללה השבוע היתה קשה יותר לפיענוח. קרוב לחדאי שלא היתה מאבק אמיתי על עקרונות, אלא מלחמה פשוטה על השלטון.

במשטר המבוסס על דיקטטורה, כל הנהגה קולקטיבית יכולה להיות רק זמנית ובת-חלוף. תקופת-מעבר עד התגבש כוחו של האיש החזק ביותר מבין היורשים. זה מכבר היה ברור כי ניקיטה כרושצ'וב הוא האישיות המכרעת. סיום הפרשה היה צפוי.

בכל זאת היה ערך עצום לפירוט העקרונות שהתנהגה החדשה הצהירה עליהם השבוע, וביחוד לפירוט ההאשמות שהוטחו בפני המסולקים. הוא הוכיח כי היסול הסטאליניזם במזרח צועד בד בבד עם היסול המקארתיים במערב. יתכן שלענין ההיסטוריה התאחדנה שתי התופעות למק-סטאליניזם.

המחוסלים הואשמו בביוס משפטים וביהרגת פנים-מפסע. בניסיון למנוע את הפגת המתיחות העולמית. האשמות כאלה יכלו לצמוח רק בעם אשר המוני רוצים בשלום ומתעבים טרור פנימי.

חץ הכיוון. חץ הכיוון העולמי מצביע על הרעגה כללית. אין פירוש הדבר כי הרעגה זו תגרוור אחריה באופן אוטומטי הרעגה במרחב השמי. התוצאה יכולה אפילו להיות הפוכה.

אולם לפחות דבר אחד ברור: באופן פתאומי נוצר השבוע הרקע למדיניות יש-ראלית יוזמה ורבת-תנופה להשגת השלום במרחב.

העם

חשורה השחורה הדקה

המוסד שעמד השבוע במרכז החיים של ישראל היה בית-המשפט. לא חבריה-הכנסת, שאיש לא התעניין בוויכוחי-הסרק שלהם; לא האלופים, שפרשו ממרכז הבמה מאז מיבצע סיני; כי אם שופטים שקטים, כסופר-שיער, עטופים גלימות שחורות, ריתקו אל עצמם את תשומת-הלב הלאומית.

שתי שלישיית של שופטים עסקו בתל-אביב במשפטי המחחרת, שהטילו אור חיוור על פינה אחת של חיי הארץ. שלושה אחרים, במדי צה"ל, ישבו בירושלים מול נאשמי כפר-קאסם. שלישייה שלישית השלימה את דיוניה הסודיים, העומדים להוליד, בעוד ימים מעטים, פסקי-דין שיהודדו בארץ - פסקי-הדין במשפט עמוס בן-גוריון.

אם יכלו השופטים מלא תפקיד כה מרכזי בחיי המדינה, הרי יש לזקוף זאת במידה מכרעת על חשבון הטובים שבין לובשי-הגלימות, העומדים מדי יום נגד גלי ההתנוונות הגואים בשאר שטחי-הציבור והמאיימים להציף גם שטח זה.

נשק ההגנות. מעטים בארץ מעריכים את מלוא קושי התפקיד הזה, המוטל על צמרת השיפוט בארץ. כי שום חומה טבעית אינה מגינה על טוהר השיפוט בישראל, וזולת שכבה דקה של הגנות אישית, אותה הוריש השופט הבריטי לשופט הישראלי. כי אמצעי-הכוח הנתונים בידי השופט הם כלושים ביותר.

בארצות רבות עומד השיפוט מעל לחוק. בארצות-הברית, למשל, הוא כפוף לחוקה מקודשת, המסחררת אותו ממרות הנשיא והקונגרס כאחד. בית-המשפט העליון יכול לפסול כל חוק של הכנסת, כל צו של הנשיא, כשהוא נשמע רק לחוקה ולמצפוניו. זהו נשק אדיר, וצפון בו הכוח לחולל מהפכות.

בישראל אין זכות כזאת. השופט כפוף לחוק הכנסת. פוליטיקאים זריזים דאגו לכך שגם עתה, תשע שנים אחרי קום המדינה, אין בה אף זכר לחוקה מחייבת. אם יחליטו מחר בבוקר 61 חבריה-הכנסת כי כל שטר בישראל זכאי להרוג כל אזרח ברחוב ללא ציון נימוק, יהיה בית-המשפט חייב להיכנע לחוק זה, לשפוט אנשים המתנגדים לכך.

חומת-המגן. אם בכל זאת עומדת חשורה השחורה הדקה של לובשי-הגלימות כחומת-מגן, ואם נראו עד כה רק סדקים קטנים ומעטים בחומה זו, הרי זה מפני שמרחף מעל לשולחנותיהם אידיאל ברור ומגובש: האידיאל של מדינת-החוק. הוא ניתן לעולם על-ידי הגאון הרומאי, והוא משמש מאז כמוודד לבריאותה של כל חברה-תרבותית.

דחאק השבוע, כאשר היו כל מעצמות העולם נתונות במשברים מהפכניים עמוקים (ראה להלן), היה היחס לחוק קנה-מידה לטיב התהליך. באמריקה הלך החוק בראש - תשעה שופטים פתחו לבדם ובכוח עצמם דף חדש בוויסטרורה של אומתם. בבריית המועצות לא שיחק החוק תפקיד כל שהוא בתהליך, שהיה כולו מאבק של כוח, אך בכל זאת מצאו המנצחים לנחון להאשים את יריביהם כשותפים לפשע הגדול של חיי-סול החוקיות הסוציאליסטית, להבטיח את האדרת החוק בעתיד. ישראל הקטנה יכולה להתגאות בחברת האומות בטיב שופטיה. אולם גם עליה לזכור כי נצחון החוק אינו דבר חריפעי, זהו הישג שיש לכבוש בכל יום מחדש.

מדיניות

המהפכות השקטות

עסוקה בבעיותיה הפנימיות, טרודה בצרות משלה, לא שמה ישראל הקטנה והמנותקת לב לחהליכים הגדולים שהתרחשו בעולם. לאוזני האזרח בצפת ובגדרה הגיע רק הד עמוס מן ההתפוצצויות הגדולות, שהרעירו מדינות-ענק במרחקים.

אולם המאבקים הרחוקים, אף שהיו פנימיים, ישפיעו במידה רבה על עתידו.

דו-קישוט הדור. הפצצה הראשונה התפוצצה באמריקה, לפני חודש. היא היתה חבויה בין גליונות-ניר מודפסים, שבישרו את הקץ לתקופה של עשר שנים ארוכות. העם האמריקאי אינו מצטיין בשווי-משקל פנימי כמו הבריטי. הוא צעיר ותוסס, נוטה

לעזור לעיוורים להתגבר על זכת הטבע בגורל העיור



אם המוסר. ד"ר אמה זילדוק במשרדה. היא הגיעה למוסד לפני 22 שנה, ישר מחוץ לארץ, ומאז לא חדל להיות מרכז עולמה. מתחת ידה יצאו עשרות רבות של בוגרים.

נפרדה מקרוביה ומחניכיה, יצאה לאותו בית בלתי-ידוע, שנועד לתפוס מקום כה חשוב בחייה.

הקליטה במוסד הירושלמי לעיוורים לא הייתה קלה כלל. צוות המורים, שכלל עיור רים, לא היה מוכן לקבל את גישתה המיוזנת של אמה לבעיות המוסד וחניכיו. באור תם הימים — לפני למעלה מעשרים שנה — נחשב העיוורון למכה מן השמים, אשר כל מי שהוכה בה זקוק להרבה רחמים ולמעט הדרכה לקראת החיים המוגבלים שהוא מסווג לנהל.

אמה זילדוק סברה אחרת. היא האמינה כי עיוור יכול — וחיוב — להתגבר על פגעו הנורא. על כן ראתה את תפקידה הראשון להקנות לחניכיה בסחון עצמי מוגבר והרגלים טבעיים. את מקל הגישוש ביקשה להחליף בהליכה בוטחת ואת חוסר-הישע ב"הרגשת ייעוד ורצון עז לחיות ולפעול. מעל לכל, רצתה שכל חניך יתאושש מתהוה ה"רחמים-העצמיים, יטול את גורלו בידו ויצעד לקראת עתידו. תוך זמן קצר נחלה נצחון מוחלט: הפיקוח הפדגוגי והדרכת המורים נמסרו לידיה, היא הפכה להיות אם לחניכים.



תמונה חרותה מלב

ל חייה של ד"ר זילדוק מרוכזים כיום סביב בית-ספרה. חריקת הנולד בחודרי המלאכה, צילי כינור ופסנתר מחדר המוסיקה, קולות צעירים המשננים שיעורים ב"כיתות, רעש נעורים בריא במסדרונות ונקי שות רגלים תרצות לאורכם — אלה הם הלמות לבה של אמה.

עבודה אינה חסרה במוסד. בעיקר גדל מספר התלמידים עם כל גל חדש של עולים. בארץ מוצאים הוונתו ילדים אלה בדרך כלל וגם אם ניחוננו בכשרונות, לא התפתחו.

יומה של מנהלת המוסד, בת ה-54, מלא וגדוש. הוא מתחיל בשש בבוקר, ומסתיים מאוחר בלילה, כאשר היא יושבת ליד מכרינת הכתיבה בחדרה, מתקתקת מאמרים, רושמת הישגים מיוחדים של תלמידיה או עונה למכתב של אחד הבוגרים שעזב את המוסד.

תלמידיה אלה, באשר הם, הינם גאותה של אמה. חלק מהם הלך בדרכה, מכהן עתה בסגל ההוראה של המוסד. אחרים המשיכו בלימודיהם, זכו לתוארים אקדמיים. תלמיד אחד משתלם ככנר ומנבאים לו עתיד מזהיר.

רוב יתר הבוגרים למד מקצוע, הסתדר בחוץ — מי באופן פרטי ומי בעזרת משרד הסעד. ואי-שם בתוך לבם חרותה תמונה של אשה נמוכה, בעלת שיער שיבה ופנים חייכניות רחבות, שלקחה כל אחד מהם ביד והובילה אותו אל פתחם של חיים חדשים. אולם יתכן כי בכל לב, שונה התמונה ב"מקצת. כי אף אחד מתלמידיה לא זכה לר"אות את מראה החיצוני של אמה זילדוק.

אמצע לימודיה נפטרו הוריה של אמה. הידיעה היתה מתלומה קשה לצעירה הרגשנית ורק לימודיה הצילו אותה מכאון. הם הי"עסיקו אותה עד לאותו יום מאושר, ב"טור, ובציון הנהלת האוניברסיטה כי היתה היהודיה העיוורת הראשונה שסיימה את לימודיה באוניברסיטה גרמנית. מצויינת ב"השכלה רחבה ובתקוות רבות, עמדה אמה זילדוק פנים אל פנים מול החיים.



מכה מן השמיים

מעשה, ידעה כבר האשה הצעירה מה היא רוצה לעשות בחיים. היא זכרה את שנות היאוש הראשונות של עיוורה, החליטה להקדיש את חייה לעיתורים אחרים. לעזור להם למצוא תחליף למאור עיניהם האבוד. היא החליטה כי מקומה בארץ הר"חוקה — אם תמצא כי גם שם ישנם עיוורי רים הנזקקים לה.

ואכן התברר לה כי גם בארץ-ישראל נמצאים אחים לגורלה. היא התקשרה עם בית חינוך עיוורים לבני ישראל, אותו מוסד ירושלמי שהיה עתה מנהלתו, ובשנת 1935 זכה להרשיון הגירה לארץ-ישראל. ד"ר זילדוק



כתב ברייל. ילד זה בן ה-11, יליד חיפה. מכין שיעור בעזרת סרגל ברייל. הסרגל נקבע על דף של נייר עבה, ובעזרתו קובע התלמיד מרחקים שווים בין שורה לשורה של צירופי הנקודות, שהם אותיות ומלים. את הנקודות הוא מסמן בעזרת דקר מיוחד.

כולה בעולם החושך והיאוש התהומי. "לא האמנתי כי אוכל אי-פעם לחזור ל"חיים נורמליים", נזכרת היא. "אפילו צעוף האהבה והרחמים בו חתלו אותי קרובי רק הגביר בי את הרגשת חוסר הישע".

פחדה הגדול היה הניחון הרחוני. תענוגה היחידי באותם הימים היה להקשיב להקראת פרק מתוך ספר עלידי בת דודתה הנאמנה. רק אז התעורר מוחה מתרדמתו התהומית.

המיפנה בחייה של אמה בא מכיוון ב"ל"ת-צפוי. אל העיירה הליטאית הגיעה ש"מועה על ניתוח עי"נים מוצלח, שבוצע בפרנקפורט, גרמני"ה. מאיר זילדוק גייס את כל כספו, שלח את בתו ל"פרנקפורט הרחוקה. אך שוב ציפתה לה אכזבה. רופאי פרנקפורט קבעו סופית כי הנערה תישאר עיוורת כל ימיה. ב"עולם הרפואה, אין מבצעים נסים.

אולם בפרנקפורט ארע בכל זאת נס. אמה זילדוק פגשה את הפרופסור פון גרהרדט — והיא הי"חלה שוב לחיות. פון גרהרדט היה בן אצילים גרמני, ש"התעורר בגיל שלוש. הוא היה גבר גבוה, בעל קול נעים, נ"מוסים מעודנים ו"חוש הומור רענן. כאשר פגשה אותו אמה לראשונה, היה פון גרהרדט דמות ידועה, כיהן כמרצה לכלכלה עממית ב"פקולטה לכלכלה של אוניברסיטת פרנקפורט, כתב ספר מח"קר וזכה להערכה מרובה. הוא הראה לאמה הקטנה כי גם במעמקי האופל ישנן קרני-אור מזהירות.

"אך עשיתי את כל זה. פרופסור" שאלה אמה בחרת קודש. הפרופסור גילה לה את הסוד: כתב ברייל. שמע כתב ברייל (עלי-שם ממצאו), שיטת כתיבה וקריאה לעיוורים, המבוססת על צירופי נקודות בולטות, לא הגיע למריאמפול הגידתה. בהדרכתו האבהית של האציל הי"גרמני למדה אמה לכתוב, כשהיא נעזרת בסרגל ובדקר. צירופי הנקודות פתחו בפני אצבעות הנערה את העולם שנסגרו בפני עי"ניה. היא ישרה בספריה המיוחדת לעיוורים בלעה כל מלה, כל רעיון, כל תיאור שנדחס בין כרכי הספרים העבים.

אמה אחזה במפתח האור אל העולם הי"רחב ולא הרפתה ממנו אף לרגע. היא נר"שמה לליציאום, בית-הספר התיכון לבחורות של פרנקפורט, הצליחה להתקדם בלימודים למרות שבית-הספר לא הותאם מעולם למ"כיה של בחורה עיוורת. "עבודה עצמית עשיתי בכתב ברייל", סיפרה, "את הבחינות כתבתי במכונת כתיבה רגילה".

בגיל 18 סיימה את הליציאום בהצטיינות, פתחה בפניה דלת חדשה מתוך האפשרות: דלת הגימנסיה הריאלית. הלימודים, ועבודת ה"יד הענפה בה עסקה כדי לשמור על זרי"זות אצבעותיה, מילאו את כל זמנה. בחי"נות הבגרות הגרמניות היו קשות במיוחד, כללו בין השאר שפות מודרניות, לטינית, ספרות, היסטוריה וחצי תריסר מקצועות רי"אליים. כנושא לחיבור הגמר בצרפתית בחרה אמה בספרו של ויקטור-הוגו, עלובי החיים. תאחת הלימודים דחפה את אמה הלאה, אל אוניברסיטת פרנקפורט, שם בחרה במק"צועות הפילוסופיה והבלשנות. בהיותה ב"י

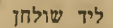
ני הנערים טיפסו במהירות במדר"גות בית-הספר הירושלמי הגדול, נכ"נסו לתוך מסדרון ארוך, כשהם מדברים על שיעוריהם. "יש לי מלאכת יד עכשיו ובערב חזרה על ההצגה", סיפר יוסי, נער שחרחר בן 14, כחוש וחבוש כיפה. "לי יש עכשיו שיעור בכינור", השיב הנער השני, אברהם, בן ה-17. "אני מוכ"רח למהר — מזרתי מחכה. אתה יודע ש"מזרתי הוא מורה מצויי? אף פעם לא מתרגו, לא צועק".

השניים נפרדו. הל"כו כל אחד לכינורו. לפתע הופיעה אשה מבוגרת, בעלת ש"ער שיבה וחיון אמ"הי על פניה, "אב"רסו" קראה לעבר ה"נער. "גש אלי רגע!" אברהם ניגש אליה. "מה קרה לך אתמול, היית עצוב קצת?" שאלה בהחליקה יד על כתפו. "זה שום דבר, גברת זילדוק, בא"מת שום דבר. בא"טוב", נרגעה. "כ"שתעבור ליד חדר ההתעמלות, קרא ל"שושנה ודבורה. אני רוצה לדבר אתך".

היא פנתה לכיון חדרו המגורים של הפנימיה, נעצרה מדי פעם להחליף ברכה עם תלמיד, בדקה אם המיטות מסוד"רות, אם חסר משהו לאחד התלמידים. לפ"עמים עבר נער ב"ריצה, נצמד אליה ולאחר שזכה בלטי"פה המקוה, נעלם בדהרה לתוך חדרו.

אמה זילדוק ה"עכבה בכיתות, הק"שיבה כהנאה לשי"עורים. אחרי כן יר"דה לחצרי הצטרפה למישחק הבנות, ס"פרה להן סיפור מ"חיי הרמב"ם. מדי פעם נקראה למשר"רה בקומת הקרקע, לענות על טלפונים או לדון ב"בעיותיהם האישיות של חניכיה. היא התיישבה ליד שולחן הכתיבה שלה. הניחה את ידה לפני והייתה את ראשה כאילו מאזינה לכל רחש של המכונה הי"אנושית שהיא אחראית לה, והנקראת בית"חינוך עיוורים לבני ישראל. היא יכלה לפרש כל צליל, כל תנועה בבנין הבטון בן שתי הקומות שבקריית משה הירושלמית. כי מזה 22 שנה מרוכזים חייה של ד"ר אמה זילדוק דוק סביב המוסד.

היא יכולה להבין כל פרט בחיי חניכיה. כי כמוהם — גם היא עיוורת.



צעוף הרחמים העיק

לא תמיד היתה אמה עיוורת. היא עדיין נזכרת את 14 שנות חייה הראשונות — את שלל הצבעים והאורות שבבית אביה, הרב מאיר זילדוק בעיר השדה מריאמפול שבליטא. ואז, לפתע, חשה יום אחד חמוץ בעיניה; ראייתה החלה דועכת וכעבור חוד"שים מספר התעוררה כליל.

הוריה של אמה לא רצו להשלים עם ה"גורל הנורא. אביה לקח אותה לווילנא, מסרה לטיפולו של רופא גרמני מפורסם. הנערה בת ה-14 נותחה פעמיים — ללא הצלחה. גם אז לא נרגע האב. הוא לקח את בתו ל"רופא בעל שם עולמי, בעיר קניגסברג בגר"מניה. אך גם הוא לא יכול היה לעזור לבת הרב הליטאי: עצב הראיה שלה היה מת לח"לוטין. אמה זילדוק חזרה לביתה, שקועה

אמה זילדוק



על כי

הקדישה את חייה וכש"רונותיה לעזור לחשוכי המראה ולהצעיד אותם זקופים בדרך החיים, התמסרה כולה למוסד לחינוך עיוורים ביוש"לים ועזרה על-ידי הק"רכה עצמית ממושכת ונוכרעת להגשים משי"מה בעלת ערך לאומי וחברתי, מעל לצו התפ"קיד ומעבר לתביעת ה"חובה בהתאם לסעיף 3 של תקנון המופת.

קשה לרקוד על שתי חתונות — אפילו בקולומביה. ברגע שישראל השתלבה בחודש שעבר במשפחתו של הרוז סם, שוב נתקרה יחסה של מאריאן הצרפתית, המת-המוג, לא רק לבו הרחב מדי של החתן הישראלי גרם להצטננות זו. מאריאן היא יצור בלתי רומנטי, מטבעה, היא מחפשת תכלית. ברגע שנכשל ירחיבה על גדות הסואץ, ירד בהרבה ערכו של השיווך הישראלי בעיניה. אמנם כראי של ההחזק גם בעתיד ב" שיווך זה במקרה, כדי ללחוץ על מצריים שלא תתן סיוע רב מדי למרורים באית'יריה, אולם הערבי, תפס את המקום הראשון. **אהבה במחשך.** בניגוד לישראלים, שהתייחסו לצרפת כמו מאהב בשעת אהבתו הראשונה, ניגשה המאהבת הצרפתית להסדיר את היחסים ביתר הגיון. בקשתה, לפני שבוע: לצמצם את גילויי האהבה הגלויים חסרי התכלית, כגון ביקורים הדדיים רעשניים, הכרוזת והפגנות, כולל משלוח אוניות מבחן. תחת זאת, ביקשה, יהיו נא היחסים אינטימיים ותכליתיים — הינה, יתנהלו נא בחודר חדרים, רחוק מעיני הבריות הולכות-הרכיל. כדי להראות שאין כאן שום פגיעה מ" כחנת, הודיעה צרפת השבוע כי תתן לישראל מלחה בסך 45 מיליון דולאר, בעיקר בצורת שיתוף צרפתי בעסקות-פיתוח יש ראליות. גם הצעה זו לא היתה רומנטית, לא נבעה מרגשי הלב החם: לצרפת, שקי סרותה הצטמצמה מאד, פשוט חסר מוצא לגוף, והיא שוממה לקנות לה אחוזה כלכלית בפניה זו של המרחב. קור'הלב של המאהבת הנערצת עורר רוגז בכמה חוגים ישראליים, אולם בעלי התבונה הבינו שהגברים שבעי ורצויה החיים של זוג אינם יכולים להיות יחדבש אינופני.

מינוטים

שליחות בטונים

„אליסלאם עליכום, יא אחחאן! אמר הנציג הישראלי. „אהלן וסהלן! אהלן וסהלן! לן! השיב לו הנציג הערבי.

שני הערבים התחבקו, כיאה לכני גזע אחה. תוך שיחה ערבית רעננה ומליצית התרחקו מן המקום.

זה לא קרה בספורד ומיוני של העולם הזה מוקדש לתעיד הרחוק של אחחה מרחבית אוטומית. זה קרה השבוע בעיר טוניס, בירת המעצמה הערבית הצעירה ביותר בעולם.

ביג'י אפנדי. ג'ורג' סעד, איש צרחה, ערבי נוצרי ונציג הסתדרות העובדים של ישראל, הוא הנציג הרשמי הראשון של ישראל במוצא ערבי. תפקידו היה לייצג את ישראל בוועידת האיגודים המקצועיים החופשיים, הרופעתו בארץ-האחות הערבית היתה מהפכה קטנה אך רבת-משמעות.

טעו לא היה בחזקת סנונית יהודה, שהיה עליה לבשר לברה את האביב. לכל אורך החזית חלה השבוע תזווה ניכרת. בירושלים כינס דויד בן-גוריון את ח"כי מפא"י הער ומחוצה לה כי סוף-סוף ישנתה היחס אליהם: שורה ארוכה של גזירות, שמררו את חיי הערבים — כולל הגבלות-התנועה המחפירות — יבוסלו או יומתו.

יתכן כי הדבר המהפכני ביותר במאורע כולו היה נעוץ בהשתתפות האישית של דויד בן-גוריון. היתה זאת הפעם הראשונה שראש ממשלת ישראל לקח חלק פעיל בהפ' גנה אישית של אהדה לערבים. מה גרם לכך?

הגלריה נעפילה. שורת הנימוקים היו תה ארוכה, השתרעה מן הנשגב אל הי מופקפק. בין השאר ביקש ביג'י:

- החלשת הגילויים הראשונים של מרי אורחובי בציבור הערבי, כתוצאה מפעולות נרחבות של הפקעה ונירוש. המתבלות עתה בקנה-מידה גדול במסגרת יהודי ה' גליל.
- הצורך ללחום במק"י ובמפ"ם על קולות הערבים בבחירות הבאות.
- השיקול שהגבלות המפירות אינן מועילות במאומה לעיני הביטחון, אלא מפריעות להם, כפי שטען העולם הזה מזה שנים.
- גדול השפעתם של החוגים המתור גים במפא"י, ובראשם ראובן ברקת, ש' שהכנעו כי אפשר לסלול בצורה זו את הדרך לשלום מרחב.

פרשת „כרמן פילם" (2) - חוקרי „העולם הזה" משייכים ורמאי וסרסור

בשבוע שעבר
חדשה בישראל
על עקרונות-כני
עוד לפני ש
כתוצאה מרא
וקרבנותיו, ה
אולם לא
ומועזות ככל
והעפסקות, הכ
להגן מתפתח
„העולם הזה"
עבירה, בחזון

כשהשתחרר מהצבא, עבר נוימן להתגורר באחת ה מעברות בסביבת חורה, שם הכיר אדם בשם זאב („זולו") פוירשטיין, שהיה מבוגר ממנו בכמה שנים. ההבדל בגיל לא הפריע לקשרי הידידות האמינים ש' נקשרו בין השניים. זילו, יוצא רומניה אף הוא, לא היה בעל עבודה קבועה. בחוץ-לארץ, היה פוירשטיין מבריח בין גרמניה לצרפת. הוא התגורר בצריף מ' 72 במעברת אגרונוק, ליד חורה, עסק במקצועות שונים. בין השאר היה אחראי למטבח בקרבת מקום, פועל בנין, פועל שחור וכדומה.

אך פרנסתו האמיתית של זילו פוירשטיין היתה אחרת לגמרי. גם הוא כאלו נוימן העריך יותר מדי את כש' רונותיו כדי שיעסוק בעבודת כפיים פשוטה. ואמנם במעברת אגרונוק ובחורה עצמה מוכר זילו עד היום כרוצה זונות, שחי עם יצאנית, שידל אנשים לדבר עב' רה וחי על רחמייה של היצאנית עמה חי.

אלי נוימן ניסה אף הוא להתפרנס בפרנסות קלות, נתפס על-ידי המשטרה לאחר שביצע מעשה רמאות, נפתח נגדו תיק פלילי. לאחר זאת שוב לא רצה נוימן לבייש את משפחתו, שעלתה בינתיים ארצה, החליט לעבר את שמן, הוא שינה אותו מנוימן לגלר, שם מקורי לכל הדיעות.

★ ★ ★

גלר מנסה לנחש

רזור שעברו הפלילי של גלר-נוימן לא הפריע לקשרי הידידות העמוקים בינו לבין פוירשטיין. השניים המשיכו להתחבר ולפעול בצחא. פעולתם המשותפת הבאה היתה הספורט.

לפני כשנתיים החל עתון הספורט חדשות הספורט במפעל הנחשון שלו. מפעל זה הוא מעין חיקוי למפעלי ההימורים בחוץ-לארץ. מדי שבוע, ביום א', היה העתון מפרסם את לוח משחקי הכדורגל של השבת הבאה. כל אוהד כדורגל שרצה לנחש את תוצאות המשחקים היה צריך למלא את השאלון ולשלחו למערכת העתון. המעטפות היו נאספות ביום ראשון וכל מעטפה שלא נשאה חותמת של יום חמישי נשלחה חזרה לשולח. האנשים שהצליחו לנחש כיצד יסתיימו 12 משחקי כדורגל היו מתחלקים ביניהם בפרס הגדול של אלף ל"י.

אלי גלר וזאב פוירשטיין הרחיקו מיד במפעל אפשרות לניצול את של כשרונותיהם הספורטיים. חודש ימים

לט צנוע, בכניסה לבית מספר 18 ברחוב יפו בתל-אביב, מודיע לכל הנכנסים לפתחו: „אמולק", נציגות של ישראל כרמן פילם, מפיצי סרטים אלי גלר. בתוך שני חודרי משרד מרחחים, בקומה השניה של אותו בנין, יושבים יום יום, החל משעה 8 בבוקר ועד לשעות הצהריים, שלושה אנשים. בחזר אחד יושבת מזכירה נאח-מראה ותיכנית. ליד שולחן הסמוך לה יושב צעיר מטרונן, בעל שפם מטופל בקפדנות, פקיד בשם זאב („זולו") פוירשטיין. בחדר השני, מאחורי שולחן זכוכית מהודר וכורסאות עור מרווחות, משרת על גבי כסא מנהל העסקים של הגוף הנקרא ישראל כרמן פילם, צעיר בשם אלי גלר.

גם זאב פוירשטיין וגם אלי גלר הופיעו בחיי הציבור הישראלי לפני שבועות מספר, כאשר ה' עתונות פירסמה בהרחבה את תוכניותיהם לייצור סרטים בישראל. בשבוע שעבר זכו השניים לפירסום נוסף כאשר העולם הזה (1029) פירסם חקירה מיוחדת, לפיה התברר כי השניים הינם חסרי כל ידיעה ב' ייצור סרטים, טיפוסים מפורקקים אשר אפשר ל' האמין עליהם הכל, מלבד יכולתם לייצר סרט ישראלי. פירסומי העולם הזה הכניסו מבוכה בלב השניים. האנשים התמימים אשר נתנו בהם אימון והאמינו ברצינות לכחותיהם, החלו להסתייג מהם. צעירים משולהבים שסונחרו מרוב התלהבות להופיע בסרטים, החלו לפקוח את עיניהם. הדבר גרם מעט כאב ראש לגלר ולפוירשטיין. מיד לאחר פירסום הכתבה הם הודיעו על ביטול שיעורי „אמנות הקולנוע", ש' נערכו שלוש פעמים בשבוע בהדרכתו של גלר עצמו. בתחילת שבוע זה כונסה פגישת החיסול של כרמן פילם. גלר כינס את השחקנים, הודיע להם כי הוא מבטל את הקורס וחוזר בו מכחותיו לייצר סרט.

היה זה סיום הגיוני לפרשה שעולה היתה להפיל בפח עשרות אנשים — משקיעי הון, אנשי עסקים ו' צעירים נלהבים אך תמימים.

★ ★ ★

רמאי ורועה זונות

רפרשה כזוה התחילה בערך לפני שש שנים, בעת ש'עם גלר העליה מרומניה הגיע לארץ צעיר יפה למדי ובעל מרץ, כבן 26, בשם אלי נוימן. קשה לדעת



סרסור פוירשטיין

רמאי גלר

קו
במקום שם חולמות נערות חלומות מתוקים על עליה לכוכבות בשמיים, שם מונח כסף מתוק עלי אד
חברי מערכת חדשות
החלו לבחון את הגו
החותמת שעל המעט
אולם המעטפה נפתח
העיני נמטר לטפוק
פשוטים. אלי גלר ה
ריקא אל מפעל הנ
בדואר חדרה במועד
פלא את המעטפה ח
היה לשמוע את תוצ
את טופס הנחשון,
המעטפה היה גלר ב
לתיבה אליה מגיעים
הדואר עצמו היה דוג
בזמן הדרוש.

בלבד לאחר שהחל המפעל, הצליח זילו פוירשטיין לנחש את תוצאות 12 המשחקים. לדאבונו הצליח עוד אדם אחד לנחש את התוצאות וזאב פוירשטיין חילק עמו את הוכייה של אלף הלירות.

בשבת לאחר שפוירשטיין הצליח בנחשון, שוב הצליחו שניים לנחש את תוצאות משחקי השבת. האחד מהם היה יוסף זיסמן, נהג מונית מרחוב ביאליק בחולון. הנחשון השני שקלע למטרה התקבל ללא שם ובתובת. הועדה הצבורית שהתכנסה כדי להחליט למי מגיע הפרס החי' ליטה להעניק לזיסמן סך 500 ל"י.

את טופס הנחשון והמעטפה של הקורא האלמוני, ששכח לציין את שמו, החליטה הועדה להפקיד בידי מרדכי מאיר, מנהל חברת מאיר להשקעות ויושבראש הועדה הציבורית של הנחשון. הנהלת המפעל פירסמה הודעה שאם הווכה האלמוני ויהא את עצמו כנגד סימנים, תוך חודש ימים, הוא יקבל את המהצית השניה של הפרס בסך 500 ל"י.
כמה ימים אחרי פירסום ההודעה הופיע במערכת

מה היה עברו עד ליום שהגיע ארצה. אולם ביום בו נסחה בעל גלר האנשים הגלויים, לא היה איכפת לאיש מה היה עברו. בני קייב שעלו עם נוימן ביחד פוזרו על פני כל הארץ. חלקם נשלח למעברות ולישובי עולים; צעירים רבי מרץ כאלו מצאו תעסוקה בשטחים שונים.

זמן קצר לאחר עלותו ארצה גויס אלי לצה"ל. בין שאר התפקידים הרבים שמילא בצבא, הוא שימש כנהג ביחידת חיל אחיזה, שתפקידו היה בין השאר להביא סרטי קולנוע למחנהו. כאן למד נוימן להכיר בפעם ה' ראשונה את האפשרויות הרבות הטמונות בענף זה, אותם ידע לנצל, כפי שיסתבר מהמשק הסיפור.

משום מה, היתה המשימה לדאוג להספקת סרטי קולי נוע למחנה הצבא, למעלה מכוחותיו של נוימן הצעיר. באחד הימים פיטרוהו מתפקידו זה. הטילו עליו לעבוד במטבח, לשמש כמגיש בחדר אוכל סמלים וקצינים. כאדם המעריך את עצמו, לא היה תפקיד זה לטעמו של נוימן. הוא ניסה לערומ, היה נפקד תקופת זמן, עד שנעצר על ידי המשטרה הצבאית.

צדיים כספי ונערו

פתח "העולם הזה" כסידרת גילויים שהסירה את המסווה מתופעה חברה כוזבת להסרטה המבוססת יותר על סיפוריכזרים מאשר

ספיק העתון לפרסם את הפרק השני, חנה התפתחות מרעישת: ית הגילויים כינס מנהל חברת "ישראל כרמז-פילם" את נאמניו יע להם כי ההצגה נגמרה כתוצאה מגילויי "העולם הזה". גהוריד את המסך על חברה זו. גילוי האמת, שנעשתה עגומה שהתקדמה החקירה, היה חיוני כדי לטהר את האווירה הציבורית פשרת תופעות מחפירות מסוג זה.

הפרק השני — פרק התרמית הכלכלית. כשבוע הבא יפרסם את סיפור פעולותיהם של גדר ושות', ביניהם סרטור מועד לדברי זשדישת, המסוכנת ביותר: פרישת רשת לזכירת נערות תמימות.

ההון כי הוא עומד כבר לפני צילום הסרט ודרושים לו אי אילה אלפים בודדים כדי לגשת להסרטה.

גלרמאות

לר פעל במהירות. הוא מצא אולם ריק ברחוב נחלת בנימין 14, הבטיח לבעליו לשלם שמונה לירות לערב, תמורת השימוש באולם לקורס לישחקני קולנוע. פעם ופעמיים שילם גלר את הכסף; לאחר מכן הפסיק לשלם. נשאר חייב לבעל הבית עשרות לירות.

אל תוך האולם הביא את שישים המועמדים למשחק ככרטי, דרש מכל אחד מהם שישים לירות עבור השתתפותו בקורס. כך הצטברו בקופתו עוד כמה מאות לירות. כמורה בקורס, המזין גלר את אחד מאנשי מקצוע ההסרטה הידועים בארץ, הבטיח לו 300 ל"י לחודש ורחמים — לאחר ייצור הסרט. ברור שגם זאת הייתה הונאה, שכן עד היום לא שילם גלר למומחה גם פרטה אחת.

על כל מי שהיה במחיצתו עשה גלר רושם של אדם חביב מאוד, אשר מאחוריו עומד גוף כלכלי אדיר, בעל הון של לפחות רבע מיליון ל"י. העובדה שגלר לא שילם משכורת לפקידה במשך רדו במשך כמה חודשים, לא שילם לאיש מהאנשים שעבדו עמו, לא עוררה כל הסתייגות. הדבר נעשה מטעמי חיסכון ראויים ל"י שבה. חשבו הנוגעים בדבר, לאחר שהיה ברשותו ה"חומר האנושי, היה גלר זקוק לציווד שיעשה רושם על משקיעי ההון, אותם קיווה ללכוד. לשם כך הת"קשר עם צעיר עולה עיראק (34), בשם אלברט סאודאי. בעיראק, משם עלה סאודאי לפני שש שנים, היה הוא שותף בחברה גדולה לייצור סרטים. בעת שעלה ארצה הביא עמו ציווד מעבדה והסרטה משוכללת, גייס מס"פר בעלי הון מעולי עיראק, הקים אולפן הסרטה ומעבדה משוכללת ברמת-החייל.

אולם לסאודאי היו חסרות מספר מכונות. לפני כשנה הצליח סאודאי לשכ"נע בעל הון הולנדי שיש"קיע כספים במפעל. בעל ההון קנה ב־60 אלף לירות מצלמות וציווד הקלטת קול מודרני, העומד להגיע בימים הקרובים ארצה. סאודאי היה מעוניין מאוד להתחיל ב"ייצור סרטים, שכן מעבדתו עמדה ריקה במשך שנתיים, והוא נאלץ לעבוד כמקריין בבתי קולנוע.

גלר התקשר עם בעל המעבדה המובטלת, ביקש ממנו שיצא ויעבד את סרטו. סאודאי, שהוא איש מקצועי, נוכח תוך זקות שלגלר אין מושג בייצור סרט, אולם שוכנע מדבריו שיש לו הון לייצור כזה. הוא העמיד בפניו תנאי, שיומין מחוץ-לארץ מומחי ההסרטה המוכרים לו. גלר לא חשב פעמיים. אמר שהוא מוכן לכך, למרות שהדבר כרוך בהוצאות ענקיות.

תוך כדי משא ומתן נוכח סאודאי שגלר עומד להפיק סרט במימדיים של סטיל ב. דה מיל. אולם ציווד התאורה שהיה ברשות סאודאי לא הספיק לצילום סצינות רחוב ורביני המוני. גלר היה מוכן לקנות ציווד זה מכספו הוא, אך ורק לצורך צילום הסרט. ציווד התאורה והמצלמה שעמד גלר לקנות, גם כן למען עצמו, היו צריכים לעלות כעשרת אלפים לירות. נוסף לזאת דרש סאודאי חמשת אלפים ל"י כמקדמה לעבודתו. גלר לא עמד על המיקה.

"הארץ נמאסה!"

רגע שפאודאי חתם על חוזה עם גלר, לעיבוד סרטו במעבדתו, היה לגלר כבר במה לנסוף בפני בעלי ההון. הוא הפגיש במשרדו את סאודאי עם בעל הון, איש עסקים תל-אביבי, השתמש בכל אחד כדי לרמות את השני. בפני סאודאי הציג גלר את איש העסקים כבעל ההון של החברה, ואילו בפני האחרון הציג את סאודאי כאיש שיעבד את סרטו. השניים

יקבל את הכסף לאחר שניחש במדויק את התוצאות. אולם הענין יתעכב מספר ימים, מאחר שהמסרטה חוקרת בענין.

אלי גלר אינו אוהב משום מה את המסרטה. הוא מוכן לשלם כל מחיר ובלבד שלא להפגש עם נציגי החוק. הוא היה מוכן לחתור על אלף הלירות ולסלק את ידו מכל הענין, ובלבד שלא ימסר למסרטה.

כשנה ומחצה נעלמו גלר ופויירשטיין מן החיים הציבוריים והספורטיים במדינת ישראל. השניים עברו לתל-אביב: פויירשטיין המשיך לחיות על רוחחי הונוה שהפכה בינתיים אשתו וילדה לו בת, גלר היה כנראה שקוע בתכנון מפעל הרמאות הגדול ביותר בחייו.

צילומים ללא פיהם

הפעם החליטו השניים לעבור משטח הספורט לשטח בידור אחר — הקולנוע. בלמדם את להי"טות הגדולה של הנוער הישראלי להופיע בסרטים, ואת חפצם של בעלי הון שונים להשקיע כספים במפעל הנושא רחמים, ראו השניים בתכנית לייצור סרטים ישראליים כר נרחב לפעולה.

אין צורך לציין שלאף אחד משניהם לא היה מושג בייצור סרט. אולם מוח מתכנן היה להם. הם תיכננו את עבודתם לפרטי פרטיה, החלו לפני כשלושה חודשים בכיצועה.

כצעד ראשון העניקו השניים לעצמם שם מצלצל. השם היה ישראל כרמן פילם. לא היתה זאת חברה רשומה ואף לא אגודה עותומנית ולא חברת מניות. למעשה היה זה שם שמאחוריו לא הסתתר שום דבר, מלבד עברם של גלר ופויירשטיין. אנשים תמימים, שאינם מתמצאים בחוק החברות, היו משוכנעים כי ישראל כרמן פילם היא חברה רשומה לייצור סרטים. לכל חברה, ואפילו פיקטיבית, דרוש משרד כלשהו. גלר השיג משרד בדרך קלה. הוא בא אל אלמנה המנוח שמעון אמולק, מי שהיה סוכנה של חברת הביטוח ללויזס הלוונדונית. משרדיו של אמולק עמדו ריקים מאז נפטר. גלר הציג לאלמנה רחמים לאחר ייצור סרטו, תמורת העדנת המשרדים לרשותו. כדי לא לשלם דמי מפתח לבעל הבית, נשארו המשרדים רשומים כמשרדי חברת אמולק, שהפכה נציגות של ישראל כרמן פילם.

עתה היו השניים זקוקים למומנטים להתחלת פעי"לותם. הם פירסמו מודעה בעתונות על חיפוש שחקנים לסרט, הזמינו כארבע מאות איש, מתוך כשלושת אלפים שהציגו את עצמם, למבחני בד. כל אדם שהוזמן למבחן בד שילשל שלוש לירות לידי גלר, מבלי שיקבל קבלה. תמורת סכום זה העמידו אותו גלר ופויירשטיין מול מצלמה, אותה הפעילו הם עצמם, צילמו כביכול צילומי נסיון.

אין כל הוכחה שאמנם היה פילם במצלמה בעת צילום הנסיון. ההיפך מתקבל יותר על הדעת. גלר אינו יכול להראות את מה שיצא מצילומי הנסיון. למרות שניסה לעורר את הרושם כאילו מסר את הפילם לפיתוח למעבדות סרט לאומי בתל-אביב, העובדות מראות שלגלר לא היה מעולם שום קשר עם מעבדות אלה.

אלה שהצליחו כביכול במבחן הבד, הובטחו שלוש הלירות חזרה. איש משישים האנשים שהצליחו ב"מבחן" לא קיבל פרטה עד היום. מצוידים בהון של למעלה מאלף לירות, מעודדים מקלות הדעת של האנשים שהוציאו כספים ללא מחשבה, המשיכו שני הרמאים בכיצוע תרמימתם.

הצעד הבא בתכנית היו נסיונות לשכנע אנשי עסקים שונים להשקיע כספים לשם ייצור סרט. אולם איש מבין עשרות בעלי ההון, אליהם פנו השניים, לא נפל בפח. כמעט לכל בעל הון, שנתיבשקשקו הכסף בסרטי כרמן פילם, התברר שהשניים הם חסרי מושג במקצוע, חסרי נסיון וחסרי כסף. לשם גיוס כספים היה גלר צריך להוביח לבעלי

ר, שהציג את עצמו בשם אלי ולח את הנחשון ללא חתימה. והתברר שכתב ידו זהה עם י. גלר לא קיבל את הכסף בעבור ימים אחרים. אולם גלר דחוק מאוד, לא יכול היה ספורטאי לחכות. שבוע לאחר שוב התקבל במשרדי חדשות למטרה בניחוש תוצאות 12 יד שוב אלי גלר, חזרה.

אזור מאוד. היתה זאת השבת יורגל בשנת 1955. כל תוצאות ז מאוד ואף אחד מבין מאות יליח לקלוע למטרה בניחוש. זרונות נכונים. רק אלי גלר ושחקים.

אינטרמצו ברואר

צאות המשחקים באותה שבת ה דרוש כשרון נבואי ממש, אותו אדם שהצליח לנחש המשחקים של השבת הקודמת.



סאודאי

זפורט והנהלת מפעל הנחשון המשונה, גילו לאפתעתם כי היתה אמנם של יום חמישי, נזדבקה מחודש.

על חוקר פרטי. גילוייו היו זולח בתחילת השבוע מעטפה לאחר שהמעטפה הוחתמה נאים, היה גלר מקבל בדרך כל מה שהיה עליו לעשות המשחקים ביום שבת, למלא ימו במעטפה החתומה. את ך בדואר המרכזי בתל-אביב, תבים המוחתמים מכל הארץ. להעביר את המעטפה למעון

קוף. אולם בידי החוקרים לא ית. הם ניסו את מזלם בדרך 'פגישה, שם נמסר לו שהוא

שוכנעו איש עליידי נוכחותו של רעהו בפגישה, חקרו לפרטים אחד אודות השני. אולם בעל ההון היה זהיר מאוד. הוא דרש מג ערבות תמורת הכסף שישקיע. גלר הצליח לשכנע דודו, איש עסקים ידוע גם הוא, שיפקיד בידי ב ההון נירות ערך בשתי 15 אלף ל"י. לאחר זאת הוג בעל ההון מכיסו 15 אלף ל"י, שעברו ישר ל סאודאי. למעשה לא קיבל סאודאי את הכסף. הסכ מסר לידו כדי שיקנה ציווד, שישיאר רכושו של גלר לא היה מפתיד אף פעם, שכן הציווד שעמד לקנ עולה וערכו על הסכום הנדרש.

כך הצליח גלר לעורר את הרושם כאילו מאחז עומדים משקיע ובעל אולפן להסרטה. מכאן ואי דאג גלר להפיץ את השמועה שסאודאי קיבל מנ כסף והוא עומד לנסוע לחוץ-לארץ, להביא ציווד הסרן עבורו. סאודאי עמד אמנם לנסוע לחוץ-לארץ, או כדי להביא את הציווד שקנה המשקיע ההולנדי. עם הוכחות משכנעות מעין אלה, יכול היה ג



מורהדרך גלר ותלמידה בפעולה סיפור בדים על מסך הכסף

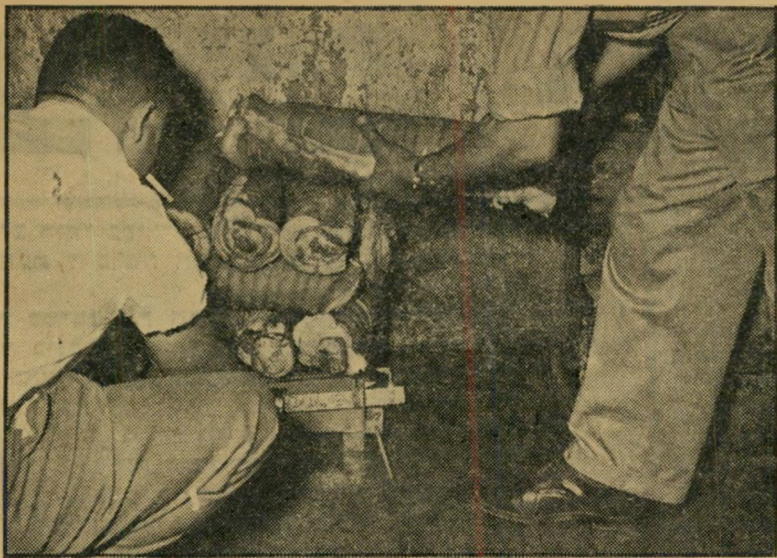
להופיע בפני כל בעל הון, לשכנעו להוסיף ולהשק כספים. לראיה היה מציג חווים שנעשו עם במא מוסיקאי, או בעל אולפן להעסקתם בייצור הסרט. חווים אלה לא עלו לגלר אפילו לירה אחת.

קשה לנחש מה היה גלר עושה ברגע שהיה מצלי לגייס השקעה כלשהי. יתכן שהיה באמת מייצר סו כלשהו, יתכן שגלר ופויירשטיין היו עוזבים או הן הארץ. הודיע השבוע זאב פויירשטיין בפני חוקר העון הזה: "הארץ נמאסה לי, התכנית שלי היא לעזוב ב שיותר מהר".

הגילויים בעתונות סביב תרמית כרמן פילם, ובמיון גילויי העולם הזה בשבוע החולף, הם שהפריעו לגל להגשים את תכניתו, הצילו בעלי הון ממעשה רמאות. בעון שחוקרי העולם הזה חקרו השבוע את האד שהו"ע כמנהלה של חברה אשר אינה קיימת כלל - אלי לר — טען הוא: "אז מה אם יש לנו עבר פלילי האם אסור לנו לחזור בתשובה?"

חורה בתשובה היא מפעל מסורי וחיובי לכל ידעות. מחובתה של כל חברה לסייע לעבריינים הרוצי לעלות על דרך הישר. אולם ברגע שהחזרה בתשוב נעשית על חשבון כספם ואמונתם של אנשים תמימי וישרי דרך, קשה לראות בה טהור חטאים. הגילויי המתפרסמים לעיל אינם מעידים על כוונתם של גל ופויירשטיין לחזור בתשובה, ומה עוד שמאחורי התרמי הכלכלית בפרשת כרמן פילם, הסתתרו כוונות בלי מוסריות לציד נערות תמימות, במטרה של ייצור סרני תוצאות חקירות העולם הזה בצד זה של הפרשה ר פורסמנה בגליון הבא.

ציד החזירים: השומרים נכנסים לפעולה



תמונות אלה מראות את ההתנגשות הראשונה בין צידי החזיר בתלאביב, לבין מוכריו. אחרי שמונעת העיר החליטה על איסור גידול החזיר ומכירתו בתחומיה, יצאו פקחי העיריה לצייד, כשהם מצויידים ברשימות מוכנות מראש. רוב מוכרי הבשר האסור לא חיכו להופעת הפקחים, החביאו את הבשר מתחת לדלפק. במידה שנתגלתה הסחורה האסורה, היא זולפה בליזול והושמדה. בין השאר הובילה הרשימה של הפקחים אל היגיינה, מחסן וחנות לבשר חזיר ומוצרי. שלושת האחים עינב, בעלי העסק, לא התכוונו להיכנע ללא קרב. בפנים היתה כמות גדולה של בשר ושומן חזיר (בתמונה למעלה), אשר חלק ממנה היה מיועד לקיבוץ גבעתי-ברנר. האחים לא רצו להפסיד את סחורתם. הם נעלו את דלת המחסן, הזעיקו את פרקליטם שיתן להם חיפוי חוקי והכריזו: "רק על גופותינו תוציאו את הבשר!" הפקחים הזמינו שוטרים, אולם גם אלה לא יכלו להגיע אל החזיר. עורר-רדין ניפנף בפניהם בספר החוקים, ולבסוף, אחרי משא ומתן מייגע, הסכימו השוטרים להשאיר את החזירים במקומם, עד אשר יכריע בית-המשפט מה יהיה גורלם. הפרט הפיקנטי בכל הפרשה: בין ארבעת השוטרים שגויסו למלחמת הקודש, נמנה גם הסמל עבוד (למטה משמאל), נוצרי יליד נצרת.



מכשיר מיוחד עבורם, משום שלא יכלו לשיי כב או לשבת בכל צורה שהיא.

הטיור הראשון. ברגע זה נכנסה אורחית רגילה לתמונה הקודרת: נציגת הוועד למען החייל של נהריה. מדי יום חמישי היתה מופיעה אצל שני החיילים, מציפה את חדרם בממתקים, דברי מאפה וטוב לב. אך השניים לא יכלו עדיין לאכול, כולל התלוננו על שיעמומם המוחלט, מאחר שלא יכלו גם לקרוא. כעבור שבוע הופיעה האשה שוב, כשמאחוריה סבל נושא מכשיר רדיו.

ששה חודשים תמימים נמשכה הדאגה האמהית, עד אשר, בשבוע שעבר, הגיעה כדרכה נציגת הוועד למען החייל לבית החולים. עמוסה מתנות לשני הפצועים. אך השניים לא היו בחדרם.

האחיות סיפרו כי אותו בוקר עובו ה"שניים לראשונה את מישכבם. הם הלכו לנהריה, להגיד לך תודה" הסבירו.

דרכי חיים

התיק וסגר

אחד הכללים הראשונים בעולם התחנות קובע בפירוט: סכסוכים פנימיים בין אנשי מתבררים בפני בית-דין תורה פנימי. אף אחד מהעבריינים או הפושעים לא יפנה לעולם למסורה על מנת להתלונן על

ניגור בשפע. כשהתפזרה פקעת הגופות הופיעה המש"טרה. חלק מהניצים נעצר ונכלא, חלק נשלח לבית-החולים — והשאר התחלק שוב בין עובדים ושובתים.

תודת האומה

האשה מנהריה

האסון אירע חודשיים לפני מיבצע סיני. שלושה נהגים נכנסו למחסן כדי להצטייד ב"דלק, הם לא הרגישו באחזיק רחיה-אדים, החזיקו בידם פנס לוקס. תוך שניות הפך המקום לגיהנום לוהט.

אנשי המקום, שהתורו עלי-ידי התפוצצות מיכלי הדלק, מצאו שלושה לפידים חיים, מתרוצצים באפולית החצר. הם השי תלטו על הנהגים האומללים, עטפו אותם בשקים, גילגלו אותם בחול לכיבוי האש שאחזה בכגוניהם.

השלושה היו חרוכים קשות בכל חלקי גופם והיה צורך בעירוי דם מידי. לאחר הקרבנות היה סוג דם בלתי-רגיל והיה צורך להטיס סייפר מיוחד לתלאביב, להביא את הדם שיציל את חיי הנהג. בנתיים נפטר אחד מהשלושה — דוקא זה שנראה פחות תמור מכולם.

השניים הנותרים, דוד רוש ומנושה כסה, הוכנסו לבית-החולים לחדר נפרד, בו הותקן

במדניה

המשק

אדריכלי התוכניות

שום דבר אינו מלהיב את הדמיון הישראלי יותר מאשר מספרים של תיירות-דיוור מתוכננת. כך קורה שהאזרח הרגיל רואה את ענף הבניה ממעוף ציפור-הנפש, באמצעות הצהרות גלגולות תכופות ברדיו ובקול תונות. אולם מן הקרקע דומה ענף זה לעתים יותר לצב מאשר לציפור.

כשהופיע החודש הירחון הסטטיסטי, ש"הכיל מספרים על פעילות הבניה ברבע ה"ראשון של השנה הנוכחית, נסתבר כי הצהרות השרים ברדיו אינן מושגות על יסודות מוצקים של בטון. המציאות היתה כמעט הפוכה: תחת להראות עליה גדולה בבניה, לקראת העליה ההמונית, הראו ה"מספרים היבשים ירידה גדולה בכל השטחים — מספר הרשימות החדשים לבניה, מספר הבנינים שבנייתם החלה, מספר הבנינים שנגמרו. הירידה: מרבע ועד חצי.

700 ל"י להודש. סיבות הירידה היו שונות, הצטרפו יחד לתמונה בלתי-מעודדת:

- מחסור חמור בכוח אדם, אחרי ש"אנשי-מקצוע רבים נדדו למקצועות אחרים בימי השפל לפני שנה.

- עליה ניכרת בהוצאות החומרים וש"כר-העבודה (מהנדס טוב מגיע ל-700 ל"י, מנהל-עבודה טוב עד למעלה מ-600 ל"י לחודש, בדרכים גלויות ומוסוות).

- המחסור הגדול בכסף, ביחוד בענף זה, התלוי בהרבה במסדות ציבור, שאינם משלמים את מחיר בניניהם אלא תוך שלוש שנים. בעוד שהריבית הרשמית לבניה נ"מ צאת בעליה (עד 11%), הרי חלקו של ענף הבניה בסכום האשראי הכללי של המשק פוחת והולך (מ-10% עד 7% ומטה).

כל זה לא הפריע לממשלה להטיל היט"ל גדלים והולכים על חומרי-הבניה, ב"עיקר על ברזל ומלט.

אינדקס יוקר התוכניות. הירידה הכללית תגרום לשורה של תופעות של"ליות: עליה ניכרת במחיר הדירות לאנשים פרטיים, שימוש רב יותר בבתי טרומיים (מוכנים) המובאים מחוץ-לארץ, האטת קצב קליטת העליה (או גידול מחירה). רק תוצ"א אחת לא תהיה: מספר הנאומים הנלהים על תוכניות-הבניה לא יקטן. אינדקס יוקר התוכניות לא יעלה.

עבודה

האזהרה החמישית

גנרית דורון ביפו שונה מרוב גנריות הארץ בפרט אחד: מזה שנים רבות היא קשורה להסתדרות העובדים הלאומיים של תנועת החירות. בעלי המפעל הם אוהדי חירות וגם ועד הפועלים במקום שייך להסדרות הימנית. לעומתם, עובד בגנריה מיעוט קטן של פועלים השייכים להסתדרות העובדים הכללית.

ראובן ירונובסקי, גנר סוג א', היה שייך ליו"ב הימני. עד אשר יום אחד הזהירו אחד משני האחים בעלי המפעל, כי יפוטרו אם לא יפסיק את תעלוליו ויתמסר ביתר רצינות לעבודתו. ירונובסקי לא התייחס ברצינות לאזהרה. הוא היה בטוח כי בעל הבית לא יהיה מוכן לשלם לו את סכום הפיצויים שהצטבר במשך שנות עבודתו במפעל.

אולם כאשר נמסרה לו אזהרה שניה — הפעם גם עלידי ועד העובדים — החליט ירונובסקי לעשות משהו ממש להבטחת פרנסתו. הוא הצטרף להסתדרות העובדים הכללית.

עבודה כרגיל. חלפו חודשיים מיום האזהרה השניה. ראובן ירונובסקי חש את עצמו בטוח מאחורי גבה של ההסתדרות האדירה, לא התייחס ברצינות יתירה לאזהרות מספר שלוש וארבע. עם האזהרה החמישית, ניתנה לו גם הודעת פיטורים.

ועד העובדים תמך בפיטורי ירונובסקי אולם ארבעת העובדים המאורגנים בהסדרות הכללית התנגדו לה, הכריזו שביתה. יתר 12 חבריהם התעלמו מכרזות "כאן שובתים", המשיכו בעבודתם כרגיל. השבוע הרוגשה תסיסה במדרכת השובתים, מול הכניסה לנהריה. הפועלים השובתים תימם התקברו למפעל, כשמאחוריהם תגבורת "כללית", בהדרכתו של אחד ממוכרי ה"סדרות העובדים הכללית. תוך שניות הסכה גנרית דורון לשדה קרב רחי דמים. פטי"שים, קרשים וסדנים התפוצפו באוויר, הדם



כיוונו
וכיוו!

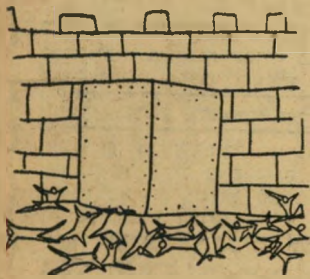


בנק דיסקונט
לישראל
בע"מ

מלאהקים אסורים

אחא צ'אס קינן

משחק הכוננות



וס אחד פשטה השמועה בעיר ש' האויב עומד בשער. כל בחור וטוב רצו אל השער, לעי מוד בפרץ כחומה בצורה. וכל השאר, מנער עד זקן, נדחפו אל השער לר' אות אם זה נכון. היתה כוננות ונכר' נוח עצומה.

אחד אמר שלאויב יש קרניים. ה' שני אמר שזה לא קרניים, אלא גידול פרא. השלישי אמר שקודם הורגים, אחר כך מסתכלים.

תנו לי לגשת! צעקה אשה אחת מעוברת, ונדדסה ברגלי הסקרנים.

גם אני רוצה לראות! גנח ישיש, ונדדס יחד עם שני ילדים תחת מגפי המשטרה שהתאמצה להשליט סדר.

ואני כלב? שאל משורר אחד, ושר את שירת הברבור, בעוד כלב משוגע תוקע את שיניו בגרונו. מכבי'האש התיוז מים וכמה אזרחים טבעו. לאחר המחומה קשה היה לפנות את הקרבות מהשער. מהאויב לא נשאר זכר. שוב נהדפה התקפת האויב — סיכמו זקני העיר הנשארים.

החזיר

ש חזירים רמאים. הם ב' עצם חיות סמאות, ושומר נפשו ירחק מהן, אבל הם פוש' טים סלפיים ואומרים תסתכלו, אני כשר. החזיר שלנו לא היה כזה.

הוא הלך ביער וחיפש אוכל. אחרי שהוא אכל כמה פט' ריות, באה לקראתו ילדה קט' נה. הוא רמס אותה בפרטותיו ואכל אותה. אחר כך הוא בא העירה, הלך לבית מרוח, שתי חבית קוניאק והתחיל לבכות: "אני חזיר, אני חזיר!"

ובמקום שבעלי תשובה עומ' דים, אפילו חזיר לא יכול לע' מוד. ויש אומרים: העיקר ש' הוא אוהב את אמא.



הפטריוט

אחד ונה' מלחמה עם יד אחת, רגל אחת ועין אחת ישב בבית קפה ועיין בזיונול אמריקאי. היו שם צילומי זועה מקוריאה, הודוסי, הונגריה וכל מיני מקומות. תסתכל איזה סקופ עתונאי, אמר לי בחרדת קודש.

הסתכלתי בהערצה על הצילומים הסריים של גויות כרותות ראש, והערצתי את עוז הלב של העתונאים והצלמים. מנוולים כאלה, נאצים. איך הם מתנהגים כך עם בן אנוש? אמר האיש והצביע על אחד שהיה תלוי ברגליו ושתי נשים יקו עליו. התפלאתי מדוע מסתכל בעתון, עד שעלה בדעתי שאולי הוא עני ואין לו כסף לקנות ראי. צייד לעשות מהפכה כדי שלכל אדם יהיה כסף לקנות ראי ולראות את עצמו.

השב. היכו השבוע גלים נוספים, כאשר מועצת תנועת החרות החליטה פרסמת לה' ציג שתיים מהן לממשלה: מירסום שמו של ראש השב. קביעת תקציבו המפורט של הפרטות על ידי ועדת כנסת מיוחדת. גם המפלגה הפרוגרסיבית החליטה לתבוע מראש הממשלה הסברים נוספים בענין זה... אור' חדש על ירידתו הפתאומית של פקיד משרד המסחר והתעשייה יונה איטל' ברג לבראזיל הטיל העולם הזה (1028). כא' שר גילה שאיטלברג היה למעשה "קצינ' הבטחון" המוססה של המשרד, ברת מה' ארץ אחרי הוצאת סכום ניכר והמרת דתו. השבוע גילה ח"כ הצ"כ זלמן סוואייב, מי שהיה שר המסחר והתעשייה, כי אכן איש השב. שעקב בשעתו אחריו" היה איטלברג זה... אישור' רשמי ניתן השבוע ל' שינויים במשרד החקיקה, שהעולם הזה הודיע עליהם מראש: מינויו של אהוד אבריאלי כציר ישראל בגאנה (העולם הזה 1028). מינוי יעקוב הרצוג כציר בחשינגטון במ' קומו של ראובן שילוח (העולם הזה 1023). כן אושר השבוע כי ראש ממשלת צרפת בימי מיבצע סואקי, גי מולה, הוזמן לבי' קור בארץ, כפי שהודיע העולם הזה (1024) בשבוע התפטרותו.

לצורך הנחת צינור מים של מקורות מקור' רות איננה חברה ממשלתית אלא חברה ציבורית פרטית, בה שולטת ההסתדרות. זו הפעם הראשונה מפקע רכוש פרטי ל' צורך חברה פרטית, אחרי שזו סירבה ל' לם בעד הקרקע את מחיר השוק... בעלי עגלות הקרח יחולו בעתיד הק' רוב לצלצל בפעמון כדי להודיע על בואם, באונוי עקרות הבית. לאחר פניית האיגוד להגנת הצרכן, הסכימו מחלקי הקרח להש' תמש במשרוקית, כדי שהצרכנים יוכלו להבדיל בינם לבין מוכרי הנפט המצלצלים אף הם... ריקודי רוקנ'רול וצא צא צא לא ייערכו במסגרת תרבותית ה' נשק המתקיימת עתה בחיפה — על כך החליטה הנהלת התערוכה, אשר הציבה סמל מיוחד ליד התזמורת בשעת נשף ש' נערך בתערוכה, כדי להקפיד על ביצוע ההוראה, שבאה מטעמי הסדר הטוב.

תזכיר

בטחון בבראזיל

ארבע הדרישות של העולם הזה (1021) לגבי השלת סיקות ציבורי על

בנימין ניצל את אנדרי לרעה, פסק להלקותו ולגרשו מתלאביב ויפו למשך שנה שלמה. ימים אחדים אחרי פסק הדין, מצאו עוב' רים ושבים שעברו ברחוב מיכ"ל, ליד בית משפט השלום בתלאביב, אדם מוסל ללא הכרה עלידי אחד הבתים. המשטרה, שהוועקה למקום, ויהתה מיד את בנימין, פתחה תיק. בבית החולים, אחרי שהתעורר, סיפר בנימין כי שתי לשכרה, נפל ברחוב וגרם. לפצעים הרבים וסימני המכות על גופו ועל פניו לא היה לו כל הסבר. כאשר הבריא, מיהר בנימין לעזוב את העיר. הוא מצא עבודה באחד הקבוצים, נטש לחלוטין את מקצועו הקודם. למשטרה לא היתה כל ברירה: התיק נסגר.

משפט

זה לא יפה

האבא שלך עשה טעות. התלוצצו ה' שבוע בבית משפט השלום בתלאביב, על חשבוננו של רחמים עזיץ. במקום לקרוא לך עזיץ היה צריך לקרוא לך מציץ. רחמים, 23, לא היה מסוגל להעריך את הבדיחה כראוי. כי באותה שעה עמד בפני השופט יוסף זוהר, כנאשם בהצצה לבית השימוש של הבנות בבית הספר על-שם ביאליק.

הסתבר כי מדי יום היה עובר דרך חצר בית הספר, למרות כעסו של השופר, כדי לקצר את דרכו מן העבודה הביתה. אגב קיצור הדרך היה מטפס על קיר הבטון שמאחורי בית השימוש, חוץ הצצה וממ' שיך בדרכו. עד אשר, יום אחד, גדהמה אחת התלמידות לראות ראש גבר מציץ לעברה. היא הועיקה את המורים ורחמים עזיץ מציץ נמסר למשטרה.

אני באמת הייתי חוצה את החצר, התחדה בפני השופט. אבל להציץ — לא יפה!

עד כדי כך לא יפה. שהשופט פסק לו 50 ל"י קנס ומאסר שלושה חודשים על תנאי.

דרכי אדם

אמתקים ודמעות מרות

כאשר ראה לפני תשע שנים פרופסור יהודה ברומברג את אהרן בולבול לראשונה, נדהם. לפני הגניקולוג הירושלמי הנודע עמד צעיר בן 17, שגובהו היה קצת מעל למטר אחד. מה אתה עובד? שאל את הגמד. אני סנדלר, השיב בולבול.

בבדיקה יסודית קבע הרופא שכוחו של אהרן הוא כשל ילד בן שבע, ציחה עליו להחליף את מקצועו. על סמך המלצה זו, נתנה עיריית ירושלים לגמד רשיון רוכלות.

גלולות שינה. במשך חיי עבר הגמד ארבעה ניתוחים 500 זריקות. אולם הוא לא גבה אפילו בסנטימטר אחד.

לפני שש שנים מתה אמו של אהרן. אביו התחתן בשנית ואהרן ואחותו שרה — אף היא גמדה — הושלכו אל הרחוב. לפני חודש נואשה שרה מחייה, הסתתרה בחורבה עזובה, שם בלעה חפיסת גלולות שינה והתאבדה. אהרן נשאר בודד ולא פעם גמ' הלו המתקים שעל עגלתו בדמעותיו המרות.

ביום השלושים למות אחותו איחר אהרן להגיע למקומו הקבוע. כאשר הגיע, ציפתה לו הפתעה: פקחי העירייה זרקו את העגלה למכונית הובל. הנזק הסתכם במאה לירות. ביאוש רץ בולבול על רגליו הקצרות אל בית העירייה, ניסה להגיע אל ראש העיר או אל סגנו. לאיש לא היה פנאי עברו. ואז נזכר באחותו שרה, קנה חפיסת גלולות שינה וחזר למשרדי העירייה. שם החל בולע גלולה אחרי גלולה, לעיני הפקידים. רק אז נעורו אלה לפעולה. סגן ראש העיר מרדכי איש שלום הורה להחזיר את העגלה למקומה, הבטיח לשלם עבור הנוזק.

השבוע יכלו תושבי ירושלים לראות את אהרן בולבול שוב עומד ליד עגלתו, מציץ גרעינים וממתקים. אם העירייה רק תשלם לי את הכסף שהבטיחה, סיפר, זה יהיה אושר בשבילי. לא הרבה אושר — אבל מספיק בשבילי. אני אדם קטן. אני מסתפק במעט אושר.

כל ישראל

צנורות רשמיים

תקדים מסוכן נוצר השבוע כאשר ציחה ממלא מקום שרי האוצר (על פי פקוד' דת הקרקעות, רכישה לצורכי ציבור 1943), להפקיע אדמה פרטית בקירבת תחתית הקהה,

מעשה עזל או עבירה, שנעשה כלפיו על ידי חבריו לפשע. אחד מקרבנות בית הדין התורה היה לא מכבר בנימין ס. פושע מועד יליד הארץ בן 32, שהתמחה בפריצת דירות וחנויות, ושתיקיו הרבים במשטרה העידו על עבר עשיר של מעשי פשע, גניבה, שוד ורצח. שומר לילה ליד קולנוע אוריון בירושלים, בשנת 1947.

1500 ל"י בלילה. באחד מלילות ה' חורף שעבר יצא בנימין יחד עם אנדרי קיש, חברו למקצוע, על מנת לפרוץ לאחת הדירות בצפון תלאביב, שסומנה על ידם כמתאימה למיבצע.

בזמן שאנדרי, פורץ מועד שעלה מהונגריה בשנת 1950, נשאר בחוץ להבטחה, עבד בנימין בתוך הדירה, הריק ממנה סכום כסף מזומן ויהלומים בשחי של למעלה מ-1500 ל"י.

מה שקרה אחרי העבודה היה מן המ' עשירי הרגילים בעולם הפורצים. בנימין יצא מהדירה, הסביר לאנדרי כי לרוע המזל לא מצא שום דבר בעל ערך. אנדרי לא האמין, ביקש לערוך חיפוש בבגדיו של בנימין. בנימין סירב, פרץ בצחחות ובי' קללות על אנדרי, הסתלק במהירות מן המקום.

בבוקר נודע לאנדרי כי רומה על-ידי בנימין. הוא שמע שמיד לאחר המריבה חזר בנימין למקום הפריצה, הוציא את ה' שלל מגדר השיחים הסמוכה, בה החביא את הכסף והיהלומים. עוד באותו ערב ביזבו כמעט את כל הסכום באחד ממועדוני ה' קלפים של תלאביב. אנדרי פנה לבית הדין התורה של העולם התחתון.

נשיא, סגנים ובריון. בית הדין התורה של העולם התחתון ביפו מורכב מארבעה דיינים: נשיא, פושע מועד בעל חתק רב, בגיל של למעלה משבעים; שני סגנים, שהם לרוב פושעים מועדים ובעלי חתק אשר נאמנותם לעולם התחתון אינה מוטלת בספק; בריון בעל אגרוף הידוע כמסיל פחד על מרבית אנשי העולם התחתון. הבריון הוא גם כמעט תמיד האחראי להוצאה לפועל ולביצוע פסקי הדין.

בית הדין מנהל את ישיבותיו בחדר יפואי, בנוכחות בעלי הדין עצמם. את הישיבה והחקירה מנהל הנשיא, ללא פרוטוקול, ועל החלטותיו של בית הדין אין כל ערעור. משפטו של בנימין נערך שלא בפניו. בניגוד למרבית לקוחות בית הדין, הגענים תמיד להזמנותיו ללא ערעור, העדיף בנימין להתחמק ממרותם של חבריו למקצוע. פסקי הדין היה חמור מאד: בית הדין קבע כי



גמד בולבול ודוכנו מול הגלולה המושיעה

לקראת שנת-העשור של המדינה יחריף מאבקם של נטורייקראת בירושלים. בין השאר הם מתכננים לערוך הפגנות, עצרות עם וכינוסים במקומות מופגש של תיירים ואזרחי חוץ. במסגרת ירושלים מתכננים כבר מעכשיו לדאך ביד חזקה כל נסיון התפרעות מצד חוג קנאי זה.

אנניית המבחן לא שקעה כליל במצולות, למרות ההודעות הסותרות החוזרות ונישנות בעניין זה. ייתכן כי תשמע במפתיע על כניסתה של האנייה לתעלת סואץ, ללא כל פירוט מוקדמת, כתוצאה מהחלטה עקרונית שנקבעה בעניין זה.

הלחץ המצרי לפינוי צה"ל מהאיזור המפורז-לשעבר בניצנה, וכניסתם של כוחות האו"ם לאיזור זה, יתחדש עתה. הדבר יבוא בעקבות עמדתו של משרד-החוץ האמריקאי, שרמז כי הוא מודיע בדעה שזכות המעבר החופשי של ישראל במפרץ אילת מותנית בכך שישראל תחזור, בהתאם להחלטה האו"ם, לגבולות הקודמים של שביתת-הנשק. לפי הסכם זה, היתה אטורה חניית כוחות צה"ל באיזור ניצנה, ומצריים תסען כי שוחו של צה"ל באיזור זה נותנת לה יד חופשית להתנגד למעבר ישראלי חופשי במפרץ. ישראל מצידה לא תסכים בשום פנים לפינוי צה"ל מניצנה וכניסת כוחות האו"ם.

ישראל תסכים לבניין הגדר כגבול רצועת עזה רק בשני תנאים: 1) שהגדר תיבנה כולה על השטח המצרי; 2) שישראל לא תידרש להשתתף במימון העבודה.

שיחות סודיות בין דוד בן-גוריון לנשיא ההסתדרות הציונית ד"ר נחום גולדמן צפויות בימים הקרובים. בשיחות אלו יידונו היחסים בין שני האישים, שהתחדדו בימי מבצע סיני, כאשר גולדמן לא ידע דבר על המבצע וביקר אותו ואת תוצאותיו קשות. הרעת היחסים הגיעה לשיא, כאשר הכריז גולדמן כי ביגיי אינו מבין את הערבים ויחסו כלפיהם מקלקל את סיכויי השלום.

שרייהחין הצרפתי לשי-עבר כריסטיאן פינזו יהיה המבקר הבא בישראל, אחרי ראש הממשלה לשעבר גי מולא. ביקורו צפוי לתקופת הסתיו.

צפה לשינויים מרחיקי לכת במנגנון משרדיהפנים. שר הפנים ישראל ברייהודה היה השר היחיד שלא מילג את משרדו מיד עם כניסתו לתפקיד, ורק עתה נרקמה במפלגת אחדות-העבודה תוכנית מילפוגו של המשרד והחלפת פקידיו המרכזיים באנשי מפלגה נאמנים. השינויים יהיו רבים ויסודיים, הן במשרד המרכזי והן בכל שלוחותיו על פני הארץ.

החוק למניעת מחלות מין, המונח עתה על שולחן הממי שלה יובא בקרוב לכנסת, ייהפך לסעיף מחלוקת פנים-קואליציוני בשל אחד מסעיפיו. סעיף זה, המחייב כל זוג לעבור בדיקה רפואית לפני קבלת היתר לנישואין, ייתקל בהתנגדותם החריפה של הדתיים, אשר יראו בו פגיעה בצניעות ובטהרת המשפחה. לפי המושגים המסורתיים.

ההצעה להקים ביטוח כריאות חלול תיתקל בהתי נגרות החריפה של מפ"ם ואחדות-העבודה, שיורא בביטוח כזה התנגשות בעצמאותה של קופת חולים ההסתדרותית. ביטוח זה, אם יבוצע, עתיד לשחרר את האזרח מתלותו בתלות עובדים כלשהי לגבי ביטוחו הרפואי. לפי ההצעה, יוכרוכל קהפות החולים הקיימות כשות דרגה לגבי ביטוח הכריאות הלאומי. בעוד שמפא"י מוכנה להגשמת שיטה זו מתוך תקווה שהיא תעניק לה שלטון כולל עוד יותר על הביטוח הרפואי, אין מפלגות השמאל מתלהבות לצמצום השפעתה של ההסתדרות.

ח"כ אחדות העבודה יצחק טבנקין יפרוש כנראה בקרוב מן הכנסת. מאחר שהוא אינו פעיל במוסד זה כמעט מאז כנסת אליו, החלים טבנקין לפנות את מקומו לעסקן אחר של מפלגתו ולהגביר בצורה זאת את השפעת הטיעה בכנסת.

ד"ר אבא הילל סילבר יוזמן עליידי מפלגת הציונים הכלליים לשורת הופעות בישראל. המטרה העיקרית: הרמת הפרסטיז'ה הירודה של המפלגה בציבור. על כך הוחלט לאחר שוועידתה של מפלגה זו חשפה לעיני כל את ההתפוררות הפנימית.

המשאיוהמתן לאיחוד הצ"כ עם חרות יהודש, אך הפעם ללא פומביות. אחרי שוועידת הצ"כ קיבלה החלטה קלושה על "ריכוז לאומי ליברלי" קיבלו על עצמם אריה בן-אליעזר מחרות ואברהם קריניצי הצ"כ לשמש שושבינים לשידוך. הסיכויים, קלושים, לאור שליטתו הכמעט-מוחלטת של יוסף טרלין על המפלגה והתנגדותם הנמרצת של העובדים הציונים-הכלליים.

היכון לקפיצה פתאומית של הוצאותיו, אשר תוספת היוקר שתקבל בקרוב לא תספיק לכסותה. מיד לאחר שתשולם תוספת היוקר, אשר תשמש פנימי עצמה גורם לעליית מחירים, תחול הממשלה לזמן מה ממאמציה לרסן את עליית המחירים של מיצרכים רבים, אשר על יציבות מחירים שמרה עד כה בעזרת מתן סובסידיות.

ספורט

כדורגל

הצדק מונח

ביום השני אחר הצהרים, עמד הד"ר יוסף לאם, נשיא התאחדות הכדורגל באולם התאחדות ברחוב מזא"ה, הקריא בקול שקט לעיני קהל נוכחים קטן, שלושה עמר דים החוסים של מכות כתיבה. היה זה פסק הדין של ועדת החקירה המיוחדת של התאחדות הכדורגל בקשר לשערוריות מש"חקי ליגה א' השנה (העולם הזה 1022'24).

פסק הדין היה מפתיע. הוא הכיל בתוכו האשמות חמורות נגד תשע קבוצות מליגה א', קבע שלפחות שני משחקים היו מכור יימים. בין השאר הסתמך בית הדין על עדותו של כתב העולם הזה בקשר לביום המשחק בין מכבי-רחובות למכבי-שעריים. קבע בית הדין: "שיחתו של משה ליטבק, מאמן מכבי רחובות בקפה "כסית" מעידה שהמשחק היה מכור. בית הדין אינו מקבל את טענותיו של ליטבק כאילו היו דבריו בגדר מתחה..."

אולם למרות קיצוניותן של מסקנות הועדה, אשר הצילו את כבודה של ההתאחדות לכדורגל ואת כבוד הספורט הישראלי, נראות החלטות הועדה רכות מדי. הועדה החליטה על קיום ליגת מבחן מיו

יצא לטייל עם אחותו, דקר אותה למוות



אליהו אפריאן מובל אל בית הסוהר ביום 15 יום, באשמת רצח אחותו. זאפריאן, סוחר ירקות בן 28, ואב לחמשה ילדים, ביקר בשבת שעברה אצל אמו ברמת השרון. הוא מצא שם את אחותו דידי הנשואה, אם לארבעה ילדים, בה חשד כי היא בוגדת בעלה הכלוא בבית-הסוהר באשמת תקיפה. כשיצאו אליה, דידי ואמם לטיול אחר הצהרים בסביבת המעברה, שלף זאפריאן סכין מטבת, תקע אותה שלוש פעם בגוף אחותו. אחרי הרצח ישב ליד הגופה, חיכה לשוטרים שיבואו לעצרו.

החל מהשבת הקרובה, בהשתתפות הקבוצות הפועל כפר-סבא, מכבי רחובות, הפועל ירושלים, הפועל חדרה, הכוח תל-אביב.

שתי הקבוצות הראשונות בליגת המבחן תעלינה לליגה הלאומית והשלישית תתמודד עם מכבי יפו, האחרונה בליגה הלאומית. החלטה זו נותנת אמנם סיכויים לקבוצות, שקופחו בשל קנוניות ומשחקים מבוזים, להגיע אל הליגה הלאומית, אולם מצד שני אין היא קובעת שום עונש לאלה שסרחו.

לא יתכן שקבוצת כדורגל השמה ללעג ולקלס את המשחק הספורטאי ההוגן, ש"כדורגלנים המקבלים שוחד והמרמים את הקהל בהציגם מחזות קרקס במקום כדורגל, ימשיכו לשחק בין קבוצות כדורגל טהורות ללא כל עונש ואפילו ללא כל אזהרה.

רכותה של הועדה, שפטרה את עצמה מלהעניש אגודות וכדורגלנים בטענה שאין לה סמכויות של ועדת משמעת, הביאה לתגובות חצופות מצד האגודות האשמות ביותר בקנוניה. גם מכבי רחובות וגם הפועל כפר-סבא הודיעו שלא ישתתפו בו מבחן. יהיה זה רק לתועלת הספורט הישראלי אם משחקי המבחן יתקיימו ללא שתי אגודות אלה.

אלילו החדש של הנ

ניצד בגביע

מאת נחום סטלמן

ביום הששי האחרון, יום לפני מש"חק הגמר על הגביע ושלושה ימים לפני שעמדה להיערך חתונתי, קיבלתי מיכר מההתאחדות לכדורגל, בנוסח הבא: "עליך להופיע ביום שני בשעה 18.15 למגרש באסה בלפז, לשם אימון סגל הנבחרת הישראלית. עליך להביא עמך את כל ציודך האישי. מי מגרש באסה תיכנס למחנה אימונים סגור." כנראה ששכחו בהתאחדות שביום שני בערב אני עומד להתחתן. אולם בינתיים שימש לי המכרז חומר למתיחה.

הראיתי את המכרז להורי ואמרתי להם: "אני יוצא קצת לאימון ביום שני, יתכן שאאחר קצת לחופה, תחכו לי, אל תעשו אותה בלעדי." הורי קיבלו את המתיחה ב"רצינות. הם הודיעו לי שלא אעזו לעשות זאת.

לא היתה זו גם המתיחה היחידה סביב חתונתי. הודעתי למשפחות שאני רוצה ש"החתונה תיערך במגרש הכדורגל של הפועל פתח-תקה, לאור פרויקטוריים, ושארבעה כדורגלנים בתלבושת ספורט יאחזו את מקי לוח החופה. הצעתי גם לערוך משחק כדורגל קצר לפני החופה, אבל ההורים שלנו הם שמרניים וסרבו.

למעשה יום שני היה יום חג משולש עבורי. קודם כל זהו יום חתונתי. שנית, זה יום השמחה לזכייתנו בגביע. שלישית, זהו גם יום הולדתי ה-21. יום ההולדת שלי חל למעשה רק בעוד שבוע, אבל הרבנות אינה מרשה אז חגיגות, בגלל צום תשעה באב.

שלושת החגים התמוזו לאחד ללא תכנון מוקדם. את החתונה תיכננו, נירה ואני,



הגביע הוא שלנו. סטלמן מחזיק בידו את גביע המדינה לכדורגל, לאחר שקבוצתו זכתה בו לראשונה. בנצחה את מכבי יפו.

זכיתי ובאשה

עוד לפני חדשים אחדים. או לא ידענו שנוכה בגביע או אפילו שמשחק גמר הגביע יערך יומיים לפני חתונתנו. רק כשחזרתי ממסעי עם נבחרת הפועל באמריקה, התברר ש- הזמנים יהיו שחיים.

אמה של נירה הודיעה לי כי בלי ה- גביע לא תהיה חתונה. אבל כשהתברר ש- המשחק ייערך יומיים בלבד לפני החתונה, החלו ההורים לפקפק באם להרשות לי ל- שחק במשחק זה, שמא אשבור רגל ולא אוכל לנפץ את הכוס.

בישיבה של הקבוצה ביום חמישי הר- דעתי שכנראה לא אשתתף במשחק הגמר, והנהלת הקבוצה שלחה משלחת להורים שחירו לי לשחק. למעשה ידעתי בתוכי כל הזמן שאשתתף במשחק ושקבוצתי תו- כה בגביע. אפילו אם היה המשחק נערך ביום שני, הייתי משתתף בו. החלטתי ש- במקרה כזה ניאלץ ליצור הפרש שערים גבוה ואני אעזוב את המשחק לפני סיומו, ישר אל החופה.

★ ★ ★

הגביע בצרכניה

משחק הגמר על הגביע בין קבוצתי הפועל פתח תקוה, לבין מכבי יפו, נערך בכל זאת בשבת בחיפה. בבוקר עוד הייתי בבית הכנסת, עליתי לתורה. בחוץ חיכה לי טקסי שהסיע אותי במיוחד לחיפה. כדי להיות בטוח שנוכה בגביע, לקחתי איתי את אביה של נירה, מיכה פינברג, כמביא מול. לכל קבוצת כדורגל יש מספר אמונות טפלות. אצלנו בקבוצה מאמינים למשל שאם אנחנו מנצחים כשאנו משחקים בצבע חולצות מסוים, אסור לנו להחליף את החולצות אפילו אם תקרענה.

פעם היו לנו חולצות אדומות. שיחקנו בהן שני משחקים והפסדנו. הורדנו את ה- חולצות ותרמנו אותן לקבוצת הפועל מחנה- יהודה. אמונה שניה היא לא להיכנס לבית הבראה לפני משחק. משום כך לא נסענו לבית הבראה אפילו לפני משחק גמר הגביע.

האמונה שלי היא שאביה של נירה מביא לקבוצתנו נצחונות. בזמן האחרון הוא היה נוכח בחמישה מהמשחקים בהם השתתפתי. ככולם הבקעתי שערים, תמיד בראש, ותמיד זכינו בנצחון.



נשיקת הכלולות. נירה פינברג סטלמן מנשקת את בעלה נחום, זקוט מספר לאחר טקס כלולותיהם, שנערך השבוע. הכדורגלן הצעיר, שהפך לאלילו החדש של הכדורגל הישראלי, נראה מאושר ובטוח יותר מאשר לאחר נצחון במשחק כדורגל.

נשיקת הנצחון. זכריה רצבי, חלוץ הפועל פתח תקוה, מעניק נשיקה לוחסת לסטלמן, זקה לאחר שריקת הסיום במש- חק גמר הגביע, שנערך השבת בחיפה. סטלמן נראה רצוף וסחוט לאחר מאמץ עילאי, שכתוצאה ממנו הושג הנצחון והגביע.

על נצחוננו. מישהו טילפן בסעות שמכבי יפו ניצח אותנו 2:1 ואוהדי מכבי התחילו להתחבק ולהתשק ברחוב. נקמה, הצבנו את הגביע בצרכניה, מול הקיוסק של רבי- נוון, כדי שאוהדי מכבי לא יעברו מבלי לראות אותו.

★ ★ ★

נירה ואני

שכחתי להציג את הנושא העיקרי לשמחה — את נירה אשתי. אנחנו מכירים זה את זה עוד מבת הספר העממי. אחר כך היינו יחד בנוער העובד ואני זוכר שהייתי מרכיב אותה תמיד על האופניים. בריצינות התחלנו ללכת מהכיתה החמישית בערך, עם הפסקות קצרות באמצע. כך, לי- משל, בעת סיור נבחרת ישראל בדרום אפ- ריקה, היו החברה מקבלים יום מכתבים, רק אלי לא הגיע כל מכתב. חוץ סיור זה שלחתי לנירה לא פחות מ-17 גלויות ו- מכתבים. אני לא קבלתי כלום ונאלצתי להסתפק במה שהקריאו לי החברה. או החל- טתי: זי, גמרנו! כשתורנו ארצה ונירה באה לקבל את פני בשדה התעופה, אמרתי לה: „הצידיה! אבל בכל זאת הגענו יחד אל

מתחת לחופה. אגב, אחד מעתוני הערב פירסם שאני מתחתן באולם גיל. ביום שני לפני שבוע. באותו יום היה האולם מושכר למישהו אחר. הילה באה אל בעל האולם עם דמעות, איך הוא יכול לעשות דבר כזה, לתת לסטלמן להתחתן ביום שהיא הזמינה! בעל האולם נאלץ לחלות שלש: „סטלמן לא מתחתן כאן היום!”

אם הצלחתי למוג את חתונתי עם הזוכיה בגביע, יש להודות על כך קודם כל לשחקני קבוצתי ולמאמננו גיק גיבונס. לדעתי, מזמן שהגיע גיבונס לארץ התפתח הכדורגל הי- שראלי בהרבה. לא כל כך מבחינה אישית, כמו בשיטת המשחק והאימוץ. לי עצמי הכניס גיבונס תכונות של כדורגלן אמיתי. אחת מתכונות אלה, שאין לה שום קשר לגיבונס, היא הגודים הקבועים של הכדורג- לנים. רק לפני חדשים מספר השתחררתי מצה"ל. התחלתי או לעבוד בתנובה עד ש- הוציאו אותי משם כדי להתאמן בנבחרת צה"ל. ישר מהמשחק נגד הצרפתים נסעתי לאמריקה. הצלחתי לקבל עבודה בבילינסון ועכשיו עלי לעזובה, כדי לנסוע לאינדונזיה, ועוד מיד לאחר ירח הדבש שלי!



כדור לחתן. גיק הנרי גיבונס (ימין), מאמנה האנגלי של קבוצת הפועל פתח תקוה, מסביר לסטלמן הסברה אחרונה לפני משחק גמר הגביע נגד מכבי יפו. בידיו של סטלמן הכדור וזר הפרחים, אותו השליך לפני המשחק, עם כל השחקנים, לעבר הקהל היושב ביציעים.

עוגה למאמן. נחום ונירה סטלמן מנישים עוגת נישואים למאמן הפועל פתח תקוה. הפעם מרשה לעצמו גיבונס, שאינו נוהג להיידך או לצחוק בשעות האימונים או המישחקים, להתבדח על חשבון הכדורגלן האהוב עליו, שהביא בראשו את הגביע לעיר מולדתו.

הוא מנהל את עסקיו. אולם גלגולו האחרון של הסם, לידי הנזקק, אינו מתואר בסרט. סופה של הפרשה מזכיר את סימפונית ההפתעה. ברגע שהמשרה עומדת לצוד את סוחרי הסמים, מפנה גאבין את נשקו אל חבריו, מלמד אותם פרקי גאבינה בעזרת עופרת חמה. כשחקן המופיע תמיד כפושע מושלם מעורר גאבין, שמשחקו הפעם הוא בינוני למדי, הפתעה בשתפו, שלא כרגיל, פעולה עם החוק.

תדרין

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

- **גדי בשני זווים** (צפון, תל-אביב) — גדי צהור, בעל קרן אחת, הופך להיות האבן דית חדרון, מביא ליהודי וייצ'פל ולגוייה קצת מזל ואושר. סרט של סיר קרול ריז.
- **לא בעושר האושר** (ארמון, דוד, תל-אביב) — אלסטרי סים מחיה דמות כילי מושחת, מאחד מספורי צ'ארלס דיקנס. סאטירה על דמויות החברה הויקטוריאנית, שכמה מהן נותרו עד היום.
- **טייפון מעל נגסקי** (אורה, חיפה) — פרי ביכורים לשיתוף פעולה צרפתי-יפאני, הצרפתים מספקים את הרעיונות ו-הגברים והיאפאנים את החתיכות.
- **נידון למוות ברח** (ציון, ירושלים) — קצין השירות החשאי הצרפתי מתכנן בריחה מהנסטאפו ביצירה אמנותית נדירה, ששחקניה חובבים. הבימוי: ר. ברסון.
- **לא עת לפרחים** (ירון, תל-אביב) — סאטירה אוטי קומוניסטית השמה ללעג את משטרי הרודנות ודיכוי חופש הפרט.



בריגיט ברדו לפני העירום, מישהו התחרט

**סרטים
הבטחה שהופרה**

רקוד המרגנית (ג'ורנה, תל-אביב; צרפת) — גורם אכזבה מרה לצופים אשר שולחבו עלידי מודעות הפרסומת שהבטיחו להם: "בריגיט בארדו ברקוד עירום נועז..." בריגיט אמנם מופיעה בתחרות רקודי הת' פשטות אולם באמצע הדרך התחרט משהו, או היא או הצנזור, והמסך יורד עליה בסרט הספיקה להציג את מערומיה כפי שהובטח. לאלה שלא באו לראות רק את גופה של בריגיט, נכונה הפתעה בקומדיה צרפתית קלילה ומסובכת, אודות תעלוליה של בת גנרל שהוא גם שמרני וגם צרפתי. הבת (בריגיט בארדו) נשלחת לתקין מיר דותיה במוסד חינוכי, לאחר שחיברה יצירה ספרותית הנראית כנועות מדי.

ברוב בורותה, מסתבכת הסופרת הצעירה במלחמת קיומה, נאלצת להשתתף בתחרות חשפניות, כדי לפדות אחד מספרי באלואק שסילקה ומכרה ממוזיאון. אולם תחרות הגמר חייבת להיערך לעיני האב השמרני. בריגיט מוצאת מחליפה, הנוטלת את הי מקום הראשון בתחרות, יחד עם הכסף. לבסוף מסתדר הכל בכי טוב, כשבריגיט נוסלת לזרועותיו של עתונאי מאהב (דניאל גלין), וההכנסות מספרה הפורנוגרפי מחסי לות את בעיותיה הכספיות.

על מסובכת משעשעת זאת מחפה גנו הפתוח של קולנוע ג'ורנה, המאפשר לצופים ליהנות לפחות מאויר צח.

רביו במעברה

הדרך לחיים (עדן, תל-אביב; הודו) — היא אחת, כנראה, לתושבי הודו וישראל, אורחי שתי המדינות זקוקים להטפה משכנעת נגד גנע השגור והקבצנות, שהפך לחלק מהחי חיהם. אמנם בישראל אין רחובות הערים מקושטים בתערוכות סטגוניות של פושטי יד, פקירים וסתם טפילים, אולם טוב יעשו עסקניה אם ילמדו את מוסר ה' השכל שסרט זה בא ללמד.

למעשה נועד הדרך לחיים לתצרוכת הודית פנימית, בעיקר לנוער השכבות הנמוכות. אם התסריט נראה נאיבי ופרימיטיבי, אם ה' דמויות מעוצבות בו בהגומה והקטעים המוסיקליים אינם תמיד במקום, אין ספק שהם יעילים למטרה להם נועדו — להשפיע על נערי הודו להימנע מפשיטת יד.

הדרך לצחצוח. בולה ובלה, שני גי-בורי הסרט, הם זוג יתומים שהלשכה הסוציאליט מסרה אותם לחסותה של דודתם, יצאנית רעת לב. הדודה מתאכזרת אל השניים, כמו המכשפה בסיפורי אנדרסן, שולחת אותם לאון את תקציבה בקיבוץ גזרות. אולם ג'ון צ'צה, נכה העוסק במסחר משקאות בלתי חוקי, משכנעם כי צחצוח ועליים עדיף על קבצנות.

כל מי שתושב שקל לצחצח נעליים, טועה טעות מרה. בהודו, על כל פנים, אין הדבר פשוט כל כך. הדרך לחיים היא למעשה דרכם של צמד היתומים אל צחצוח הנעליים. בין פגע למישנהו הפוקדים אותם, הם מקהילים את נערי כל שכונת העוני, הנראית כתיקו מדויק של מעברה ישראלית, מציגים מעין רביו בבלויי סחכות.

השירים ערבים, הילדים חמודים, הרשעים רעים ובאים על ענשם והכל יחד מייגע את הצופה, שיצרני הודו הרגילהו לסרטים טובים נוסח היחפן והנווד.

גאבין מלמד גאבינה

סמים משכרים (אופיר, תל-אביב; צרפת) — הם בבחינת סם משכר לכל יצרן סרטים, מאז סרטי האלם ועד לסינמסקופ. עולמם המיוחד של הנרקומנים למיניהם, השפעת הסמים עליהם ועסקי המסחר בסמים, מהווים יסודות להתפתחות עלילה מרתקת. הפעם בחרו הצרפתים לעסוק בשלבי הגבוהים של גנע זה, בסיטואציות של מסחר הסמים. הם מתוארים כרודפי בצע, אשר לגביהם משמש הסם עסק מסחרי ממש כמסחר בפרחים. הם עצמם סולדים מהסם, אינם נרתעים מלהפיל קרבנות נוספים ברשתם. ג'אן גאבין הוא המוח של חבורת סוחרי סמים, התזזז מאמריקה כדי להשליט סדר בארגון המסועף של מבריהיו. כמובן שעליו להכיר תחילה את המצב בכל השטחים — הזדמנות מצוינות להעביר לעיני הצופה שעור במסחר סמים, מלחה התנגשויות בלתי פוסקות בין בעלי העסק.

מרגוע במיטת הקופאית. בין הת' גנשות להתנגשות מוצא ג'אן גאבין מרגוע מה במיטתה של קופאית המסבאה, ממנה

חבֵּה חֵבֵה תִּמְלֵי קֵבֵה
נִרְעִין לִנְרְעִין -
הַמְּמֹרָה מִתְּמַלֵּאחַ
(פָּחוּס עֵרְבִי)

החל לחסוך היסו
נח
כולנו חופפים

בנק לאומי
לישראל בע"מ

מיוחד לשיכונים:
מגרשים ברחובות
תל-אביב, טלפון 24749

ארמון
סיגריה קלה ועדינה

שטוחות. עגולות
20 סיגריות 370 פרוטה

לילה השבוע העולם הזה

ביקוש והצט של:

דירות

כלי רכב

עבודה

עסקים

שידונים

שונות

כל המדורים יזיפו החל מהגליון הבא

מאורגן ע"י מחלקת המודעות של "דחף" מפעלי פרסום, ארגון והפצה בע"מ אלנבי 123, תל-אביב

ת. ד. 1334, 20. 3557

אנשים

"כאן לא פארים!"

אינדינאות בלתי-צפויה ציפתה לחיכ ה פועל המזרחי יצחק רפאל שעה שישב בגילוי-ראש באולם ימק"א בירושלים, בעת הופעתם של צמד הקומיקאים דז'יגן ושר מאכר. תלמיד ישיבה, שישב באולם, ניגש אל החיכ חסר-הכיפה ואמר לו: "אדוני! כאן לא פארים! שם אתה יכול לשבת ב-קברטים, אך אם רצונך לשבת כאן בגילוי-ראש ולהעליב אנשים דתיים בפומבי, תפסיק לנאום על הדת בכנסת! אתה מבייש אותי!" לאחר מכן סירב הצעיר לזוז ממקומו של רפאל, גרם לכך שהתעניינות הקהל גידה מן הבמה (שעליה הציגו אותה שעה סאתר רה על השליחים לחוץ-לארץ) אל הסאתרה החייה באולם. רפאל, שרצה לקום ולעזוב את האולם מרוב בושה, נשאר לבסוף אחרי שאשתו שמה על ראשו את מגבעתו. נשאר בלתי-מרוצה רק הצופה שישב מאחורי גבו של רפאל. "הוא הסתיר לי את כל הה צנה". . . כאשר נערכה השבוע בביתו של חיכ מפא"י עקיבא גולדברג חתונת בנו, הפכה הדירה לכמעט-מושב-כנסת. לאחר ש-התכנסו מרבית החיכים, חיכו הנוכחים ל-יושבי-ראש הכנסת יוסף שפרינצק, הגר באותו בית, שאיחר לרדת. לבסוף, יצא חיכ הפועל המזרחי מיכאל חזני אל המרפסת וצעק לעבר חלונו של שפרינצק: "קח את הפטיש ורד! כולם כבר באו!". . . בנימוק מעניין השתמשה שרת-החוץ גולדברג מאיר כאשר המליצה בפני הממשלה על מינויו של יעקב הרצוג כציר ישראל בווינג'טון. "במדינה ששר החוץ שלה ג'ון פוס'טר ראלס הוא כומר", אמרה, "טוב ש-הציר הישראלי יהיה רב בן רב."

★ ★ ★
אשה ידועה בציבור

שר-הבריאות ישראל ברזולי נראה ה-שבוע במרפאה המרכזית של קופת-החולים ברחוב זמנהוף בתל-אביב, כשהוא יושב ב-תור בסבלנות ומחכה לטיפול רפואי. ראה אותו אחד הילדים החולים, ומשך בשרחל אביו: "מה זה, אבא? גם שר-הבריאות יכול להיות חולה?". . . לאחר שהמושג החוקי "לרבות הידועה בציבור כאשתו", המצוי בשמונה חוקים ישראליים, עורר השבוע את זעמו המחודש של חיכ אג"י שלמה לר"ץ, שקרא לה בשם "הדמות האפלה של הגניבה בדת האחרית למערכת החוקים שלנו" — הודה שר-המשפטים פנחס רוזן כי יש צורך בתיקון, אם כי לא מתוך גי-מקור של החיכ הדתי. "יש לשקול מחדש את ההוראה הנ"ל", אמר רוזן, "כדי למנוע אפשרות שהמדינה תצטרך לשלם פעמיים, גם לאשה החוקית וגם לאשה הידועה בצי-בור כאשתו". . . לפגישה מעניינת היו עדים כשבוע שעבר סועדי פנינת המזרח ב-ירושלים, כאשר נפגש ראובן ("רומק") גרינברג עם בן-דודו עזרא דיין מחדרה, יועצו המיוחד של ראש הממשלה לעניינים ערביים, ועם מוכירו של ביג"י יצחק נבון. רומק הכריז בקול רם באוזני השניים, כי לאחר ההשמצות האיטיות חסרות-השחר שהוטחו כלפיו על ידי השב"ג, יש בדעתו



גבור המינויות: אחרי ששבועון קולנוע צרפתי פירסם צילום זה של היפיפישה צרפתי זיוה שפיר, כחודש שעבר, כהוכחה לפסוק: "המינויות אינה יודעת גבולות!" אמר השבועון דיפלומט צרפתי בתלי אכיב: "מה הפלא? הרי גם למי דינת ישראל עצמה אין כל גבול."

להגביר את מלחמתו במשטר ולגלות בקרוב כמה גילויים מרעישים נוספים על השחיתות במשטרה. ★ ★ ★

קאליפסו ישראלי
איש הנחתל ישכונת שניאור זלמן שז"ר, שחזר השבוע מארצות-הברית, הו-דרו לבקר סמוך לבואו בכפר חב"ד כדי למ-סור לתושביו דרישת שלום אישית מן הרבי שלהם מנחם מנדל שניאורסון, המת-גורר בניו-יורק. זקני החסידים הצטופפו סביב שו"ר באחד מבתי הכפר עד לשעה מאוחרת בלילה, כדי לשמוע חדשות טריות מחצר הרבי. . . חיכ מפא"י משה שרת פירסם השבוע בהאזק מאמר ארוך ויסודי על בעיות לשוניות חסרות-השיבות, שרק קוראים חדי-עין יכלו להבחין בסופו בסיבה האמיתית לכתיבתו: בין השאר, תקף שרת במאמר זה את שימושי הלשוניים של מ. בן-קדם, המסתורי, אשר פירסם מאמר תוק-פני נגד ממשלת ישראל ביריחו בטרם. מאמר זה יוחס לשרת עצמו, בייחוד לאור העובדה שהוא השתמש בעבר בשם העט "מ. בן-קדם", ושרת ראה כנראה צורך רציני ל-הרחיק כל חשד מעצמו. . . הרב הראשי לישראל יצחק אייזיק הלוי הרצוג שלח השבוע כשי לנשיא הקודם של ארצות-הברית הארי טרומאן, שלושה כלי זכוכית עתיקים שנתגלו בישראל. . . השבועון האמריקאי טיים מסר השבוע כי הזמר הכושי הארי באלאפונטה, שזכה לאחרונה לשיא הפופולאריות בשירי הקאליפסו שלו כלל בתוכנית הופעותיו גם "שיר-לכת יש-ראלי".

ספרים

השתלבות עד מוות

היהודים בערב (מאת ד"ר י. בן זאב, הוצאת אחיאסף, 294 עמודים) הוא סיפור שגשוגם וירידתם של יהודי חצי הארץ ערב, מפרץ שלמה והנגב הדרומי. הפרשה ההיס-טורית המרתקת צורפה על-ידי בן זאב, אחד החוקרים הישראליים החתיקים ביותר בשטח זה, מפסיפס ססגוני של מקורות ערביים, יוונים וחבשיים עתיקים, מימצאים ארכיאולוגיים וכתבות קדומות, בתוכן ה-כתובת המפורסמת, אשר נתגלתה במדבר סיני על-ידי חלל פטרה דן גלעד.

יהודי ערב כבשו לעצמם עמדות מפתח בכל רחבי האיזור, הקימו מצודות, גבו מסים מן השיירות. אחת המצודות החשובות ב-יותר שכנה באי יוטבה — טיראן של ימינו. עוד בתקופת הנבטים התפרסם אי זה בשודדי הים שלו, שהיו מתנפלים על אוניות ה-סוחר ושיירות המסחר של מלכי מצרים, ככלבים שוטים. ההיסטוריונים היווניים למיניהם אף הסבירו כי דווקא משום כך כוננה האי בשם אי כלביהים.

יהודי יוטבה ניהלו מערכה נואשת מול כוחה האדיר של קיסרות ביזאנטיה, אשר גברה אומר להפיץ את הנצרות בחצי האי סיני. בשנת 535 לערך לספירה עלה בידם להדוף התקפת מחץ של גיליונות ארטיס-מציבי צבאות פלשתינה. התקפה שניה של הביזאנטים מוטטה את חומת המצודה. מרבית הלוחמים הושמדו בקרב פנים אל פנים. הנותרים מצאו להם מקלט בקרב יהודי אילת הסמוכה.

השובה כפל כפליים ממצודת שודדי הים היהודיים של יוטבה היתה מלכות החמירים היהודית, אשר השתרעה בדרום חצי-האי ערב. המלכים החמיריים התגירו, לפי ה-מסורת הערבית, בשנת 375 לספירת הנוצרים, בהשפעת הכמים יהודיים, בני מדינה, ש-נקלעו לארצם. הם קיבלו את דתם החדשה בקנאות, החלו מגיירים את יושבי האיזורים הסמוכים בדם ואש, בניגוד גמור להשקפת היהדות המסורתית הסבורה כי הגרים קשים לישראל כספחת. כתגובה, יצא נגדם צבא חבשי של 70 אלף איש, הביס אותם סופית.

סם עליכם" בה בשעה שיושבי ה-יהודים במדבר סיני וברדום ערב נמחו על-ידי גייסות הביזאנטים והחבשים, הו-סיפו הקהילות היהודיות אשר במרכז חצי האי לשגשג יותר מתמיד. בני השבטים היהודיים, נציר וקוריטה, אשר ישבו ב-קירבת מדינה, השתלטו על כל שטחי החיים הכלכליים והתרבותיים, לקחו חלק במלחמת בוואת, אשר פרצה בשנת 617 לספירה בין השבטים הערביים אוס וחורגי.

השפעתם הדתית של יהודי מדינה על עובדי האיללים הסובבים אותם היתה כבירה, אף כי לא הגיעה לידי גיור מוחלט. הראיות להשפעה זו:

- במאות השנים האחרונות לפני הרי פעת מוחמד כבר נהגו יושבי ערב למול את בניהם, הירבו להישבע ב"מלת אברהם הנביאה" (ברית המילה של אברהם הצדיק).
- אנשי הדת הערביים, שהיו משנים את סדר חודשי השנה, קובעים חודשי קודש וחודשי חול, כנו בשם "נשיאים".

- הקוראן גדוש מלים עבריות, כגון ג'דון, פרס, גיהנום, טעות, פורקן, שכניה, משנה. כן מופיעים בו סיפורים, כגון פרשת יוסף ואשת פוטיפרע ופרשת יציאת מצרים, כפי שעובדו על-ידי המדרש והאגדה.

בתקופה הראשונה לאחר הגירתו למדינה כרת מוחמד, נביא האיטלאם, אמנה עם שלושת השבטים היהודיים. אולם תוך שנה השתנה המצב מן הקצה אל הקצה. מוחמד ואנשיו ניסו לאסלם את היהודים. היהודים רבי ההשפעה הגיבו בחריפות, ברכו את מוחמד בכרכת "סם עליכם!" במקום "סלאם עליכם!"

מוחמד ניגש לפתרון הבעיה היהודית הפרטית שלו בגאוויות דיפלומטית. הוא הסתער תחילה על בני קינוק, שהוחרמו על-ידי שאר השבטים היהודיים, הרס את מבצריהם, היגלה אותם לארצו, סוריה.

תורם של בני נציר הגיע רק כעבור ארבע שנים. הם הסכימו לעזוב את שטח מדינה ולעבור לחיבר ולסוריה, לאחר ששם מוחמד מצור על מבצריהם וצוה לכרות את עצי התמרים שלהם. בשלב השלישי הושמדו בני קוריטה. מוחמד השאיר לעצמו שתיים מהם — ריחנה, אשר נשארה בדרגת פילגש בגלל סירובה להמיר את דתה, וצפיה, אשר היתה לאשת החוקית.

מאת יעקב אלון

ריבון עולם ראה מרה, לועפת, מעלה גירה.

אמר הוא: "הוי, מראה מחריד! את הגירה יש להכחיד!"

מיד קרא הוא למלאך, אכולציונר מוסמך.

והמלאך עבד קשה (עיין בדארווין, פרק ה'),

עד כי נוצרה, כלילת-שלמות, חווה יפת מראה ודמות.

ריבון עולם הציץ אז שוב, ראה מראה מאד עצוב:

ליד "רוואל" חווה עיכפה, כפיה - גומי לעיפה.

יפה היתה, גם מגרה - אך שוב היא העלתה גירה.

ריבון עולם נתקף ייאוש, ננח: "בטבע אין חידוש".

צברינו חמודים ועוקצנים

למה (3 וחצי) קיבל בסתנה מ' סבתא זוג משקפי שמש. בו ביום שבר עדשה אחת והוציאה מחטי גרת המשקפיים.

כשגערו בו על מעשה זה, השיב שלמה: "מה יש? אהיה איש ספורטס כמו משה דיין!"

אמו בלה אורי, רמת-גן

לכתי יחד עם שלומיק (2 וחצי) לקסוף מימשק מן העץ העוגד במרכז המשק. אך כשהגענו לעץ, ראינו והנה הוא ריק מפרי.

שאל שלומיק: "אמא, מי זה עשה נקיון על העץ?"

אמו ריטה בלונד, מושב מבקיעים

ורדי (6) פגש את אהר'לה, אחד מחברי המשק, מיד לאחר שהלה גילח את השפם הקבוע שלו. הסתכל בו עורדי ואמר: "אפשר לח' שוב שאתה אה שלך."

קיבוץ גבים

ואב מספר: "היום הקימה אותו רבקה המספ' לת, ועשינו הכל נורא סהר. אף אחד לא היה אחרון!"

קיבוץ כפר רופין

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

תוצאות שונות

זמן קצר לאחר שנתפרסמה הפואמה של אל נקמות, הגדושה בתיאורים עזים של בית-בושת. הודמן הסופר שלום אש לביקור בעיר צ'רנוביץ וטייל ברחובותיה יחד עם אחד מעסקני התנועה הציונית במקום. לאחר שראו את כל מוסדות העיר וחמודותיה, פנה אש למלווהו ושאל: "גו, ובית-בושת אין לכם כאן בעיר?" "מובן שיש", השיב המלווה. "ובכן", אמר הסופר, "בוא ונבקר שם!"

"לא, תודה", השיב העסקן, "אתה עוד יכול להביא מביקור כזה אינו פואמה או דראמה, אבל כל מה שאני עלול להביא משם היא סתם עגבת."

בנימין כהן, ירושלים

אגדה ומשל

המקור

אגדה ערבית

אמיר שירד מנכסיו השתכר לחם בעבדו כססים באורחת המ' לפי הפקיד המלך ב' ידיו סוסה אצילה ש'

קיבל כמתנה ושאלו על ייחוסה. התכונן הסייס בסוסה והשיב: "אכן, אצילה הסוסה. אולם אמה אינה אלא פרה." השתומם המלך, ויפקוד לחקור בדבר, והנה אמת נכון - גודע, כי בלידתה התייתמה הסוסה מאמה והיניקה מעטין סרה. כאשר שאל המלך את הסייס כיצד הבחין בדבר, השיב האיש: "בשעה שגמאה מים, הושיטה הסוסה את לשונה כדרך הפרות." הודה המלך לסייסו החכם ויצאה כי יאכילוהו באותו יום, כפרס על חוכמתו, מסעודת המלך.

ימים, הביאו למלך במתנה ציפור שיר. וימסור המלך את הציפור לסייס וישאלנו מוצאה. "אכן ציפור מרהיבת עין", אמר הסייס, "אולם אמה איננה אלא תרנגולת." ויחקור המלך בדבר, וימצא כי תרנגולת גרה על הביצה אשר ממנה בקעה הציפור. וישאל את סייסו שוב, כיצד הבחין בדבר, וגם הפעם הסביר לסייסו כי בטרם ליקטה הציפור מן הגרעינים שהוגשו לה למאכל, בחשה אותם ברגליה כדרך התרנגולות. וגם הפעם שמח המלך על חוכמת סייסו, והורה להאכילו ממיטב מטעמי המלך.

בראות המלך כי סייס נבון לו ובגלה נסתרות, וישאלהו יום אחד לאמור: "הגד לי, אם כה רבתה חוכמתך, מי אני ומה אני." הסייס הרכין את ראשו בשתיקה, אך המלך הפציר בו לאמור את כל אשר עם לבו. ענה הסייס: "מאחר שרוצנך בכך, אדוני, עלי לאמור לך כי אין אתה בנו של מלך. אביך היה טבח." רתח המלך מכעס ובושה וימהר אל אמו המלכה ויש' אלנה לדבר מוצאו. ותען המלכה: "לאישי המלך לא היה זרע, כי חלוש-מותניים היה. ואני, שחשקה נפשי בן, התרוועתי עם טבח החצר, ובן יולד לנו, ואתה הוא."

חזר המלך אל הסייס החכם וישאלהו: "הן איש זר אתה במדינתנו וכיצד ידעת על מוצאי?"

נה הסייס: "המטעמים שהלעטני בהם בכל פעם שפתרתי את שאלותיך, הם שגילו לי כי בן טבח אתה. אילו מלך בן מלך היית, כי אז תחת להלעיטני במאכלי-תאווה, היית מיטיב עמי ומעניק לי כיס מלא דיגרי זהב, כיד המלך!"

רות ממן, טבריה

טעות לעולם בידעת

להונגריה נורו עדיין שני משחקים נגד גורחהגיה. (הארץ)

אליק מג, חיפה כל משחק - פצצה

באם ימצאו לה תפקידים המאמים לממדיה. (העולם הזה)

אורי שיקה, חיפה איום בעל מסקל.

הסכימו לנסות נקיון אחרון. (דיעות אחרונות)

דויד שולמן, תל-אביב אין חכם כבעל הנקיון.

אנשי המשטרה, שעמדו על המסמר. (מעריב)

שולה חלפון, רמת-גן סיפור משמר שערות.

בריאת האשה

אגדה הודית

בראשית ברא ברא המה את האדם. וכי אשר ניגש לברוא את האשה, ויחכח כי אולו מכליו החומי

רים המוצקים. על כן נטל בראמה את ריקמה תאי הדבורים, והעליצות המסוות של קרני השמש, ודמעות העננים והפכפכ' גות הרוחות, ופחדנות הארנבת, וגנרנות הטחס, וקשיות הח' למיש, ומתיקות הדבש, ואכזריות הנמרה, וחום האש, וקור השלג, וזימרת הציפורים, והמיית היונים, וצביעות הצבוע, ונאמנות הכלב - וערבב את כל אלה יחדיו, ויברא את האשה, ויתננה לאדם.

עבור שמונה ימים, חזר האדם ויחייב לפני בראמה. "אדוני", אמר, "הברייה אשר נתת לי מרעילה את חיי. היא מקשקשת ללא הרף, גוולת את כל זמני, מקוננת ללא כל סיבה וטעם, וחולה תמיד. אנא, קחנה בחזרה!" ובראמה חזר ולקח את האשה מן האדם.

אך כאשר עברו עוד שמונה ימים, שב האדם והתייצב בפני האל באמרו: "אדוני, הבדידות הענומה היא מנת-חלקי מאז החזרתי לך ברייה זאת. זכורני כיצד חוללה וזמרה לפני. וזכורני כיצד התבוננה בי מזויות עיניה, השתעשעה בי ונצמדה אלי. החזירנה לי." ובראמה החזיר את האשה לאדם.

ק שלושה ימים עברו, ובראמה ראה כי גנה שב האדם והתייצב לפניו. "אדוני", אמר, "איני יודע על מה ולמה, אך מובטחני כי האשה גורמת לי יותר רוגז מאשר תענוג. אנא, שחרר אותי ממנה."

אך בראמה קרא ברוגזה: "לך לך, ועשית כמיטב יכולתך."

ויועק האדם: "איני יכול לחיות עמה!"

"וגם לחיות בלעדיה אינך יכול", השיב בראמה.

וילך האדם לדרכנ בתוגה, ויאמר לנפשו: "אויה לי, איני יכול לחיות עמה, וגם לא בלעדיה."

עברית: ה. ב. תל-אביב

הערות-שוליים

אחרי הטיהורים האחרונים בבריית-המועצות...

...הפוליטיביוורו היה בודדאי משתוקק להיות כיום פליט-ביורו.

כיצד ניסח ד"ר משה סנה את מברק הברכה שלו לכרושצ'וב השבוע?...

... "ניקית, ניקיטה!"

"מבקר המדינה הוא שמסקח על הש. ב." - טוען בג'וריון...

... הוא מגן על הש. ב. בקו זיגפריד (מוזס).

אהוד אבריאל נתמנה כציר ישראל בגאנה...

... ואכן, מי מתאים יותר לצירות כיבשת השחורה מאשר איש היד השחורה?



כך מה שהילד זקוק לו מרת פיינהולץ.



**KVISS
NEQA**

*washes
by itself*

כְּבוֹסֵי-נֶקֶהָ

כְּבוֹסֵי-נֶקֶהָ

כּוֹבֵס הַצֵּמָח

תערוכה



בית דגן - ראשון לציון יולי 1957